

Załącznik Nr 1
do uchwały Nr XLV/264/10
Rady Gminy Biała
z dnia 15 lipca 2010 r.

GMINA BIAŁA

STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

**TOM I
SYNTEZA**

**TOM II
UWARUNKOWANIA ROZWOJU**

**TOM III
KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA**

BIAŁA, lipiec 2010 r.

Sporządzający projekt studium:

Wójt Gminy Biała
mgr Sławomir Świgoń

Projekt opracowany przez:

INTEKPROJEKT
Gabriel Ferliński
90-265 Łódź, ul. Piotrkowska 50/5
tel/fax. 0 42 630 51 34

Autor opracowania:

mgr inż. arch. Gabriel Ferliński
członek Okr. Izby Urbanistów z/s w Warszawie Nr 346

Współpraca:

mgr Dorota Stańczak

SPIS TREŚCI

TOM I – SYNTEZA

1. Wprowadzenie	7
1.1. Podstawa prawno – formalna opracowania	7
1.2. Miejsce studium w systemie planowania	7
1.2.1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako element krajowego systemu planowania przestrzennego	7
1.2.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako instrument kształtowania polityki przestrzennej gminy	7
1.3. Cel, zakres i metoda opracowania	8
1.4. Zasoby informacyjne i ich aktualność	8
1.5. Struktura opracowania	9
1.6. Współpraca i uspołecznienie procesu planowania	10
1.7. Podstawowe dokumenty strategiczne i programowe	10
2. Podstawowe dane o gminie Biała	10
3. Synteza projektu Studium	11
3.1. Synteza uwarunkowań	11
3.2. Synteza zasad ochrony i kierunków rozwoju	12
4. Interpretacja zgodności planów miejscowych ze Studium	14
5. Uzasadnienia zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań	15
6. Słowniczek pojęć i definicji	15

TOM II - UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Uwarunkowania ponadlokalne	17
1.1. Powiązania funkcjonalno – przestrzenne. Ponadlokalne urządzenia infrastruktury społecznej	17
1.2. Powiązania przyrodnicze	17
1.3. Powiązania infrastrukturalne i komunikacyjne	18
2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony	18
2.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna Gminy i procesy jej przekształceń	18
2.2. Stan systemu planowania przestrzennego	19
2.3. Główne problemy i zagrożenia	20
3. Stan środowiska przyrodniczego	20
3.1. Ukształtowanie terenu	20
3.2. Warunki geologiczno - gruntowe	20
3.3. Zasoby surowcowe. Obszary i tereny górnicze	21
3.4. Zasoby wodne	21
3.4.1. Wody podziemne	21
3.4.2. Wody powierzchniowe	22
3.4.3. Zagrożenie powodziowe	23
3.5. Warunki klimatyczne	23
3.6. Zbiorowiska roślinne, tereny zieleni urządzonej	24
3.7. Rolnicza przestrzeń produkcyjna	24
3.8. Leśna przestrzeń produkcyjna	26
3.9. Obiekty i obszary przyrodnicze prawnie chronione	26
3.10. Główne problemy i zagrożenia środowiska	27
4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	29
4.1. Rozwój Gminy w ujęciu historycznym	29
4.2. Identyfikacja i waloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej	29
4.2.1. Istniejące formy i zakres ochrony zabytków	29

4.2.2. Miejsca i pomniki pamięci narodowej.....	33
4.2.3. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych.....	34
4.3. Krajobraz kulturowy Gminy i wymogi jego ochrony. Elementy tożsamości Gminy.....	34
4.4. Stan zasobów dziedzictwa kulturowego. Główne problemy i zagrożenia	35
4.5. Polityka Gminy w zakresie ochrony zabytków.....	35
5. Sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy. Warunki i jakość życia mieszkańców	35
5.1. Tendencje rozwoju demograficznego i gospodarczego.....	35
5.1.1. Sytuacja demograficzna	35
5.1.2. Rynek pracy	38
5.1.3. Struktura działalności gospodarczej.....	40
5.2. Zasoby i warunki mieszkaniowe	43
5.3. Edukacja	44
5.4. Ochrona zdrowia	45
5.5. Opieka społeczna	45
5.6. Kultura i sztuka	45
5.7. Turystyka, sport i rekreacja.....	47
5.8. Potrzeby i możliwości rozwojowe Gminy. Główne problemy i zagrożenia	48
6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia.....	49
7. Stan prawny gruntów.....	49
8. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych	50
9. Stan systemu komunikacyjnego.....	50
9.1. Elementy systemu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym	50
9.2. Wewnętrzny układ komunikacyjny.....	51
9.3. Komunikacja zbiorowa.....	52
9.4. Główne problemy i zagrożenia	52
10. Stan systemów infrastruktury technicznej.....	52
10.1. Gospodarka wodno – ściekowa	52
10.1.1. Zaopatrzenie w wodę.....	52
10.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych i ich oczyszczanie	53
10.1.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych.....	54
10.2. Systemy energetyczne.....	54
10.2.1. Zaopatrzenie w ciepło	54
10.2.2. Zaopatrzenie w gaz	54
10.2.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną	54
10.2.4. Odnawialne źródła energii	55
10.3. Gospodarka odpadami.....	55
10.4. Telekomunikacja. Informatyzacja.....	56
10.5. Główne problemy i możliwości rozwoju infrastruktury technicznej.....	56
11. Uwarunkowania zawarte w dokumentach i programach o znaczeniu ponadlokalnym (zadania do realizacji ponadlokalnych celów publicznych).....	57
11.1. Strategia rozwoju województwa łódzkiego.....	57
11.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego.....	59
12. Główne wnioski z analizy uwarunkowań – analiza S.W.O.T.....	60
12.1. Analiza zbiorcza	61
12.2. Analiza sektorowa	62

TOM III - KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

1. Założenia i cele rozwoju	65
2. Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno – przestrzennej Gminy oraz w przeznaczeniu terenów	66
3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy.....	67
3.1. Obszary wymagające przekształceń lub rekultywacji.....	67
3.2. Obszary wyłączone spod zabudowy.....	68

3.3. Przeznaczenie terenów. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów	68
3.3.1. Tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usług – MNR	68
3.3.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług – MNU	68
3.3.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług – MW	69
3.3.4. Tereny zabudowy zagrodowej – MR	69
3.3.5. Tereny zabudowy usługowej - U	70
3.3.6. Tereny sportu i rekreacji – USR	70
3.3.7. Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług – PU	70
3.3.8. Strefy potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno – usługowych.	71
3.3.9. Tereny obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m ²	72
3.3.10. Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych – PR	72
3.3.11. Tereny produkcji w gospodarstwach szkółkarskich – PO	72
3.3.12. Tereny eksploatacji powierzchniowej – PG	72
3.3.13. Tereny rolnicze	73
3.3.14. Lasy	74
3.3.15. Tereny zieleni urządzonej	74
3.3.16. Tereny infrastruktury technicznej	75
3.3.17. Tereny kolei	75
3.3.18. Tereny wód powierzchniowych	75
3.4. Obszary przestrzeni publicznych	75
3.5. Wytyczne określania przeznaczenia terenów oraz wskaźników intensywności wykorzystania terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	76
4. Kierunki oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i uzdrowisk	76
4.1. Kierunki oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów	76
4.2. System obszarów chronionych. Propozycje rozszerzenia ochrony prawnej	80
4.3. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji ze względów przyrodniczych	81
4.4. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej	81
4.5. Eksploatacja zasobów naturalnych. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny	83
4.6. Kierunki i zasady zagospodarowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych	83
4.7. Obszary uzdrowisk	84
4.8. Środowiskowe uwarunkowania realizacji inwestycji	84
4.9. Wytyczne określania zasad ochrony środowiska i jego zasobów w planach miejscowych	84
5. Kierunki oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego	85
5.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego. Potrzeby ochrony i rozwoju wartości kulturowych	85
5.2. Ochrona konserwatorska	85
5.3. Ochrona dóbr kultury współczesnej	87
5.4. Szlaki turystyczne	88
5.5. Wytyczne określania ustaleń zasad ochrony zabytków i dóbr kultury współczesnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	88
6. Kierunki oraz zasady rozwoju systemów komunikacji	88
6.1. Kształtowanie powiązań zewnętrznych	88
6.2. Kształtowanie wewnętrznego układu komunikacyjnego	89
6.3. Komunikacja zbiorowa	89
6.4. Ścieżki rowerowe	89
6.5. Wytyczne określania ustaleń zasad korzystania i rozwoju systemów komunikacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego	90
7. Kierunki oraz zasady rozwoju infrastruktury technicznej	90
7.1. Gospodarka wodno – ściekowa	91
7.1.1. Zaopatrzenie w wodę	91

7.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych i ich oczyszczanie	91
7.1.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych	92
7.2. Systemy energetyczne.....	92
7.2.1. Zaopatrzenie w ciepło	92
7.2.2. Zaopatrzenie w gaz	92
7.2.3. Elektroenergetyka.....	92
7.3. Odnawialne źródła energii	93
7.4. Telekomunikacja, informatyzacja. Rozwój społeczeństwa informacyjnego	94
7.5. Gospodarka odpadami.....	95
7.6. Wytyczne określania ustaleń zasad korzystania i rozwoju systemów infrastruktury technicznej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.....	95
8. Kierunki rozwoju i przekształceń infrastruktury społecznej	95
8.1. Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych. Polityka mieszkaniowa Gminy	95
8.2. Rozwój infrastruktury oświatowej.....	96
8.3. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i turystycznej	96
8.4. Rozwój infrastruktury służby zdrowia i opieki społecznej	96
8.5. Targowiska	97
8.6. Cmentarze.....	97
9. Kierunki zabezpieczenia wymogów obronności i bezpieczeństwa państwa	97
10. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego	98
10.1. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym	98
10.2. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym.....	98
11. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne	99
12. Obszary pomników zabytków i ich strefy ochronne.....	99
13. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości	99
14. Zamierzenia i obowiązki planistyczne Gminy	99
14.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.....	99
14.2. Obszary, dla których Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.....	100
14.3. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne	100
15. Wnioski do polityki przestrzennej sąsiednich gmin i województwa.....	100

SPIS RYSUNKÓW

CZĘŚĆ I – UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Istniejąca struktura przestrzenna. Stan ładu przestrzennego.	
Uwarunkowania przyrodnicze	1: 20 000
2. Systemy komunikacji i infrastruktury technicznej	1: 20 000

CZĘŚĆ II – KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

Rysunek Studium stanowi załącznik Nr 2 do uchwały w sprawie uchwalenia Studium

Arkusz 1/2. Kierunki. Przeznaczenie terenów.	1: 10 000
Arkusz 2/2. Kierunki. Polityka przestrzenna.	1: 10 000

tab. 1. Powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych w stanie istniejącym na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.....	19
tab.2. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2005 roku.....	19
tab. 3. Bonitacja gleb na terenie gminy Biała.	25
tab.4. Grunty objęte siecią drenarską w poszczególnych obrębach gminy Biała.	25
tab.5. Pomniki przyrody na terenie gminy Biała.	26
tab.6. Wykaz obiektów z terenu Gminy wpisanych do rejestru zabytków.....	30
tab. 7. Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Biała.	31
tab.8. Liczba ludności i gęstość zaludnienia poszczególnych miejscowości gminy Biała w lipcu 2007 roku.....	35
tab.9. Ludność gminy Biała wg ekonomicznych grup wieku, stan na 2008 r.....	36
tab.10. Struktura ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych w latach 2001 - 2008.....	36
tab.11. Współczynnik feminizacji w poszczególnych grupach ekonomicznych.	37
tab.12. Ruch naturalny ludności w gminie Biała w latach 2000 – 2008.....	37
tab.13. Saldo migracji na pobyt stały w latach 2000 – 2007.....	37
tab.14. Ludność wg płci i poziomu wykształcenia w 2002 roku.	38
tab.15. Główne źródła utrzymania ludności w gminie Biała.....	39
tab.16. Pracujący w głównym miejscu pracy wg sektorów gospodarki narodowej i sektorów własności oraz płci (w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób) w 2003 r.....	39
tab.17. Bezrobotni w gminie Biała w latach 1999-2008 wg płci.....	39
tab.18. Bezrobotni w gminie Biała wg wykształcenia w roku 2008.....	40
tab.19. Bezrobotni w gminie Biała wg wieku w roku 2008.....	40
tab.20. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w ewidencji podmiotów gospodarczych w Urzędzie Gminy Biała w okresie 1999 – maj 2009 r.	40
tab.21. Gospodarstwa rolne w gminie Biała wg zajmowanej powierzchni w roku 2006.	42
tab.22. Struktura upraw, w gminie Biała w roku 2008r.	42
tab.23. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Biała wg form własności w roku 2007.....	43
tab.24. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno –sanitarne w roku 2007.....	43
tab.25. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkoli oraz szkół na terenie gminy Biała w latach 1999 – 2009.	44
tab.26. Wyposażenie szkół na terenie gminy Biała w komputery w roku 2008.	44
tab.28. Drogi gminne na terenie gminy Biała.	51

SPIS ILUSTRACJI

Fot.1.	Rzeka Pyszna w granicach gminy Biała.....	23
Fot.2.	Krajobraz rolniczy Gminy w miejscowości Łyskornia.	25
Fot.3.	Kościół pw. śś. Zygmunta i Walentego w Wiktorowie, wpisany do rejestru zabytków.	31
Fot.4.	Kościół p.w. Św. Piotra w Okowach w Białej, wpisany do rejestru zabytków	31

TOM I

SYNTEZA

1. Wprowadzenie

1.1. Podstawa prawno – formalna opracowania

Podstawę sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biała stanowi uchwała Nr XIII/70/07 Rady Gminy Biała z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biała. Projekt Studium stanowi realizację ww. uchwały.

Studium sporządza się zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Niniejsze studium zastępuje dotychczas obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biała przyjęte uchwałą Nr XIV/75/99 Rady Gminy Biała z dnia 29 grudnia 1999 r.

1.2. Miejsce studium w systemie planowania

1.2.1 Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako element krajowego systemu planowania przestrzennego

Przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.) określają jednoznacznie podporządkowanie zapisów studium w zakresie lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym zapisom planu województwa lub programom sporządzanym przez ministrów i centralne organy administracji rządowej zawierających zadania rządowe:

- 1) zgodnie z art. 10 ust. 1 pkt 14 w/w ustawy, w studium uwzględnienia się uwarunkowania wynikające z zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych;
- 2) zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 7 w/w ustawy, w studium wskazuje się obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym;
- 3) zgodnie z art. 11 pkt 4 w/w ustawy, w studium uwzględnia się ustalenia planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz ustalenia programów służących realizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu krajowym (w przypadku planu zagospodarowania przestrzennego województwa lub nie wprowadzenia do planu zagospodarowania przestrzennego województwa zadań rządowych).

1.2.2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego jako instrument kształtowania polityki przestrzennej gminy

Rolę i miejsce Studium w systemie planowania określa ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.).

Rolą Studium jest:

- 1) określenie polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego;
- 2) zdefiniowanie perspektywicznych celów rozwojowych w oparciu o przeprowadzoną diagnozę, obejmujących m.in. zagadnienia w zakresie:
 - a) kształtowania struktury przestrzennej gminy oraz przeznaczenia terenów,
 - b) ochrony przyrody oraz ochrony środowiska i jego zasobów,
 - c) ochrony krajobrazu kulturowego, dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
 - d) komunikacji,
 - e) infrastruktury technicznej,
 - f) rozmieszczenia inwestycji celu publicznego.

Studium jako obligatoryjny dokument planistyczny, stanowi jeden z elementów planowania strategicznego rozwoju gminy i wraz z innymi dokumentami programowymi wyznacza cele i zasady gospodarowania jej zasobami.

Studium nie będące aktem prawa miejscowego realizowane jest poprzez miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego oraz gminne plany i programy należące do jej zadań integralnie związane z rozwojem sieci infrastruktury technicznej, rozwojem systemów komunikacji, ochroną środowiska, ochroną dóbr kultury oraz gospodarki gruntami.

1.3. Cel, zakres i metoda opracowania

Podstawowymi celami sporządzenia Studium jest identyfikacja uwarunkowań rozwojowych gminy Biała oraz określenie jej polityki przestrzennej, w tym lokalnych zasad zagospodarowania. Zdefiniowanie czynników wpływających na możliwości rozwoju Gminy obejmuje identyfikację zarówno barier jak i stymulatorów rozwoju, a także ocenę istniejącego zagospodarowania oraz zjawisk i procesów zachodzących w sferze przestrzenno-funkcjonalnej i gospodarczej.

W Studium wskazuje się działania, w zakresie zagadnień związanych z planowaniem przestrzennym, służące urzeczywistnieniu wizji rozwoju Gminy w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju – rozumianą jako rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych, zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych, w celu zagwarantowania możliwości zaspakajania podstawowych potrzeb poszczególnych społeczności lub obywateli zarówno współczesnego pokolenia, jak i przyszłych pokoleń.

Zakres przestrzenny Studium obejmuje gminę Biała w jej granicach administracyjnych.

Problematyka opracowania obejmuje zakres określony w 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.)

Jako kompleksowa aktualizacja wcześniejszego Studium niniejsze opracowanie:

- 1) dostosowuje zapisy Studium do aktualnie obowiązujących przepisów prawnych;
- 2) dostosowuje zapisy Studium do projektów i programów o znaczeniu lokalnym i ponadlokalnym;
- 3) określa kierunki zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do aktualnego stanu zainwestowania oraz potrzeb i aspiracji rozwojowych Gminy.

Właściwe przygotowanie złożonego opracowania, jakim jest Studium wymaga zastosowania różnych metod pracy, w tym:

- 1) przeprowadzenia inwentaryzacji fizjograficznej i urbanistycznej terenu objętego opracowaniem i poddaniu weryfikacji oraz waloryzacji istniejącego zagospodarowania;
- 2) dokonania analizy dostępnych materiałów źródłowych: kartograficznych, statystycznych, planistycznych, historycznych i faktograficznych;
- 3) kartograficznego i matematycznego opracowania pozyskanych danych.

1.4. Zasoby informacyjne i ich aktualność

W toku prac nad przygotowaniem Studium wykorzystano następujące materiały:

- 1) *Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała* – uchwała Rady Gminy Biała Nr XV/80/03 z 30 grudnia 2003r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 56 z dnia 16 marca 2004 poz. 521);
- 2) *Zmiana fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała* – uchwała rady Gminy Biała Nr III/8/02 z dnia 10 grudnia 2002 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 16 z dnia 29 stycznia 2003 r., poz. 177);

- 3) *Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała* – uchwała rady Gminy Biała Nr V/27/99 z dnia 24 lutego 1999 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 21 z dnia 19 marca 1999 roku poz.83);
- 4) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biała*, Uchwała Nr XIV/75/99 Rady Gminy Biała z dnia 29 grudnia 1999 r.;
- 5) Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 26 lipca 2001 r. o ogłoszeniu Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (M.P. Nr 26, poz. 432);
- 6) *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego* – zatwierdzony uchwałą Nr XLV/524/2002 r. Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego 249 z dnia 10.10.2002 r. poz. 3166);
- 7) *Aktualizacja Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego*; BPPWŁ, 2009;
- 8) *Plan Gospodarki Odpadami Gminy Biała*, PU-H TERMO – EFEKT MAREK GADAJ, 2004 - uchwała Nr XXI/109/04 Rady Gminy Biała z dnia 28 września 2004 r.;
- 9) *Program ochrony środowiska Gminy Biała*, PU-H TERMO – EFEKT MAREK GADAJ, 2004, - uchwała Nr XXI/109/04 Rady Gminy Biała z dnia 28 września 2004 r.;
- 10) *Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2015* - uchwała Nr XIX/107/08 Rady Gminy Biała z dnia 30 maja 2008 r.;
- 11) *Program funkcjonalno-użytkowy koncepcji neutralizacji ścieków w gminie Biała*, ABRYS Technika Sp z o.o., 2006;
- 12) *Strategia rozwoju powiatu wieluńskiego*, 2005 r.;
- 13) dane z Bazy Danych Regionalnych GUS z 2007 r.;
- 14) dane GUS z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań oraz Powszechnego Spisu Rolnego z 2002 r.;
- 15) *Mapę Hydrogeologiczną Polski*, Państwowy Instytut Geologiczny, 2002;
- 16) inwentaryzację bezpośrednią terenu Gminy;
- 17) materiały uzyskane w wyniku konsultacji z odnośnymi instytucjami;
- 18) mapy topograficzne;
- 19) mapy ewidencyjne gruntów i budynków;
- 20) ortofotomapy;
- 21) A. Woś, Atlas Rzeczpospolitej.

Zgromadzone na potrzeby opracowania Studium materiały, zawierały najbardziej aktualne, dostępne informacje.

1.5. Struktura opracowania

Struktura dokumentu w dużym stopniu odzwierciedla wymagany zakres Studium określony w 10 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.).

Całość składa się z trzech części:

- 1) syntezy studium;
- 2) uwarunkowań;
- 3) kierunków zagospodarowania.

Pierwsza z nich ma charakter ogólny, wprowadzający – oprócz informacji dotyczących znaczenia i rangi dokumentu, celów jego sporządzania oraz zakresu, stosowanych metod pracy i wykorzystanych materiałów zawiera również podstawowe dane o Gminie oraz syntezę i uzasadnienie ustaleń zawartych w dalszej części Studium.

Część druga, uwarunkowania rozwoju, obejmuje analizę stanu środowiska przyrodniczego, kulturowego, sytuacji społecznej i gospodarczej Gminy oraz istniejącego zagospodarowania. Jako istotne dla rozwoju Gminy w kolejnych latach uwzględnione zostały również ustalenia zawarte w dokumentach i programach o znaczeniu ponadlokalnym.

W ostatniej części określono cele rozwoju Gminy oraz kierunki zagospodarowania przestrzennego w dostosowaniu do aktualnego stanu oraz potrzeb i aspiracji rozwojowych Gminy. Dla poszczególnych „typów funkcjonalnych” terenów określone zostało wiodące i uzupełniające

przeznaczenie oraz wskaźniki kształtowania zagospodarowania i zabudowy. Ponad to wskazano kierunki i zasady kształtowania środowiska przyrodniczego (w tym leśnej i rolniczej przestrzeni produkcyjnej) i kulturowego, infrastruktury technicznej i społecznej formułując dodatkowo wytyczne określania właściwych ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. W jednym z ostatnich rozdziałów Studium przedstawiono obowiązki i zamierzenia Gminy w zakresie opracowania planów miejscowych, wskazując obszary wymagające sporządzenia w/w dokumentów.

1.6. Współpraca i uspołecznienie procesu planowania

Opracowanie Studium optymalnego pod względem przyjętych rozwiązań w zakresie przekształceń istniejącej struktury przestrzennej wymagało zaangażowania specjalistów zajmujących się badaniem przyrodniczych, kulturowych, społecznych i gospodarczych aspektów przekształceń struktur przestrzennych miast i wsi. Rozwiązania proponowane przez zespół projektantów poddane zostały społecznej ocenie w toku następujących czynności:

- 1) przyjmowania i rozpatrywania wniosków;
- 2) wyłożenia projektu Studium do publicznego wglądu;
- 3) dyskusji publicznej;
- 4) przyjmowania i rozpatrywania uwag.

1.7. Podstawowe dokumenty strategiczne i programowe

Politykę przestrzenną Gminy sformułowano w sposób zgodny z ustaleniami planów i programów o znaczeniu ponadlokalnym, w tym m.in.:

- 1) zasad określonych w *Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju*;
- 2) ustaleniach *Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego*;
- 3) ustaleniach *Strategii rozwoju województwa łódzkiego*;
- 4) planach i programach rządowych.

Zakłada się kontynuację oraz weryfikację, w przypadku zmiany uwarunkowań przestrzennych, społeczno-gospodarczych lub prawnych, dotychczasowej polityki przestrzennej zawartej w uchwałach Rady Gminy Biała, w szczególności:

- 1) *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biała*, Uchwała Nr XIV/75/99 Rady Gminy Biała z dnia 29 grudnia 1999 r.;
- 2) *Plan Rozwoju Lokalnego na lata 2007-2013* - uchwała Nr XIX/107/08 Rady Gminy Biała z dnia 30 maja 2008 r.;
- 3) *Program ochrony środowiska Gminy Biała*, PU-H TERMO – EFEKT MAREK GADAJ, 2004, - uchwała Nr XXI/109/04 Rady Gminy Biała z dnia 28 września 2004 r.;
- 4) *Plan Gospodarki Odpadami Gminy Biała*, PU-H TERMO – EFEKT MAREK GADAJ, 2004 - uchwała Nr XXI/109/04 Rady Gminy Biała z dnia 28 września 2004 r.;

2. Podstawowe dane o gminie Biała

Gmina Biała jest gminą wiejską położoną w środkowej części Polski, w zachodniej części województwa łódzkiego, w zachodniej części powiatu wieluńskiego. Graniczy z następującymi gminami:

- 1) od północy z gminą Lututów (powiat wieruszowski);
- 2) od wschodu z gminą Czarnożyły (powiat wieluński);
- 3) od południowego – wschodu z gminą Wieluń (powiat wieluński);
- 4) od południa z gminą Skomlin (powiat wieluński);
- 5) od zachodu z gminą Sokolniki, z gminą Czastary oraz z gminą Łubnice (powiat wieruszowski).

Siedziba władz Gminy znajduje się w Białej Drugiej.

Gmina obejmuje obszar 7 409 ha (74 km²), co stanowi około 8% ogólnej powierzchni powiatu wieluńskiego oraz 0,4% powierzchni województwa łódzkiego. Pod względem obszaru Gmina

plasuje się na ósmym miejscu wśród dziesięciu gmin powiatu wieluńskiego. Na strukturę administracyjno-osadniczą składa się 17 sołectw, koncentrujących 27 miejscowości różnej wielkości.

Obszar Gminy zamieszkiwany jest przez 5581 osoby (2008 – Urząd Gminy), gęstość zaludnienia wynosi tu 75,4 osób na 1 km² (wartość typowa dla gminy wiejskiej), przy średniej gęstości zaludnienia 85 osób na 1 km² w powiecie wieluńskim i 141 osoby na 1 km² w województwie łódzkim.

Gmina należy do dwóch związków komunalnych:

- 1) Związku Gmin Ziemi Wieluńskiej, do którego przystąpiła w 1992 roku. Zadaniem związku jest lepsze zaspokajanie potrzeb publicznych gmin, interesów mieszkańców oraz rozwiązywanie problemów przekraczających możliwości realizacyjne każdej z gmin;
- 2) Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej, do którego przystąpiła w roku 1992. Zadaniem Związku jest rozwinięcie pracy samorządowej, podniesienie rozwoju gospodarczego i kulturalnego w gminach wiejskich, czuwanie nad obroną praw i interesów gmin, współdziałanie z gminami w zakresie działalności nad podniesieniem dobrobytu kulturalnego i materialnego gmin wiejskich.

3. Synteza projektu Studium

3.1. Synteza uwarunkowań

1. Gmina posiada korzystne położenie pod względem komunikacyjnym – w centralnej Polsce, w sąsiedztwie dużych miast, blisko skrzyżowania dróg krajowych.
2. Istniejąca sieć dróg kołowych i kolejowych zapewnia dobre powiązania komunikacyjne z regionem.
3. Brak jest możliwości dostosowania parametrów istniejącej drogi krajowej nr 8 w jej istniejącym przebiegu do parametrów wymaganych dla drogi głównej ruchu przyspieszonego. Konieczna jest przebudowa drogi.
4. Planowana budowa drogi ekspresowej S8 zwiększy dostępność komunikacyjną Gminy i wpłynie stymulująco na rozwój obszarów o funkcjach produkcyjno – usługowych.
5. W strukturze gospodarki i użytkowania ziemi dominująca rolę odgrywa rolnictwo.
6. Warunki rozwoju rolnictwa są dobre.
7. Liczba mieszkańców Gminy utrzymuje się na stałym poziomie, mimo obserwowanego już od kilku lat ujemnego przyrostu naturalnego.
8. W Gminie spada bezrobocie – poprawie ulega sytuacja społeczno-gospodarcza.
9. Obecne na terenie Gminy obiekty zabytkowe oraz inne - wartościowe pod względem kulturowym i historycznym jako elementy jej tożsamości mogą stać się stymulatorem rozwoju turystyki.
10. Zasoby przyrodnicze Gminy stwarzają możliwość rozwoju funkcji rekreacyjnych na terenie Gminy.
11. Wyposażenie w infrastrukturę społeczną jest wystarczające na poziomie Gminy, doposażenia w infrastrukturę sportową wymagają placówki oświaty w Naramicach oraz Młynisku.
12. Sieci infrastruktury technicznej wymagają rozwoju.
13. Konieczna jest budowa sieci kanalizacji sanitarnej wraz z oczyszczalnią ścieków.
14. Istniejące drogi wymagają modernizacji.
15. Konieczna jest modernizacja systemu zaopatrzenia w ciepło – rozwój wykorzystania źródeł ciepła wykorzystujących odnawialne źródła energii.
16. Powiązanie planów rozwoju Gminy z systemem planowania krajowego i regionalnego oraz właściwie ukierunkowanie działań władz gminnych daje szansę na rozwój Gminy.

3.2. Synteza zasad ochrony i kierunków rozwoju

Kierunki zmian w strukturze przestrzennej Gminy oraz w przeznaczeniu terenów.

Wskazuje się obszary:

- 1) urbanizacji – tereny wskazane do zainwestowania w tym:
 - a) obszary rozwoju urbanizacji,
 - b) obszary kontynuacji urbanizacji;
- 2) elementy systemu ekologicznego – obszary, w których wyklucza się możliwość realizacji zabudowy lub ogranicza ją w sposób istotny;
- 3) obszary wymagające przekształceń i rewitalizacji oraz obszary rekultywacji i rewaloryzacji.

Wyznacza się tereny przeznaczone m.in. pod: zabudowę zagrodową, mieszkaniową jednorodzinną, usługi, obiekty produkcyjne, składy i magazyny, infrastrukturę techniczną, sport i rekreację, a także tereny rolnicze, lasy i inne.

Największy rozwój terenów przewiduje się:

- 1) produkcyjno, magazynowo-składowych w miejscowościach: Śmiecheń, Naramice, Radomina;
- 2) mieszkaniowo-usługowych w miejscowościach: Biała Parcela, Biała Rządowa.

Obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk

W ramach działań ochronnych w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

- 1) wskazuje się obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych - pomniki przyrody;
- 2) ustala się ochronę istniejących kompleksów leśnych i ich rozwój w oparciu o wskazane obszary do zalesienia;
- 3) wprowadza się możliwość realizacji zalesień na gruntach nie zmeliorowanych, o niskiej przydatności rolniczej – grunty klasy IV – VI;
- 4) wprowadza się ograniczenia w możliwości zmiany sposobu użytkowania gleb o wysokiej przydatności rolniczej;
- 5) dopuszcza się możliwość zmiany sposobu użytkowania gruntów rolnych na cele nierolnicze w terenach przylegających do dróg, szczególnie do drogi krajowej nr 8, narażonych na zanieczyszczenia;
- 6) ustala się ochronę korytarzy i powiązań ekologicznych przed zmianą sposobu użytkowania;
- 7) ustala się kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej w celu ograniczenia uciążliwości działalności człowieka dla środowiska;
- 8) rozwój systemów kanalizacji sanitarnej i kanalizacji deszczowej;
- 9) rozwój selektywnej zbiórki odpadów;
- 10) wykorzystanie w indywidualnych systemach grzewczych ekologicznych źródeł ciepła z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii.

Obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

W ramach działań ochronnych w zakresie ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego:

- 1) wskazuje się obiekty chronione na podstawie przepisów odrębnych;
- 2) ustala się konieczność rewaloryzacji i objęcia ochroną wartościowych obiektów zabytkowych;
- 3) wprowadza się korektę warunków ochrony konserwatorskiej ustalonych w obowiązującym planie miejscowym do stosowania w ew. zmianach planu, dla właściwej ochrony wartościowych obiektów zabytkowych i ich otoczenia;

- 4) wprowadza się strefy ochrony otoczenia dla kościołów w Naramicach i Łyskornii;
- 5) wyznacza się strefy ochrony archeologicznej dla ochrony zabytków archeologicznych.

Kierunki i zasady rozwoju systemów komunikacji

W zakresie rozwoju systemów komunikacji:

- 1) ustala się rozwój sieci powiązań zewnętrznych i wewnętrznych (drogowych i kolejowych);
- 2) wskazano przebieg projektowanej obwodnicy Białej w przebiegu drogi krajowej nr 8 w układzie wariantowym z postulowaną realizacją wariantów powiązania bezpośredniego obwodnicy z węzłem Walichnowy i obwodnicą Wielunia;
- 3) wskazano przebieg projektowanej drogi ekspresowej S8;
- 4) ustala się konieczność zaprojektowania wewnętrznego układu komunikacyjnego dla nowopowstających terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług;
- 5) ustala się konieczność docelowego dostosowania parametrów technicznych istniejących dróg do obowiązujących przepisów w zakresie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne.

Kierunki rozwoju systemów infrastruktury technicznej

Wskazano tereny istniejącej infrastruktury technicznej oraz przebiegi istniejących i projektowanych sieci o znaczeniu ponadlokalnym.

Założono budowę sieci kanalizacji sanitarnej i sieci gazowej oraz rozwój sieci wodociągowej i energetycznej w oparciu o istniejące zasoby.

Postuluje się rozwój infrastruktury teleinformatycznej.

Zakłada się rozwój w obszarze Gminy obiektów i urządzeń wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych oraz wykorzystanie w systemach grzewczych urządzeń wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych.

Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

Wskazuje się lokalizacje inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z programami rządowymi i ponadlokalnymi: budowę drogi ekspresowej S8, modernizację drogi krajowej nr 8, budowę odgałęzienia gazociągu od stacji redukcyjnej zlokalizowanej w gminie Czastary.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym realizowane są w miejscach ich dotychczasowej lokalizacji. Nie wyznacza się celowej lokalizacji (poza wybranymi terenami infrastruktury technicznej) miejsc lokalizacji inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym. Realizacja nowych inwestycji może być dokonywana w terenach, o funkcji zgodnej z planowaną.

Obszary, dla których jest obowiązkowe sporządzenie mpzp

Obszarami, dla których obowiązkowe jest sporządzenie planu miejscowego na terenie Gminy są obszary przestrzeni publicznych oraz tereny górnicze.

Obszary, dla których Gmina zamierza sporządzić plan miejscowy

Wskazuje się obszary, do sporządzenia planu miejscowego obejmujące tereny rozwoju urbanizacji, tereny planowanych zalesień.

Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Zakłada się rozwój rolnictwa w obszarach o dobrej i wysokiej przydatności rolniczej oraz wyłączenie z użytkowania rolniczego terenów o niskiej przydatności rolniczej na rzecz terenów leśnych oraz rozwoju funkcji rekreacyjnych.

W zakresie leśnej przestrzeni produkcyjnej ustala się rozwój istniejących kompleksów leśnych. Wprowadza się ich uzupełnienia, wyznacza się obszary preferowane do realizacji zalesień. Zakłada się pełnienie przez nie funkcji ochronnych, edukacyjnych i rekreacyjnych.

Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Dla rzek przepływających przez teren Gminy nie zostało opracowane studium ochrony przeciwpowodziowej ustalające m.in. granice zasięgu wód powodziowych i ochrony przeciwpowodziowej.

W granicach Gminy wskazuje się obszary podmokłe oraz obszary narażone na wystąpienie okresowych podtopień, dla których ustala się ograniczenia możliwości realizacji zainwestowania.

Obszary naturalnych zagrożeń geologicznych i narażone na osuwanie się mas ziemnych nie występują na terenie Gminy.

Obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Nie wyznacza się – potrzeby nie występują.

Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

W granicach Gminy nie ustanowiono obszarów pomników zagłady i ich stref ochronnych.

Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji

Terenami wymagającymi rekultywacji są tereny eksploatacji powierzchniowej i poeksploatacyjne. Wskazano obszary wymagające rewitalizacji ze względu na potrzebę ochrony zabytków.

Granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych

Wskazano granice terenów zamkniętych związanych z przebiegiem linii kolejowej.

4. Interpretacja zgodności planów miejscowych ze Studium

Ustalenia zawarte w elaboracie Studium, zarówno w części tekstowej, jak i graficznej wyrażają kierunki polityki przestrzennej Gminy, nie są ścisłymi przesądzeniami o granicach zainwestowania i użytkowaniu terenów, nie ograniczają możliwości realizacji innych działań, nieprzewidzianych w zapisach Studium, służących rozwojowi terenów zgodnie z polityką przestrzenną określoną w Studium.

W Studium przedstawiono zgeneralizowany obraz użytkowania terenów oraz generalne kierunki działań w przestrzeni. Określone na rysunkach przeznaczenie terenów oznacza funkcję dominującą, a nie wyłączną. W granicach wyznaczonych terenów dopuszcza się obok funkcji dominującej lokalizację innych funkcji służących jej obsłudze.

Dopuszczalne jest w planie miejscowym zachowanie istniejącego sposobu użytkowania terenu – utrzymanie funkcji rolniczej, dla terenów planowanych do zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze lub np. zachowanie funkcji zabudowy zagrodowej dla terenów planowanych pod rozwój funkcji produkcyjnych. Zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania terenu należy uznać za zgodne ze Studium.

Przyjęte w planie wskaźniki dotyczące kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu powinny odpowiadać wskaźnikom ustalonym dla określonego przeznaczenia terenu.

Ostateczne ustalenia granic terenów będą dokonywane w ramach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach administracyjnych. W szczególności wyznaczone granice dotyczące przeznaczenia terenów mogą być korygowane w dostosowaniu do granic istniejących własności.

5. Uzasadnienia zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań

Kształtując rozwiązania, opierając się o rozpoznanie istniejącego stanu zagospodarowania przestrzennego, funkcjonowania środowiska przyrodniczego, stopnia zachowania wartości kulturowych, sytuacji społeczno-gospodarczej, przyjęto za cele podstawowe:

- 1) wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich (konieczne jest stworzenie warunków dla innego typu działalności niż tylko rolnicza);
- 2) zapewnienie dogodnych warunków zamieszkania, poprawy wyposażenia w usługi, poprawy obsługi i funkcjonowania systemu komunikacyjnego i infrastruktury technicznej (zakłada się utrzymanie istniejącej liczby mieszkańców oraz poprawę jej warunków mieszkaniowych oraz stworzenie oferty dla napływu mieszkańców);
- 3) wykorzystanie dobrego położenia, istniejących powiązań komunikacyjnych, obszarów wartościowych przyrodniczo i kulturowo;
- 4) wykorzystanie dla aktywizacji gospodarczej obszaru Gminy planowanego przebiegu przez niego drogi szybkiego ruchu S8;
- 5) poprawa sytuacji społeczno-gospodarczej;
- 6) wykorzystanie obiektów zabytkowych wartościowych kulturowo i historycznie dla budowy wizerunku Gminy i jej tożsamości (na terenie Gminy m.in. zlokalizowane są zabytkowe kościoły „kościółki wieluńskie” postulowane do uznania za pomnik historii);
- 7) stworzenie wizerunku Gminy jako atrakcyjnego miejsca zamieszkania, co w połączeniu z budową dogodnych połączeń komunikacyjnych daje szansę na rozwój funkcji mieszkaniowych;
- 8) rozwój systemów uzbrojenia terenu i standardów wyposażenia w dostosowaniu do stopnia zaawansowania rozwoju przestrzennego (istniejąca infrastruktura daje solidną podstawę dla dalszej jej rozbudowy);
- 9) rozwój infrastruktury społecznej w oparciu o istniejące zasoby.

6. Słowniczek pojęć i definicji

Ileokroć w niniejszym opracowaniu jest mowa o:

- 1) **Gminie** – należy przez to rozumieć gminę Biała, chyba, że z treści zapisu wynika inaczej;
- 2) **miejsowości Biała** – należy przez to rozumieć miejscowości Biała Rządowa, Biała Parcela, Biała Pierwsza, Biała Druga oraz Biała Kopiec;
- 3) **przepisach odrębnych** – należy przez to rozumieć przepisy ustaw wraz z aktami wykonawczymi oraz prawomocne decyzje administracyjne;
- 4) **rysunku Studium** – należy przez to rozumieć rysunek Studium sporządzony na mapie topograficznej w skali 1 : 10 000, składający się z dwóch arkuszy, stanowiący załącznik do uchwały uchwalającej Studium;
- 5) **Studium** – należy przez to rozumieć niniejsze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, stanowiące dokument planistyczny gminy, obejmujący obszar w granicach administracyjnych gminy, o ile z treści przepisu nie wynika inaczej;
- 6) **przeznaczeniu** – należy przez to rozumieć funkcję określającą sposób zagospodarowania i użytkowania terenu;
- 7) **działce** – należy przez to rozumieć działkę budowlaną lub nieruchomości gruntową w rozumieniu przepisów odrębnych objętą projektem zagospodarowania terenu, którego dotyczy wniosek o wydanie pozwolenia na budowę;
- 8) **modernizacji** – należy przez to rozumieć działania związane ze zwiększeniem wartości użytkowej lub technicznej istniejącego obiektu lub urządzenia;
- 9) **zrównoważonym rozwoju** – należy przez to rozumieć rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje proces integrowania działań politycznych, gospodarczych i społecznych z zachowaniem równowagi przyrodniczej oraz trwałości podstawowych procesów przyrodniczych (zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2008 r. Prawo ochrony środowiska - Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.);
- 10) **uciążliwości obiektów i urządzeń przekraczającej wartości dopuszczalne** – rozumie się przez to negatywne oddziaływanie na otoczenie obiektów i urządzeń, powodowane

emisją gazów, pyłów, zapachów, hałasu, promieniowania itp., a także wynikające ze wzmożonego ruchu pojazdów związanego z ich funkcjonowaniem o wartościach przekraczającej wartości dopuszczalne określone w przepisach o ochronie środowiska;

- 11) **korytarzu ekologicznym** - rozumie się przez to ciągły, nieprzerwany zabudowę lub infrastrukturą techniczną fragment środowiska przyrodniczego z zachowanymi cechami naturalnymi i funkcjonalnymi lub celowo ukształtowany, gwarantujący łączność pomiędzy elementami węzłowymi systemu przyrodniczego, umożliwiającą przemieszczanie się materii i energii w środowisku oraz migrację zwierząt;
- 12) **krajobrazie kulturowym** - rozumie się przez to przestrzeń historycznie ukształtowaną w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze;
- 13) **inwestycji celu publicznego** - rozumie się przez to działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), stanowiące realizację celów publicznych, o których mowa w przepisach odrębnych.

TOM II

UWARUNKOWANIA ROZWOJU

1. Uwarunkowania ponadlokalne

1.1. Powiązania funkcjonalno – przestrzenne. Ponadlokalne urządzenia infrastruktury społecznej

Gmina Biała położona jest w bliskiej odległości od ośrodków przemysłowych i usługowych o znaczeniu regionalnym i subregionalnym w granicach województwa łódzkiego oraz śląskiego:

- 1) 10 km od Wielunia,
- 2) 50 km od Sieradza,
- 3) 80 km od Częstochowy;
- 4) 100 km od Łodzi;
- 5) 110 km od Wrocławia.

Na rozwój funkcjonalno – przestrzenny Gminy silny wpływ miał i nadal ma istniejący układ komunikacyjny. Przez teren Gminy przebiega centralnie droga krajowa nr 8 relacji Wrocław – Warszawa. Zabudowa najsilniej koncentruje się wzdłuż drogi krajowej oraz wzdłuż dróg powiatowych.

Miejscowościami najsilniej zainwestowanymi są miejscowości Biała Parcela oraz Biała Rządowa. Obiekty usługowe zlokalizowane w miejscowości Biała koncentrują w niej życie kulturalne i gospodarcze Gminy, wpływając na rozwój Białej jako centrum Gminy.

Na terenie Gminy mieszkańcy mają możliwość zaspokojenia potrzeb w zakresie szkolnictwa podstawowego i gimnazjalnego, podstawowej opieki medycznej, podstawowych artykułów żywnościowych i przemysłowych. Bliskość aglomeracji łódzkiej, Wrocławia oraz ośrodków subregionalnych ograniczyła rozwój ponadlokalnej infrastruktury społecznej. Zaspokajanie pozostałych potrzeb w tym tych „wyższego rzędu”, związanych m.in. ze szkolnictwem ponadgimnazjalnym i wyższym, specjalistyczną opieką medyczną oraz kulturą i rozrywką jest realizowane w Łodzi, Wrocławiu, Wieluniu i Sieradzu.

1.2. Powiązania przyrodnicze

Gmina Biała położona jest na obszarze granic makroregionów: Wyżyny Woźnicko – Wieluńskiej oraz Niziny Południowowielkopolskiej. Jest to podprowincja fizyczno – geograficzna Niziny Środkowopolskiej.

Obszar gminy Biała położony jest w dorzeczu Warty i Prosnę. W północnej części Gminy zlokalizowane są źródła rzeki Oleśnicy, która jest lewobrzeżnym dopływem Warty, uchodzi do niej w Małej Wsi na terenie gminy Konopnica, w Parku Krajobrazowym Międzyrzecza Warty i Widawki. Na terenie Gminy swoje źródła ma również Struga Węglewska. Jest to prawobrzeżny dopływ Prosnę, uchodzi do niej we wsi Węglewice, na terenie gminy Galewice w powiecie Wieruszowskim. Znaczącą część południowego obszaru Gminy stanowią terasy zalewowe rzeki Pyszna. Pyszna jest prawobrzeżnym dopływem Oleśnicy, uchodzi do niej w gminie Ostrówek. Stanowi główny ciek wodny dla gminy Biała i Wieluń. Wypływa z terenu wysoczyzny Wieruszowskiej, a w granicach powiatu wieluńskiego przepływa przez gminy Biała, Czarnożyły, Wieluń i Ostrówek.

Pod względem glebowo – rolnym Gmina zaliczana jest do rejonu wieluńskiego, który charakteryzuje się przewagą gleb kompleksów pszenno – żytniego. Kompleksy gleb o wysokiej przydatności rolniczej (gleby klasy II i III stanowią 21,45% powierzchni gruntów rolnych na terenie Gminy) pozwalają sklasyfikować ją jako obszar o korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa na terenie województwa łódzkiego.

Lesistość Gminy kształtuje się na poziomie 3,5%. Lasy występujące w Gminie są częścią kompleksów leśnych porastających sąsiednie gminy Lututów, Wieluń, Skomlin i Łubnice. Lasy na terenie Gminy podlegają administracji Nadleśnictwa Wieluń.

Gmina Biała sąsiaduje z rezerwatem „Lasek Kurowski”. Rezerwat ten położony jest na terenie gminy Wieluń, na wschód od gminy Biała na wysokości obrębu Młynisko Pierwsze.

Zgodnie z opracowaniem „Zwierzęta a drogi. Metody ograniczania negatywnego wpływu dróg na populację dzikich zwierząt.” (Białowieża 2006) przez niewielki fragment gminy Biała przebiega korytarz migracji kręgowców. Korytarz ten uwzględniony został również w aktualizacji Planu zagospodarowania województwa łódzkiego jako korytarz ekologiczny (migracyjny zwierząt) o znaczeniu krajowym.

1.3. Powiązania infrastrukturalne i komunikacyjne

Powiązania komunikacyjne gminy Biała z obszarem zewnętrznym odbywają się za pośrednictwem drogi krajowej i dróg powiatowych. Przez Gminę przebiega droga krajowa nr 8 relacji Warszawa - Wrocław. Droga ta jest istotnym elementem systemu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym, zapewnia bezpośrednie połączenie komunikacyjne ze stolicą kraju i innymi większymi ośrodkami miejskimi. Gmina Biała jest położona w widłach dróg krajowych: Nr 14 Łódź – Walichnowy oraz nr 45 Sieradz – Kluczbork. Droga nr 14 kończy swój bieg w miejscowości Walichnowy w gminie Sokolniki sąsiadującej od zachodu z gminą Biała, gdzie łączy się z drogą krajową nr 8. Droga nr 45 przecina drogę nr 8 w Wieluniu. Połączenia z sąsiadującymi gminami oraz stolicą powiatu zapewniają ponadto drogi powiatowe łączące Białą z gminami: Sokolniki, Czastary, Skomlin, Wieluń, Czarnożyły oraz Lututów.

Ilość i ranga powiązań komunikacyjnych Gminy może wzrosnąć na skutek realizacji budowy drogi ekspresowej S8, której trasę wyznaczono wzdłuż północnej granicy Gminy. Postulowana w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego droga S8 ma łączyć Wrocław z granicą polsko-litewską.

Przez terytorium gminy Biała przebiega również linia kolejowa Wrocław – Herby, zapewniająca dodatkowe powiązanie na linii wschód – zachód. Stacja kolejowa na terenie Gminy zlokalizowana jest we wsi Biała Kopiec.

Świadczone na terenie Gminy usługi w zakresie transportu zbiorowego zapewniają powiązania komunikacyjne z Łodzią, Wieluniem, Sieradzem, Wrocławiem oraz szeregiem mniejszych miejscowości w granicach powiatu wieluńskiego oraz powiatów sąsiadujących.

Przez teren Gminy przebiega napowietrzna linia energetyczna 110 kV „Wieluń – Wieruszów” wyprowadzona ze stacji 110/15 kV „Wieluń” zlokalizowanej przy ul. Sieradzkiej w Wieluniu. Z tej stacji wyprowadzone są magistralne linie 15 kV zabezpieczające zapotrzebowane na energię elektryczną mieszkańców gminy Biała.

2. Stan ładu przestrzennego i wymogi jego ochrony

2.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna Gminy i procesy jej przekształceń

Na strukturę funkcjonalno – przestrzenną Gminy składają się dwa rodzaje zabudowy, charakterystyczne dla obszarów wiejskich: zabudowa liniowa oraz zabudowa rozproszona. Zabudowa liniowa zdecydowanie dominuje. W większości miejscowości zabudowa skoncentrowana jest wzdłuż ważniejszych ciągów komunikacyjnych. Na terenie miejscowości Biała Parcela, Kule, Madej, Zabłocie oraz Rososz występuje zabudowa rozproszona.

Obszar Gminy zainwestowany jest raczej w sposób ekstensywny. Wyjątek stanowią wieś Biała Druga, Biała Rządowa oraz Biała Parcela o najwyższej koncentracji zabudowy. Tutejsza przestrzeń rozwija się w sposób bardzo dynamiczny i zaczyna przejawiać cechy osiedla mieszkaniowego jednorodzinnego o charakterze podmiejskim, gdzie obok współistnieją funkcje mieszkaniowe, usługowe oraz produkcyjne.

Dominującym typem zabudowy na obszarach wiejskich jest zabudowa zagrodowa, wśród której występują pojedyncze usługi. Zabudowa zagrodowa powoli ustępuje zabudowie wyłącznie mieszkaniowej jednorodzinnej i usługom. Towarzyszą im pojedyncze obiekty produkcyjne, w tym przetwórstwa rolno – spożywczego.

tab. 1. Powierzchnia terenów zabudowanych i zurbanizowanych w stanie istniejącym na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

Rodzaj terenu zabudowanego i zurbanizowanego	Powierzchnia [ha]
Tereny zabudowy zagrodowej	242
Tereny zabudowa mieszkaniowej jednorodzinnej i usług	7,5
Tereny zabudowy wielorodzinnej	0,8
Tereny zabudowy usługowej	12,4
Tereny sportu i rekreacji	2,9
Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług	6,5
Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych	8,4
Tereny gospodarstw szkółkarskich	27
Tereny infrastruktury technicznej	0,7

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji.

W Gminie rozwijają się dwa obszary przestrzeni publicznej. Jeden z nich kształtuje się wokół instytucji skupiających się w budynku Urzędu Gminy, w budynkach sąsiadujących w Białej Drugiej oraz w otoczeniu szkół i kościółka w Białej Parceli. Drugi rozwija się na terenie parku podworskiego w Naramicach. Obszary te wymagają uporządkowania i dostosowania do kształtujących się funkcji.

Biała jest gminą typowo rolniczą, dominujące w strukturze użytkowania gruntów użytki rolne zajmują 89% jej powierzchni. Wśród użytków rolnych zdecydowanie przeważają grunty orne – zajmujące 86,5% powierzchni. Wśród pozostałych użytków rolnych dominują łąki zajmujące 9,6% powierzchni Gminy. Sady, łąki i pastwiska stanowią łącznie 13,5% powierzchni użytków rolnych.

tab.2. Struktura użytkowania gruntów w gospodarstwach rolnych w 2005 roku.

Sposób użytkowania	Ogółem	
	ha	%
Użytki rolne ogółem	6591	89
Grunty orne	5704	86,5
Sady	87	1,3
Łąki	630	9,6
Pastwiska	170	2,6
Lasy i grunty leśne	268	3,6
Pozostałe	550	7,4

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

2.2. Stan systemu planowania przestrzennego

100% powierzchni gminy Biała jest objęte planem. Dla obszaru gminy Biała obowiązują:

- 1) *Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała* – uchwała Rady Gminy Biała Nr XV/80/03 z 30 grudnia 2003r. (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 56 z dnia 16 marca 2004 roku, poz. 521);
- 2) Zmiana fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała – uchwała Rady Gminy Biała Nr III/8/02 z dnia 10 grudnia 2002 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 16 z dnia 29 stycznia 2003 r., poz. 177);
- 3) Zmiana miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała – uchwała Rady Gminy Biała Nr V/27/99 z dnia 24 lutego 1999 roku (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego Nr 21 z dnia 19 marca 1999 roku poz.83).

Gmina posiada również *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Biała* – uchwała Rady Gminy w Białej Nr XIV/75/99 z dnia 29 grudnia 1999 roku. Opracowanie poddane jest obecnie aktualizacji.

Ustalenia studium i planu miejscowego są generalnie zbieżne w zakresie delimitacji terenów wg funkcji. Różnice występują w zasięgu terenów przeznaczonych na cele zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Mnogość wniosków złożonych do Studium w wyniku ogłoszenia o przystąpieniu do jego sporządzenia potwierdza konieczność weryfikacji wskazanego w ww. dokumentach przeznaczenia terenu i dostosowania zapisów Studium do aktualnych potrzeb rozwojowych Gminy i planów inwestycyjnych mieszkańców. Zachodzi potrzeba stworzenia podstawy do wprowadzenia zmian w planie miejscowym.

2.3. Główne problemy i zagrożenia

Ład przestrzenny w Gminie jest zachowany w stopniu zadowalającym. Zabudowa mieszkaniowa rozwija się w sposób harmonijny, uporządkowany.

Zagrożeniem dla utrzymania istniejącego ładu przestrzennego w gminie Biała może stać się jednak bardzo intensywny i nieuporządkowany rozwój zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w Białej Parceli oraz Białej Rządowej.

3. Stan środowiska przyrodniczego

3.1. Ukształtowanie terenu

Według podziału Polski na regiony fizyczno – geograficzne (J. Kondracki – Geografia Regionalna Polski, PWN Warszawa 2000 r.) teren gminy Biała położony jest na styku dwóch mezoregionów: Wyżyny Wieluńskiej (wchodzącej w skład makroregionu - Wyżyna Woźnicko – Wieluńska) i Wysoczyzny Złoczewskiej (wchodzącej w skład makroregionu - Nizina Południowopolska). Mezoregion Wysoczyzny Złoczewskiej jest równiną morenową położoną w międzyrzeczu Warty i Prosy. Wzdłuż południkowego wododziału tych rzek występują pozostałości kemów oraz moren czołowych. Charakterystyczny element ukształtowania powierzchni ziemi Wyżyny Wieluńskiej tzw. kuesta, czyli próg bardziej odpornych skał, jest tu częściowo zatarty, a wysokości sięgają od 220 do 280 m n.p.m. Wyżyna poprzecinana jest dolinami rzecznyymi Warty, Liswarty i ich dopływów. Charakterystyczne dla tego obszaru, jak i dla wszystkich obszarów zbudowanych ze skał węglanowych, są formy krasowe, przejawiające się tutaj w postaci lejów i szczelin w podłożu wyżyny.

Teren gminy Biała jest terenem płaskorówninnym, wyniesionym około 180 m n.p.m., o mało urozmaiconej rzeźbie powstałej w wyniku działania lodowca. Deniwelacje terenu dochodzą tutaj maksymalnie do około 25 m. Najwyżej położony jest teren w środkowo – zachodniej części Gminy (około 192 m n.p.m.), najniżej położony natomiast znajduje się na północy w rejonie sołectwa Rososz oraz na południu w rejonie sołectwa Brzoza (około 170 m n.p.m.)

Powierzchnia terenu Gminy opada od środka w kierunku północnym oraz południowym. Lokalną, zewnętrzną osią obniżenia obszaru jest dolina rzeki Pyszej, przebiegająca przez południową część Gminy, z zachodu na wschód.

3.2. Warunki geologiczno - gruntowe

W budowie geologicznej terenu gminy Biała udział biorą utwory czwartorzędowe obejmujące osady zlodowaceń południowopolskiego i środkowopolskiego, utwory trzeciorzędowe i jurajskie. Wśród nich obecne są gdzieś tam utwory pradolinne lokalnych cieków

Osady czwartorzędu wykształcone są w postaci glin zwałowych i pławów żwirowo – piaszczystych. Miąższość utworów czwartorzędowych jest wyrównana i sięga około 20 – 45 m. W środkowej oraz północnej części Gminy występują również piaski akumulacji lodowcowej z głazami. Pod utworami czwartorzędowymi występują osady trzeciorzędowe wykształcone w postaci ilów pstrych i pyłów piaszczystych. Ich miąższość dochodzi do 30 m. Pod utworami

czwarto – trzeciorzędowymi zalegają utwory środkowej jury wykształcone w postaci piaskowców, iłupków i pospółki. Strop utworów jurajskich występuje na głębokości ok. 50 m.

W rejonie cieków naturalnych, gł. rzeki Pysznej, znajdują się mady i piaski rzeczne, a także torfy.

Gleby występujące w regionie wieluńskim wytworzyły się z pyłów i glin. Udział gleb piaskowych jest nieznaczny. Są to gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz czarne ziemie. Pod użytkami zielonymi występują głównie gleby wytworzone z torfów i murszy na piaskach. W północnej i częściowo południowej części występują gleby pseudobielicowe.

Stopień kultury gleb jest wysoki, a udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych najniższy w województwie i wynosi 64 % przy średniej wojewódzkiej 82 %.

Na terenie Gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych w tym zagrożeń osuwania się mas ziemnych/skalnych.

3.3. Zasoby surowcowe. Obszary i tereny górnicze

Na terenie gminy Biała, w sołectwie Młynisko znajdują się złoża kopaliny pospolitej, tj. luźnej skały osadowej należącej do grupy psefitów (żwir). Złoża składają się z otoczonych okruchów skalnych (tzw. otoczków) o średnicy przekraczającej 2 mm.

W granicach gminy Biała ustanowiony został teren i obszar górniczy „Młynisko”, wyznaczony w koncesji Starosty Wieluńskiego, z dnia 05 kwietnia 2006 r., znak RS.7512 – 1/3/06 na wydobywanie kopaliny ze złoża kruszywa „Młynisko”, koncesja ważna jest do dnia 05 kwietnia 2016.

3.4. Zasoby wodne

3.4.1. Wody podziemne

Na terenie Gminy występują dwa najważniejsze użytkowe poziomy wód podziemnych związane z utworami jurajskimi oraz czwartorzędowymi. Wody piętra jurajskiego związane są z piaskowcami drobno – i średnioziarnistymi występującymi na głębokości ok. 160 m p.p.t. Poziom ten charakteryzuje się napiętym zwierciadłem wody stabilizującym się na głębokości ok. 5 m. Wody poziomu jurajskiego ujmowane są obecnie w miejscowości Poręby. Zasoby eksploatacyjne dla tego ujęcia ustalone zostały w wysokości $Q=50,9 \text{ m}^3$, przy depresji $s=48,0 \text{ m}$. Wody piętra czwartorzędowego związane są z osadami piaszczystymi reprezentowanymi przez pospółki, piasek drobno – i średnioziarnisty oraz żwiry występującymi na głębokości ok. 10 – 25 m. Poziom ten charakteryzuje się napiętym zwierciadłem wody stabilizującym się na głębokości ok. 5 m. Poziom udokumentowany został w miejscowości Biała (wodociąg wiejski), Naramice (wodociąg wiejski) i Kopydłów (były PGR). Zasoby eksploatacyjne tych ujęć ustalone zostały w wysokości 31,6 – 66 m^3/h . Obecnie czynne jest ujęcie w Naramicach, którego zasoby eksploatacyjne ustalone zostały w wysokości $Q=66 \text{ m}^3/\text{h}$, przy depresji $s=7,3 \text{ m}$. Ponadto, wody tego piętra ujmowane są indywidualnie przez mieszkańców Gminy oraz przedsiębiorców działających na terenie Gminy.

Gmina Biała została objęta badaniami wód podziemnych w ramach monitoringu regionalnego. Wyniki dla ujęć wskazały:

- 1) ujęcie Naramice – klasa III (wody zanieczyszczone amoniakiem – II klasa, manganem – II klasa oraz żelazem – III klasa, zgodnie z analizą wody wykonaną przez p. mgr Andrzeja Wichłacza w 2007 r.);
- 2) ujęcie Poręby – klasa III (wody zanieczyszczone żelazem, zgodnie z Raportem o stanie środowiska w województwie łódzkim w 2007 r.).

Są to wody zadowalającej jakości.

Gmina Biała nie jest położona w obrębie Głównych Zbiorników Wód Podziemnych (GZWP). Najbliższe GZWP, dla których wody podziemne gminy Biała stanowią strefę zasilania to:

- 1) GZWP nr 326 „Zbiornik Częstochowa” (E), wiek utworów wodonośnych: górna jura – położony na południe od granic Gminy;
- 2) GZWP nr 325 „Zbiornik Częstochowa” (W), wiek utworów wodonośnych: jura środkowa – położony na południe od granic Gminy;
- 3) GZWP nr 311 „Zbiornik rzeki Prośny”, wiek utworów wodonośnych czwartorzęd – położony na zachód od granic Gminy.

Dla ochrony GZWP w ich granicach wyznaczono obszary najwyższej ochrony wód podziemnych (ONO) na terenie gminy i miasta Wieluń oraz obszary wymagające wysokiej ochrony (OWO) na terenie gmin Pątnów, Wierzbias i Osjaków. Gmina Biała nie znajduje się w granicach wyznaczonych obszarów.

3.4.2. Wody powierzchniowe

Obszar gminy Biała położony jest w dorzeczu Warty i Prośny. Przez teren Gminy przepływa rzeka Pyszna, Oleśnica, Struga Węglewska, potoki Struga Rybka, Kanał Kurów – Piaski oraz inne mniejsze potoki, bez nazwy.

Rzeka Pyszna, będąca prawobrzeżnym dopływem Oleśnicy, przepływa przez południową część Gminy. Stanowi główny ciek naturalny dla gminy Biała. Rzeka ta jest prawobrzeżnym dopływem rzeki Oleśnicy, do której uchodzi w gminie Ostrówek. Rzeka Pyszna wypływa z terenu Wysoczyzny Wieruszowskiej, a w granicach powiatu wieluńskiego przepływa przez gminy Biała, Wieluń, Czarnożyły i Ostrówek. W gminie Biała wzdłuż koryta rzeki Pyszna usytuowane są głównie grunty rolne – jedynie we wsi Młynisko rzeka przepływa przez obszary zabudowy mieszkaniowej rozgraniczając wieś na dwie części. W drugiej połowie lat 70-tych uregulowano brzegi Pysznej. W 2007 roku rzeka Pyszna prowadziła wody klasy IV. Przyczyną była wysoka zawartość CHZT-Cr, azotanów, barwa oraz wysoka liczba bakterii coli, w tym bakterii coli typu kałowego.

Oleśnica to lewobrzeżny dopływ Warty. Jej obszar źródłowy znajduje się w północnej części gminy Biała. Przez teren Gminy płynie ona w kierunku wschodnim, w ok. 28 km biegu przyjmuje wody dopływu Pyszna. Do Warty uchodzi w gminie Konopnica. Według badań Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Łodzi wody rzeki Oleśnicy były silnie, ponadnormatywnie zanieczyszczone, zaliczono je do IV i V klasy czystości, w zależności od lokalizacji punktu pomiarowo – kontrolnego. Do klasy V została zaklasyfikowana w górnym biegu w punkcie Janów, gdzie bardzo wysokie było stężenie azotu Kjeldahla oraz fosforanów. W punkcie Niechmirów, zlokalizowanym bliżej ujścia, wody Oleśnicy otrzymały klasę IV ze względu na wysokie stężenie azotanów, ChZT-Cr, barwę oraz skażenie bakteriami coli (w tym coli typu kałowego).

Na terenie Gminy swoje źródła ma również Struga Węglewska. Jest to prawobrzeżny dopływ Prośny, uchodzi do niej we wsi Węglewice, na terenie gminy Galewice w powiecie wieruszowskim. Struga Węglewska bierze swoje źródła w okolicach wsi Zabłocie i przepływa przez północną część Gminy. Rzeka prowadzi wody klasy IV. O przyporządkowaniu rzeki do tej klasy decydowały wysokie stężenie azotanów oraz ChZT-Cr.

Pozostałe ciek wodne w Gminie to system rowów melioracyjnych, które bezpośrednio lub pośrednio zasilają rzekę Pyszna i Oleśnicę.

Roczny rytm zjawisk klimatycznych powoduje zmienność stanów wody w rzekach. Najwyższe stany obserwuje się tutaj w okresie wiosennym (luty, marzec), co jest związane z roztopami. Notuje się też wezbranie letnie, przeważnie w lipcu po większych opadach. Najniższe stany wód występują jesienią, kiedy dominuje gruntowe zasilenie rzek.

Na terenie Gminy brak jest dużych zbiorników wodnych. Jedynie w Białej Drugiej, Białej Kopiec, Białej - Parceli, Białej Rządowej, Łyskornii, Rososzy, Naramicach, Zabłociu, Kłapce i Kopydłowie zlokalizowanych jest kilka niewielkich zbiorników o charakterze stawów. Stawy te są z reguły zarybione (rybami spokojnego żeru) i użytkowane przez kółka wędkarskie.

Fot.1. Rzeka Pyszna w granicach gminy Biała
Źródło: fot. Dorota Stańczak

3.4.3. Zagrożenie powodziowe

Przez gminę Biała przepływają rzeki (Pyszna, Oleśnica) mogące stanowić zagrożenie powodziowe dla terenów do nich przylegających. Nie opracowano jednak dla Gminy Studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalającego m.in. granice zasięgu wód powodziowych i ochrony przeciwpowodziowej.

Tereny Gminy położone na południe od rzeki Pysznej znajdują się na jej terasie zalewowej. Są to tereny podmokłe, okresowo narażone na podtopienia.

Zagrożenie powodziowe o niewielkim zasięgu stwarza również Oleśnica. Obszary położone wzdłuż tego cieku narażone są na okresowe podtopienia.

W obniżeniach pozostałych dolin rzecznych i rowów występują obszary okresowego lub trwałego występowania wód hipodermicznych lokalnie tworzących zabagnienia. Okresowo mogą powodować ryzyko podtopień.

3.5. Warunki klimatyczne

Teren Gminy pod względem regionalizacji klimatycznej usytuowany jest w zachodniej części XVII regionu klimatycznego, zwanego Regionem Środkowopolskim oraz w południowo – wschodniej części XVI regionu klimatycznego, Regionu Południowowielkopolskiego. (A. Woś, Atlas Rzeczypospolitej).

W gminie Biała, podobnie jak w województwie łódzkim, panuje klimat umiarkowany o charakterze przejściowym pomiędzy klimatem morskim i lądowym z przewagą klimatu umiarkowanego morskiego z łagodnymi, wilgotnymi zimami oraz latami ze sporą ilością opadów kształtowanego przez masy powietrza znad Atlantyku i Morza Północnego.

Płaskorówninne ukształtowanie terenu Gminy oraz jej położenie na wysokości 170 – 180 m n.p.m. przyczynia się do swobodnego przepływu mas powietrza. Podobnie jak w całym województwie łódzkim, w Gminie Biała najczęściej występują wiatry zachodnie oraz południowo – zachodnie. Zimą przeważają wiatry wschodnie, a od wiosny do jesieni – zachodnie – słabe i umiarkowane od 2 – 10 m/s.

Średnioroczna temperatura powietrza wynosi na terenie Gminy 8°C, najcieplejszym miesiącem jest lipiec, w którym notuje się średnie temperatury w okolicach 18°C, a najzimniejszym miesiącem styczeń, w którym średnia temperatura waha się w okolicach -3°C. Zimy mają tu charakter łagodny z okresem kilkudniowych mrozów w styczniu bądź lutym. Okres bezprzymrozkowy trwa 160 dni, natomiast okres, w którym średnia temperatura powietrza przekracza 5°C trwa około 214 dni.

Wilgotność powietrza ma charakter zmienny, ale nie odbiega od średnich krajowych, jego średnia wartość w ciągu roku wynosi około 80%. Mniej korzystnym elementem klimatycznym na terenie Gminy są opady atmosferyczne. Ich średnia suma wynosi 562 mm z objawami niedoboru w miesiącach lipiec - wrzesień.

Pokrywa śnieżna zalega 60 – 70 dni w roku.

3.6. Zbiorowiska roślinne, tereny zieleni urządzonej

Powierzchnia obszarów leśnych w Gminie Biała jest niezwykle mała. Lesistość Gminy należy do najniższych na obszarze województwa – 3,5% powierzchni, czyli 2,56 km². W powiecie wieluńskim wskaźnik ten wynosi 23,52%, a w woj. łódzkim 20,1%. Lasy porastają najbardziej na południe wysuniętą część Gminy. Niewielkie powierzchniowo obszary leśne występują również w północno – wschodniej części Gminy.

Gmina graniczy z częściowym rezerwatem leśnym "Lasek Kurowski" (Nadleśnictwo Wieluń, Leśnictwo Wróblew) ustanowionym Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego Nr 29/83 z dnia 24 listopada 1983 r. (Monitor Polski Nr 39, poz. 230). Celem ochrony jest zachowanie naturalnych zbiorowisk grądowych z udziałem jodły oraz olsu i łęgu olszowego. Drzewostany rezerwatu reprezentują przede wszystkim dobrze zachowane grądy z dużym udziałem jodły na granicy jej zasięgu.

Do najważniejszych przyrodniczych obiektów wielkoprzestrzennych Gminy zaliczyć należy tereny łąk i pastwisk (oraz torfowisk) zlokalizowane w rejonach pradolinnych rzek: Pysznej i Oleśnicy.

Ochrony wymagają obszary źródliskowe rzeki Oleśnicy oraz rzeki Strugi Węglewskiej, zlokalizowane w północnej części Gminy.

Na terenie Gminy funkcjonują ponadto mniejsze ekosystemy w formie terenów zieleni urządzonej. Ważniejsze skupiska zieleni urządzonej to:

- 1) park podworski z XIX w. w Kopydłowie;
- 2) park podworski z XIX w. w Naramicach;
- 3) zielen cmentarna.

3.7. Rolnicza przestrzeń produkcyjna

Okolo 80% powierzchni Gminy zajmują grunty rolne, co przesądza o jej typowo rolniczym charakterze. Produkcyjny obszar rolniczy gminy Biała zajmuje 6591 ha (grunty pod uprawy rolne + sady + łąki + pastwiska), tj. 89% powierzchni Gminy. Lasy i grunty leśne zajmują tylko 3,5% ogólnej powierzchni Gminy.

Pod względem glebowo - rolnym Gmina zaliczana jest do rejonu wieluńskiego (IUNG Puławy 1977) charakteryzującego się przewagą gleb kompleksów pszenno dobrego i pszenno - żytniego (żytni bardzo dobry). W dolinie rzeki Pysznej występują kompleksy żytnie słabe oraz średnie i słabe kompleksy użytków zielonych.

Gleby występujące w regionie wieluńskim wytworzyły się z pyłów i glin; udział gleb piaskowych jest nieznaczny. Są to gleby brunatne właściwe i wylugowane oraz czarne ziemie. Pod użytkami zielonymi występują głównie gleby wytworzone z torfów i murszy na piaskach. W północnej i częściowo południowej części występują gleby pseudobielicowe.

Stopień kultury gleb jest wysoki, a udział gleb kwaśnych i bardzo kwaśnych najniższy w województwie i wynosi 64% przy średniej wojewódzkiej 82%.

Najlepsze gleby znajdują się w pasie centralnym Gminy w rejonie Naramic (części południowej), Kopydłowa, Białej Drugiej, Białej Rządowej, Białej Kopiec, Brzozy, Łyskornii, Janowca i Poręb. Są to gleby klasy II i III, zajmujące łącznie 21,45% gruntów ornych. Gleby o niższej, ale nadal dobrej przydatności rolniczej (klasa IV) stanowią 43,8%. Najsłabsze gleby, klasy VI, zalesione lub wskazane pod zalesienie, stanowią 8,5% powierzchni gruntów ornych.

tab. 3. Bonitacja gleb na terenie gminy Biała.

klasa bonitacyjna	powierzchnia w ha	powierzchnia w %
II	19,46	0,33
IIIa	360,1812	6,04
IIIb	897,6059	15,08
IVa	1718,977	28,87
IVb	888,7056	14,93
V	1563,212	26,25
VI	505,8889	8,50
razem	5954,031	100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Biała, 2008 r.

Fot.2. Krajobraz rolniczy Gminy w miejscowości Łyskornia.

Źródło: www.gminabiala.pl

Inwestycje melioracyjne są ważnym czynnikiem rozwoju infrastruktury wsi. Melioracje oznaczają ulepszenie środowiska i służą trwałemu podniesieniu produkcji rolnej. Obszar zmeliorowany urządzeniami melioracji wodnych szczegółowych zajmuje w granicach Gminy powierzchnię 5019,96 ha, co stanowi około 70% Gminy i prawie 90% gruntów ornych. Około 94% ogółu terenów zmeliorowanych objęte jest siecią drenarską - 4702,9 ha. Pozostałe tereny zmeliorowane zostały siecią rowów melioracyjnych o łącznej długości 94,5 km.

Nadzór techniczny nad sprawnością funkcjonowania urządzeń sprawuje Wojewódzki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi oraz właściciele terenów na których urządzenia melioracji szczegółowych się znajdują.

tab.4. Grunty objęte siecią drenarską w poszczególnych obrębach gminy Biała.

Sołectwo	Powierzchnia gruntów drenowanych (ha)	Długość rowów melioracyjnych (km)
Biała Pierwsza	226,02	1,0
Biała Parcela	195,39	1,9
Biała Druga	147,79	2,9
Biała Kopiec	246,72	3,7
Biała Rządowa	384,21	4,5
Młynisko Pierwsze	197,62	4,4
Brzoza	232,73	17,8
Kopydłów	169,27	4,2
PGR Kopydłów	154,00	1,5
Naramice	675,09	11
Rososz	228,83	4
Śmiechów	135,73	2,5

Zabłocie	135,27	4,7
Wiktorów Góry Świątkowskie	273,35	4,7
Młynisko Wieś	270,87	10,7
Janowiec	292,93	4
Łyskornia	737,08	11
Razem:	4702,9	94,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych w Łodzi.

3.8. Leśna przestrzeń produkcyjna

Lesistość Gminy kształtuje się na bardzo niskim poziomie, 3,5%, przy średniej krajowej 28,7%. Grunty leśne zajmują powierzchnię zaledwie 256,2 ha. W 93,5% (240 ha) są to lasy prywatne. Pozostałe 6,5% są to grunty leśne publiczne, w tym 84% należy do Skarbu Państwa, a 16% do gminy.

Obszary leśne skoncentrowane są w części południowej Gminy. Ponadto mniejsze skupiska leśne występują na terenie obrębu Rososz oraz obrębu Zabłocie Góry Świątkowskie. Pozostałe obszary Gminy są niemal całkowicie bezleśne.

Drewno pozyskiwane jest jedynie z lasów prywatnych w ilości około 247m³ na rok (GUS, 2007).

Lasy państwowe rosnące na terenie gminy Biała nie mają statusu lasów ochronnych.

3.9. Obiekty i obszary przyrodnicze prawnie chronione

Ochrona środowiska realizowana jest poprzez respektowanie wymogów przepisów ustaw oraz ich aktów wykonawczych. Obszary i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych mogą zostać objęte ochroną poprzez ustanowienie dla nich ochrony prawnej w formie: parku krajobrazowego, zespołu przyrodniczo-krajobrazowego, obszaru chronionego krajobrazu, rezerwatu przyrody, użytku ekologicznego, pomnika przyrody.

Obecnie żaden fragment terytorium Gminy nie jest objęty powierzchniową formą ochrony. Na terenie Gminy ochroną objęto jedynie 18 drzew. Uznane one zostały za pomniki przyrody Decyzją Wojewody Sieradzkiego Nr 3 z dnia 19 lutego 1988 r. (17 drzew) oraz Rozporządzeniem Wojewody Sieradzkiego z dnia 03 lutego 1998 r. (1 drzewo).

tab.5. Pomniki przyrody na terenie gminy Biała.

Lp.	Nazwa tworu przyrody	Miejscowość	Nr ewidencyjny działki
1.	Grupa 4 drzew: 2 dęby szypułkowe obwód 360 cm i 340 cm, lipa szerokolistna obwód 460 cm, klon jawor – obwód 290 cm	Naramice – park wiejski	603
2.	Dąb szypułkowy obwód 330 cm	Naramice – park wiejski	603
3.	Lipa szerokolistna obwód u podstawy 440 cm	Naramice – park wiejski	603
4.	Wiąz szypułkowy obwód 250 cm	Naramice – park wiejski	603
5.	Lipa drobnolistna obwód 300 cm	Naramice – park wiejski	603
6.	Jesion wyniosły obwód 280 cm	Naramice – park wiejski	603
7.	Jesion wyniosły obwód 370 cm	Naramice – park wiejski	603
8.	Dąb szypułkowy obwód 420 cm	Naramice – park wiejski	603
9.	Klon jawor obwód 370 cm	Kopydlów – park wiejski	8/13
10.	Jesion wyniosły obwód 300 cm	Kopydlów – park wiejski	8/13
11.	Klon zwyczajny obwód 280 cm	Kopydlów – park wiejski	8/13
12.	Sosna wejmutka obwód 220 cm	Kopydlów – park wiejski	8/13
13.	Lipa szerokolistna obwód 510 cm	Łyskornia – teren przykościelny	392
14.	Lipa szerokolistna obwód 420 cm	Łyskornia – teren przykościelny	392
15.	Wierzba biała o obwodzie 400 cm	Łyskornia 164	429

Źródło: Program Ochrony Środowiska Gminy Biała

Na terenie miejscowości Łyskornia i Naramice wszystkie drzewa pomnikowe zostały poddane zabiegom konserwatorskim.

Gmina Biała sąsiaduje z rezerwatem „Lasek Kurowski”. Rezerwat ten położony jest na terenie gminy Wieluń, na wschód od gminy Biała na wysokości obrębu Młynisko Pierwsze. Częściowy rezerwat leśny „Lasek Kurowski” został utworzony Zarządzeniem MLiPD z dnia 24 listopada 1983 roku. Aktualnie rezerwat obejmuje obszar o powierzchni ogólnej 22,07 ha, w tym o powierzchni nieleśnej 0,24 ha. Celem ochrony jest zachowanie naturalnych zbiorowisk grądowych z udziałem jodły oraz olsu i łęgu olszowego. Drzewostany rezerwatu reprezentują przede wszystkim dobrze zachowane grądy z dużym udziałem jodły na granicy jej zasięgu. W rezerwacie występują następujące zespoły roślinne: - szuwar sitowia leśnego (*Scirpetum silvatici*), - ols porzeczkowy (*Ribo nigri – Alnetum*), - łęg jesionowo – olszowy (*Circae – Alnetum*), - subkontynentalny las grądowy (*Tilio – Carpinetum*).

Natura 2000

Obszar Gminy nie znajduje się w granicach istniejącego lub projektowanego obszaru Natura 2000. Najbliższy obszar Natura 2000 to położony w odległości około 25 km od gminy Biała „Załęczański Łuk Warty”. Jest to zatwierdzony przez Komisję Europejską w drodze decyzji obszar mający znaczenie dla Wspólnoty – projektowany specjalny obszar ochrony siedlisk.

3.10. Główne problemy i zagrożenia środowiska

Główne problemy i zagrożenia środowiska przyrodniczego wynikają z niewłaściwie prowadzonej działalności gospodarczej, najczęściej bardzo intensywnej i niedostosowanej do stopnia odporności środowiska na degradację.

Na terenie Gminy brak jest systemu kanalizacyjnego odprowadzającego ścieki do zbiorczej oczyszczalni ścieków. Gospodarka komunalna oparta jest o przydomowe zbiorniki bezodpływowe, tzw. szamba. Na terenie Gminy nie ma gminnego wysypiska śmieci. Zorganizowanym systemem zbiórki odpadów objętych jest jedynie 60% mieszkańców Gminy, co przy niskim poziomie świadomości ekologicznej mieszkańców przyczynia się do powstawania dzikich, nielegalnych wysypisk śmieci.

Jednym ze skutków działalności człowieka jest powstawanie barier przegradzających naturalne korytarze ekologiczne, zakłócających łączność przestrzenną pomiędzy obszarami węzłowymi. Utrudnia to przepływ materii, energii i informacji genetycznej pomiędzy węzłami, co zakłóca równowagę ekologiczną i prowadzi do obniżenia sprawności funkcjonowania całego systemu przyrodniczego. Najczęściej występującymi barierami są liniowe elementy infrastruktury technicznej i zwarta zabudowa.

Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców oraz wysokie koszty inwestycji prośrodowiskowych prowadzą do intensyfikacji zagrożeń.

Zanieczyszczenie powietrza

Na terenie Gminy nie zlokalizowano wielkoobszarowego przemysłu, który by generował związki zanieczyszczające powietrze atmosferyczne. Największym źródłem zanieczyszczenia atmosfery w gminie Biała jest przebiegająca przez jej teren droga krajowa nr 8 Warszawa – Wrocław, wzdłuż której występują następujące przekroczenia wartości zanieczyszczeń (pochodzące od uczestniczących w ruchu pojazdów):

- 1) średnioroczne i średnio – godzinowe dla dwutlenku azotu;
- 2) średnioroczne dla dwutlenku siarki.

Stężenia pozostałych zanieczyszczeń (tlenku węgla i ołowiu oraz węgla elementarnego) kształtują się na poziomach niższych od dopuszczalnych.

Zdecydowana większość gospodarstw domowych na terenie Gminy ogrzewana jest w sposób indywidualny za pomocą pieców węglowych, co powoduje zanieczyszczenie powietrza tzw. niską

emisją. Problem ten nasila się głównie w miesiącach zimowych, natomiast w miesiącach letnich praktycznie nie występuje.

Pozostałe uciążliwości mają charakter głównie lokalny i na ogół nie wykraczają poza granice własności obiektów.

Hałas

Źródłem hałasu, którego poziom może być wyższy niż dopuszczalne normy w środowisku są drogi o największym natężeniu ruchu (droga krajowa nr 8) oraz linia kolejowa. Na nadmierny hałas narażeni są mieszkańcy domów położonych w pobliżu w/w tras.

Ruch prowadzony na pozostałych drogach jest niewielki i nie powoduje przekroczenia wartości dopuszczalnych hałasu. Źródło emisji ponadnormatywnego hałasu może stanowić działalność prowadzona na terenach produkcyjno – usługowych i terenach eksploatacji powierzchniowej.

Zanieczyszczenie wód

Poważnym zagrożeniem funkcjonowania środowiska jest zanieczyszczenie wód powierzchniowych i wglębnych będące wynikiem nieprawidłowo prowadzonej gospodarki wodno-ściekowej, gdzie głównymi przyczynami zanieczyszczeń są:

- 1) zrzut surowych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków pochodzenia rolniczego lub bytowo-gospodarczego bez oczyszczania bezpośrednio do wód i gruntu;
- 2) rolnicze wykorzystywanie ścieków do nawożenia pól;
- 3) stosowanie w nadmiernych ilościach nawozów i środków ochrony roślin w lasach i na gruntach rolnych;
- 4) nieuporządkowana gospodarka ściekowa w jednostkach osadniczych.

Szkodliwe substancje dostają się do wód poprzez spływ powierzchniowy z terenów rolniczych (głównie związków biogenych) i komunikacyjnych oraz w drodze infiltracji. Wody prowadzone przez rzekę Oleśnicę zaliczone zostały do IV – V klasy czystości. Rzeka Pyszna oraz Struga Węglewska zostały sklasyfikowane jako cieki prowadzące wody IV klasy czystości.

Wody podziemne narażone są na zanieczyszczenie poprzez infiltracje zanieczyszczeń. Główne poziomy wodonośne są generalnie dobrze izolowane, jednak jego izolacja stropowa jest nieciągła. Wody w utworach czwartorzędowych sklasyfikowane zostały jako wody o niezadowalającej klasie czystości, jurajskie wody wglębne jako wody o zadowalającej jakości.

Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące

Przez terytorium gminy Biała przebiega w kierunku wschodnio - zachodnim elektroenergetyczna linia napowietrzna o napięciu 110 kV będąca źródłem pola elektromagnetycznego. Linia zlokalizowana jest w oddaleniu od zabudowań mieszkalnych, nie powoduje zagrożeń dla zdrowia ludzi.

Zagrożenia nadzwyczajne

Poza zagrożeniami naturalnymi (pożary, wichury, podtopienia) na terenie Gminy występują zagrożenia cywilizacyjne (transport materiałów niebezpiecznych, awarie urządzeń przemysłowych i infrastruktury technicznej). Ponadto na terenach leśnych gminy Biała istnieje zagrożenie pożarowe.

Podstawowym źródłem zagrożeń nadzwyczajnych związanych z ryzykiem wystąpienia awarii jest na terenie Gminy transport ładunków niebezpiecznych prowadzony drogami o randze krajowej oraz za pośrednictwem transportu kolejowego.

4. Stan dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

4.1. Rozwój Gminy w ujęciu historycznym

Obszar Gminy był terenem intensywnego osadnictwa wczesnodziejowego. Kilka miejscowości Gminy powstało już w średniowieczu. Miejscowością najwcześniej odnotowaną w zachowanych źródłach pisanych jest Biała (Bala, Byala), która pojawia się w dokumencie z 1277 r. Książę kaliski Bolesław Pobożny rozpoczął w 1268 roku budowę zamku w Bolesławcu nad Prosną i na czas budowy zamienił z klasztorem w Ołoboku Białą na Mieleszyn. Poprzedni stan przywrócono w 1277 roku i Biała ponownie stała się własnością książęcą. W 1303 r. Ubysław z Radostowa, cześnik (a potem kasztelan) kaliski nadał Białą klasztorowi ołobockiemu. Już w XIV w. zaczynają się pojawiać pierwsze wzmianki o jej prywatnych właścicielach. W średniowieczu miejscowość wielokrotnie dzielono, miała licznych właścicieli. Podobna sytuacja trwała również w czasach nowożytnych. W latach 1552 - 1553 w Białej potwierdzony był dział królewski, a także części prywatne. W dziale jednej ze szlacheckich części wsi w 1551 r. odnotowano "fortalicium cum fosatus", stwierdzające funkcjonowanie tutaj założenia obronnego, którego archeologiczne pozostałości przetrwały do dziś (w miejscowości Biała – Kopiec). W 1683 r. wspomniano także o "murowanej kamienicy". Po utracie przez Polskę niepodległości w wyniku rozbiorów, królewska część wsi stała się dobrami rządowymi i ślad po tym pozostał w nazwie Biała Rządowa.

W XIX i XX wieku majątki bialskie ulegały stopniowej parcelacji, a w okresie międzywojennym majątność, odnotowana jako własność Włodzimierza Zarzyckiego, liczyła już tylko 66 ha. Po drugiej wojnie światowej na podstawie dekretu PKWN o reformie rolnej majątek został rozparcelowany, stąd wzięła się nazwa wsi Biała Parcela.

Najstarsza wzmianka o parafii w Białej pochodzi z 1499 r., choć informacja o miejscowym kościele datowana jest na rok 1430. W 1520 r. została wspomniana przez J. Łaskiego świątynia par. pw. św. Piotra w Okowach.

Rodowód średniowieczny ma również Wiktorów. Miejscowość pierwszy raz wzmiankowana była w 1404 r., kiedy należała do Lutolda z „Wyctorowa”. Z Wiktorowa wywodzi się znany w Sieradzkim ród Wiktorowskich h. Gryf lub Jastrzębiec. W „Liber beneficiorum...” (Gniezno 1880, t. II, s. 155) Jana Łaskiego wymieniona została kaplica św. Zygmunta z XV w. nazywając ją „starożytną”. Obecnie stoi tu zabytkowy kościół typu wieluńskiego pw. św. Zygmunta i św. Walentego zbudowany w 1 połowie XVI w., przebudowany w XVIII w. We wnętrzu kościoła znajduje się obraz Madonny z Dzieciątkiem, namalowany prawdopodobnie około 1470 r. przez Jana z Nysy.

4.2. Identyfikacja i waloryzacja zasobów dziedzictwa kulturowego i dóbr kultury współczesnej

4.2.1. Istniejące formy i zakres ochrony zabytków

Elementy dziedzictwa kulturowego o wartości zabytkowej, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków (ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)) podlegają ochronie. Ustanowione na terenie gminy Biała formy ochrony obejmują:

- 1) wpis do Rejestru Zabytków WKZ – 5 obiektów;
- 2) ochrona ustalona w mpzp obejmująca:
 - a) strefę obserwacji archeologicznej „OW”,
 - b) strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej „A”.

Ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków realizowana jest poprzez respektowanie zasad ich ochrony zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków

(ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)).

Ochrona obiektów objętych ochroną w planie miejscowym realizowana jest poprzez respektowanie zapisów planu.

Brak jest ustanowionych w granicach Gminy innych form ochrony zabytków. Ustanowienia zasad ochrony wymaga 25 obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków.

Zabytki wpisane do rejestru zabytków

Część elementów dziedzictwa kulturowego na terenie gminy Biała podlega ochronie konserwatorskiej poprzez wpis do rejestru zabytków. Wykaz wszystkich obiektów w rejestrze zabytków umieszczono w tabeli.

tab.6. Wykaz obiektów z terenu Gminy wpisanych do rejestru zabytków.

Miejscowość	Nr rejestrowy	Obiekt	Zespół	Data
Biała	110/A	kościół	Kościół p.w. św. Piotra w Okowach	1743r., rozbud. 1936r.
Biała	111/A	dzwonnica	Kościół p.w. św. Piotra w Okowach	2 poł. XVIII w.
Łyskornia	134/A	kościół	Kościół p.w. św. Marii Magdaleny	1660 r., rozbudowany w XVIII w. .
Naramice	140/A	kościół	Kościół p.w. Wszystkich Świętych	XVI w., restaur. XXw
Wiktorów	189/A	kościół	Kościół p.w. śś. Zygmunta i Walentego	XVI w., restaur. XVIIIw., odbud. XXw.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Białej.

Fot.3. Kościół pw. śś. Zygmunta i Walentego w Wiktorowie, wpisany do rejestru zabytków.

Źródło: fot. Dorota Stańczak

Fot.4. Kościół p.w. Św. Piotra w Okowach w Białej, wpisany do rejestru zabytków

Źródło: fot. Dorota Stańczak

Zabytki w gminnej ewidencji zabytków

Gminna ewidencja zabytków, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków (ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.) oraz rozporządzeniem Ministra Kultury z dnia 14 maja 2004 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem (Dz. U. z 2004 r. Nr 124, poz. 1305)), jest prowadzona w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy Biała.

Gminna ewidencja zabytków jest podstawą do sporządzania programów opieki nad zabytkami przez samorząd gminny.

Gminna ewidencja w gminie Biała została sporządzona w 2008 roku.

tab. 7. Obiekty wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Biała.

Lp	Miejscowość	Adres/ Lokalizacja	Obiekt	Data powstania	Uwagi/informacja o ochronie
1.	Biała	przy drodze krajowej	Zespół kościoła parafialnego		EG
			kościół p.w. św. Piotra w Okowach	1743 r., rozbudowany 1936 r.	EG, RZ, nr rej. 110/A z dnia 30.12.1967 r.
			dzwonnica	2 poł. XVIII w.	EG, RZ, nr rej. 111/A z dnia 30.12.1967 r.
			cmentarz przykościelny z pierścieniem drzew i ogrodzeniem	2 poł. XVIII w.	EG
2.		przy skrzyżowaniu drogi krajowej i powiatowej nr 4505 E	cmentarz parafialny	Połowa XX w.	EG
3.	Biała Pierwsza	Biała Pierwsza 14	dom	1932 r.	EG
4.	Biała Druga	Biała Druga 38	dom	lata 20' XX wieku	EG
5.	Biała Parcela	Biała Parcela 5	dom	około 1930 r.	EG
6.	Biała Rządowa	Biała Rządowa 31	dom	lata 30' XX wieku	EG
7.		Biała Rządowa 77	dom	około 1920 r.	EG
8.		Biała Rządowa 96	dom	około 1930 r.	EG

9.	Brzoza	Brzoza 8	dom	1918 r.	EG.
10.	Kopydlów	w sąsiedztwie byłego PGR	Zespół dworsko - parkowy		
			dwór	koniec XIX wieku	EG
			park	koniec XIX wieku	EG
11.	Łyskornia	przy drodze powiatowej nr 4506 E	Zespół kościoła parafialnego		
			kościół p.w. św. Marii Magdaleny	1660 r., rozbudowany XVIII w.	EG, RZ, nr rej. 134/A z dnia 30.12.0967 r.
			dzwonnica	Pocz. XX w.	EG
			cmentarz przykościelny z pierścieniem drzew i ogrodzeniem	XVII w.	EG
			organistówka	Okolo 1920 r., otynkowana okolo 2000 r.	EG
12.		przy drodze gminnej	cmentarz parafialny	XIX/XX w.	EG
13.		Łyskornia 107	dom	1925 r.	EG
14.		Łyskornia 133	dom	1936 r.	EG
15.	Młynisko	Młynisko 38	dom	1934 r.	EG
16.	Młynisko Wieś	Młynisko Wieś 73	dom	około 1933 r.	EG
17.		Młynisko Wieś 83	dom	1 poł. XX w.	EG
18.	Młynisko - Huby	Huby 20	dom	około 1925 r.	EG
19.	Naramice	przy drodze powiatowej nr 4502 E	Zespół kościoła parafialnego		
			kościół p.w. Wszystkich Świętych	XVI w., restaur. XX w.	EG, RZ, nr rej. 140/A z dnia 30.12.1967 r.
			dzwonnica	około 1925 r.	EG
			cmentarz przykościelny z pierścieniem drzew i ogrodzeniem	XVI w.	EG
			plebania	pocz. XX w.	EG
20.		przy drodze powiatowej nr 4502 E	Cmentarz parafialny	pocz. XX w.	EG
21.		przy drodze powiatowej nr 4502 E	relikt parku dworskiego	pocz. XX w.	EG
22.		Naramice 103	d. karczma, obecnie dom	koniec XIX w.	EG
23.		Naramice 94	dom	około 1930 r.	EG
24.	Pieńki	Pieńki 6	dom	około 1910 r.	EG
25.	Wiktorów	przy drodze powiatowej 4502 E	Zespół kościoła parafialnego		
			kościół p.w. św. Zygmunta i Walentego	XVI w., restaur. XIX w., odbud. XX w.	EG, RZ, nr rej. 189/A
			cmentarz przykościelny z pierścieniem drzew	XVI w.	EG

EG – Ewidencja Gminna

RZ – Rejestr Zabytków

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków Gminy Biała.

Zabytki i stanowiska archeologiczne

Obszar gminy Biała był terenem osadnictwa prehistorycznego i wczesnodziejowego. Najstarsze jego ślady pochodzą z młodszej epoki kamienia - neolitu (ok. 4200-1700 lat pne.). Z tego okresu znaleziono w Białej krzemienne siekierki i topory zaliczane do kultury ceramiki sznurkowej. Ludność tej kultury, zamieszkała na ziemiach Polski Środkowej, zajmowała się głównie pasterstwem.

W roku 2008 dokonano weryfikacji i uzupełnienia wyników badań Archeologicznego Zdjęcia Polski. Zgodnie z danymi rejestru Archeologicznego Zdjęcia Polski na obszarze Gminy istnieje 98 obiektów archeologicznych, na które składają się 153 stanowiska archeologiczne. 11 z nich to znaleziska archiwalne pochodzące ze starszych badań i nie posiadające obecnie dokładnej lokalizacji w terenie. Zdecydowanie najwięcej stanowisk na terenie Gminy to osady różnorodnych kultur – 98. Pozostałe stanowiska to ślady osadnictwa (33) oraz punkty osadnicze (19). Na terenie

Gminy odnaleziono również pozostałości po cmentarzysku łużyckim, dworze kultury polskiej oraz skarb kultury polskiej ze średniowiecza – 155 monet. Stanowiska pochodzą z różnych okresów dziejowych, są świadectwem istnienia na analizowanym terenie różnorodnych kultur. Najliczniejsze są stanowiska pozostałe po kulturze polskiej ze średniowiecza oraz epoki nowożytnej. Wśród nich znajdują się również stanowiska z okresu pradziejowego, w tym z epoki kamienia, neolitu (m.in. kultura ceramiki sznurowej), brązu (kultura łużycka) i żelaza (kultura przeworska).

Stanowiska te zlokalizowane są na terenie całej Gminy. Najsilniej koncentrują się one we wsi Naramice. Duże skupiska stanowisk archeologicznych występują również w Młynisku oraz Kopydłowie. Obiekty archeologiczne na terenie Gminy mają w większości charakter punktowy, co oznacza, że w danej lokalizacji koncentrują się maksymalnie 3 stanowiska archeologiczne. Jedynie w Kopydłowie znajdują się powierzchniowe obiekty archeologiczne.

Stanowiska archeologiczne na terenie Gminy są wartościowe w skali lokalnej. Jedynie pozostałość dworu kultury polskiej w Białej Kopiec ma znaczenie regionalne.

Wykaz stanowisk archeologicznych stanowi aneks nr 1.

Dobra kultury współczesnej

Dobra kultury, zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), to nie będące zabytkami dobra kultury, takie jak pomniki, miejsca pamięci, budynki, ich wnętrza i detale, zespoły budynków, założenia urbanistyczne i krajobrazowe, będące uznanym dorobkiem współcześnie żyjących pokoleń, jeżeli cechuje je wysoka wartość artystyczna lub historyczna.

Dla gminy Biała nie został sporządzony spis dóbr kultury współczesnej. Dla potrzeb Studium dokonano próby określenia gminnego zasobu dóbr kultury współczesnej. Jako wymóg dla włączenia obiektu lub zespołu obiektów do zbioru dóbr kultury współczesnej przyjęto następujące kryteria:

- 1) nowatorstwo w zakresie rozwiązań architektonicznych, urbanistycznych i technicznych;
- 2) tworzenie wartości przestrzennej samodzielnie lub poprzez współistnienie z innymi obiektami lub tworzenie warunków dla dalszego wartościowego rozwoju miejsca lokalizacji;
- 3) budowanie „tradycji miejsca” – funkcjonowanie jako obiekt szczególny, rozpoznawalny, dostrzegany przez społeczeństwo;
- 4) wartość służąca budowaniu korzystnego wizerunku gminy – dbającej o zabytki i środowisko;
- 5) wartość artystyczna lub historyczna;
- 6) uznanie – wyróżnienia, nagrody.

Przeprowadzona analiza nie wykazała na obszarze Gminy obiektów kwalifikujących się do wpisania do gminnego spisu dóbr kultury współczesnej.

4.2.2. Miejsca i pomniki pamięci narodowej

W okresie okupacji hitlerowskiej na terenie Gminy działał posterunek żandarmerii hitlerowskiej, którego funkcjonariusze należeli do najokrutniejszych oprawców.

Na terenie gminy Biała znajdują się dwa miejsca pamięci narodowej. W Białej, przed budynkiem Urzędu Gminy, ustawiono pomnik (przeniesiony z wcześniejszej lokalizacji przed Ośrodkiem Zdrowia) dla upamiętnienia zbrodni popełnionych na 29 mieszkańcach Gminy przez żandarmów, w hołdzie poległym w walce z niemiecko – sowiecką agresją w 1939 r. oraz ku czci pomordowanych w obozach koncentracyjnych. Obok umieszczona jest płyta z nazwiskami ofiar, które straciły życie w latach wojny i hitlerowskiej okupacji. Drugim miejscem pamięci narodowej w Białej jest bratnia mogiła bezimiennych powstańców z oddziałów płk Słupskiego i ppł Matuszewicza, poległych w potyczce z wojskiem rosyjskim na polach wsi Biała 15.10.1863 r.

4.2.3. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych

W granicach Gminy nie ma zlokalizowanych Pomników Zagłady, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz.U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.).

4.3. Krajobraz kulturowy Gminy i wymogi jego ochrony. Elementy tożsamości Gminy

Krajobraz kulturowy, jako historycznie ukształtowany w wyniku działalności człowieka przestrzeń, zawiera wytwory cywilizacji ludzkiej i elementy przyrodnicze oraz lokalną tradycję.

Ze względu na intensyfikację procesów urbanizacyjnych, realizację zainwestowania na terenach dotychczas użytkowanych rolniczo, zachodzi konieczność podjęcia działań prowadzących do utrzymania wysokiej jakości krajobrazu kulturowego, powstrzymania procesu jego niepożądanych przekształceń i eliminacji elementów dysharmonijnych.

Ochrona krajobrazu kulturowego może być realizowana poprzez ustalenie ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, ustanowienie w formie uchwały rady gminy zespołu przyrodniczo-krajobrazowego lub parku kulturowego lub rozporządzenie wojewody o wpisie do rejestru zabytków.

Gmina Biała znajduje się w zasięgu historycznej krainy Ziemi Wieluńskiej, która genetycznie związana jest z Ziemią Sieradzką. Ziemia Wieluńska położona była na pograniczu Śląska, Wielkopolski, Małopolski i Sieradzkiego, co spowodowało, że na przestrzeni wieków przechodziła z rąk do rąk. Po wielu burzliwych zmianach w 1391 r. została przekształcona przez Władysława Jagiełło w jednostkę zwaną ziemią, podporządkowaną województwu sieradzkemu ze względu na brak pełnej hierarchii urzędniczej i niewielką powierzchnię.

Tradycja przynależności do wieluńskiej krainy historycznej pozostaje żywa na całym obszarze historycznej Ziemi Wieluńskiej i jest składnikiem lokalnej tożsamości kulturowej. W Gminie folklor jest widoczny. Przejawia się w strojach ludowych, działalności zespołów folklorystycznych i tradycjach kultywowanych, a na co dzień: w uroczystościach rodzinnych, świętach kościelnych i imprezach gminnych.

Gmina leży w zasięgu występowania drewnianych kościółków typu wieluńskiego. W wioskach powiatów wieluńskiego i wieruszowskiego znajdują się zabytkowe drewniane kościoły posiadające pewne wspólne cechy architektoniczne. Są to szesnastowieczne, modrzewiowe świątynie o zrębowej konstrukcji ścian nawy i prezbiterium, węższym od nawy i zamkniętym ścianą wieloboczną prezbiterium. Kościoły są zawsze zorientowane na linii wschód-zachód. Przy nawie od zachodu stoi wieża, zwężająca się ku górze, z kruchtą w przyziemiu. Świątynie pokryte są gontem, dach jest wspólny nad prezbiterium i nawą. Na wieży dach namiotowy. Do nawy wiodą dwa wejścia. Kościoły tego stylu są bogato zdobione wewnątrz.

Kościół te uznawane są za jeden z cenniejszych po drewnianych kościołach Małopolski zespół drewnianej architektury sakralnej.

W „Wojewódzkim Programie Opieki Nad Zabytkami” uchwalony przez sejmik województwa łódzkiego w 2007 roku kościoły wieluńskie w Naramicach, Łyskornii oraz Wiktorowie zostały wskazane do objęcia ochroną jako pomnik historii. W aktualizacji Planu województwa wśród kościółków postulowanych do objęcia ochroną jako pomnik historii znalazły się kościoły w Naramicach oraz Łyskornii. „Strefą Pomnika Historii” objęto również kościół w Wiktorowie będący współczesną „repliką” zabytkowego kościoła rozebranego w latach 70’.

Podstawowymi elementami architektonicznymi i przestrzennymi wyznaczającymi tożsamość Gminy są:

- 1) kościoły wieluńskie w Łyskornii, Białej, Naramicach oraz Wiktorowie;
- 2) parki wiejskie w Naramicach oraz Kopydłowie;
- 3) rzeka Pyszna oraz rzeka Oleśnica (wraz ze źródłami);
- 4) krajobraz rolniczy z dużym udziałem gleb o wysokiej przydatności rolniczej oraz łąk.

4.4. Stan zasobów dziedzictwa kulturowego. Główne problemy i zagrożenia

Zabytki zlokalizowane na terenie Gminy w znaczącej większości zachowane są w dobrym stanie. Jedynie zespół dworsko – pałacowy w Kopydłowie, nie będący własnością Gminy, wymaga przeprowadzenia gruntownych zabiegów remontowych i rewaloryzacyjnych. Budynek dworu nie jest użytkowany, znajduje się w bardzo złym stanie technicznym. Park jest zaniedbany, wymaga uporządkowania i zagospodarowania.

Pozostałe obiekty, zarówno te wpisane do rejestru zabytków jak i te wpisane do gminnej ewidencji zabytków, znajdują się w dobrym lub bardzo dobrym stanie pod względem zachowania wartości zabytkowych. Poddawane były zabiegom remontowym oraz konserwatorskim.

Problemem może być jedynie brak informacji na niektórych obiektach zabytkowych, co powoduje, że ich wartość historyczna i kulturowa może być niedostrzegana i niedoceniana.

4.5. Polityka Gminy w zakresie ochrony zabytków

Realizując wymagania ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) Gmina Biała sporządziła Gminną Ewidencję Zabytków w 2008 r., nie został jednak opracowany na jej podstawie gminny program opieki nad zabytkami.

Konieczna jest korekta zapisów ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Biała w zakresie wymogów ochrony obiektów zabytkowych – objęcie ochroną obiektów wpisanych do Gminnej Ewidencji Zabytków.

5. Sytuacja społeczno-gospodarcza Gminy. Warunki i jakość życia mieszkańców

5.1. Tendencje rozwoju demograficznego i gospodarczego

5.1.1. Sytuacja demograficzna

Gminę Biała zamieszkuje 5581 osób, w tym 2810 mężczyzn i 2771 kobiet (stan na czerwiec 2009 r.). Średnia gęstość zaludnienia gminy wynosi 74,4 osób/km², co jest wartością najwyższą wśród gmin wiejskich na terenie powiatu wieluńskiego (z wyłączeniem miasta i gminy Wieluń). Gęstość zaludnienia w pozostałych gminach powiatu waha się od 46,2 osób/km² do 70,2 osób/km².

tab.8. Liczba ludności i gęstość zaludnienia poszczególnych miejscowości gminy Biała w lipcu 2007 roku.

Lp.	Sołectwa	Wsie	Liczba ludności poszczególnych miejscowości w 2007 roku	Liczba ludności sołectwa w 2007r.	Powierzchnia sołectwa [ha]	Gęstość zaludnienia (l. mieszk/km ²) w sołectwach w 2007 roku
1	Biała Pierwsza	Biała Pierwsza	139	139	246,88	55,3
2	Biała Druga	Biała Druga	261	261	265,25	98,5
3	Biała Kopiec	Biała Kopiec	373	373	295,21	126,4
4	Biała Parcela	Biała Parcela	353	353	344,25	102,6
5	Biała Rządowa	Biała Rządowa	731	862	753,53	114,5
		Klapka	131			
6	Brzoza	Brzoza	289	289	424,97	68
7	Kopydłów	Kopydłów	243	243	386,26	63
8	Radomina	Radomina	128	128	131,68	97,7
9	Łyskornia	Łyskornia	662	662	853,54	77,5
10	Janowiec	Janowiec	62	199	329,84	60
		Poreby	137			
		Huby	190	319	434,44	73,5
11	Młynisko Pierwsze	Przychody	40			
		Dębina	89			
		Młynisko	359	459	864,33	53
12	Młynisko Wieś	Pieńki	65			
		Koryta	35			

13	Naramice	Naramice	491	598	941,67	63,6
		Kule	69			
		Madej	38			
14	Rososz	Rososz	193	193	305,91	64,3
15	Śmiecheń	Śmiecheń	103	103	197,38	52
16	Wiktorów	Wiktorów	200	200	233,93	85,5
17	Zabłocie	Zabłocie	138	213	399,93	53
		Góry Świątkowskie	75			
Ogółem:			5594	5594	7409	74,5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Biała, oraz map ewidencyjnych.

Liczba ludności poszczególnych miejscowości oraz sołectw jest zróżnicowana. Najwięcej osób zamieszkuje sołectwa Biała Rządową oraz Łyskornię, a najmniej: Śmiecheń oraz Radominę. W odniesieniu do powierzchni sołectw wartości wskaźnika gęstości zaludnienia kształtują się na zbliżonym poziomie. Największą gęstością zaludnienia odznaczają się sołectwa Biała Kopiec (126,4 os/km²) oraz Biała Rządowa (114,5 os/km²). Wskaźnik ten osiąga najmniejszą wartość 52 os/km² w Śmiecheniu oraz 53 os/km² w Młynisku Wsi i Zabłociu.

tab.9. Ludność gminy Biała wg ekonomicznych grup wieku, stan na 2008 r.

Wiek	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
ogółem	5581	2810	2771
przedprodukcyjny (≤18 lat)	1287	705	582
produkcyjny ogółem (M 19-64 lat / K 19-59 lat)	3395	1832	1563
poprodukcyjny (M ≥65 lat / K ≥ 59 lat)	899	273	626

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Biała

Liczba mieszkańców Gminy od kilku lat się zmniejsza, utrzymuje się jednak na w miarę wyrównanym poziomie. W 2004 roku społeczność Gminy liczyła 5619 osób, natomiast w 2008 – 5581 osób. Najliczniejszą grupę stanowi ludność w wieku produkcyjnym – około 60% społeczności. Najmniej liczna jest grupa w wieku poprodukcyjnym. Współczynnik obciążenia ekonomicznego w Gminie wynosi 64% co oznacza, że na 100 osób w wieku produkcyjnym przypadają 64 osoby w wieku nieprodukcyjnym, w tym 38 osób w wieku przedprodukcyjnym oraz 26 w wieku poprodukcyjnym. Niekorzystnym zjawiskiem jest zmniejszający się systematycznie od kilku lat udział ludności w wieku przedprodukcyjnym. Starzenie się populacji ma wpływ na obciążenie ekonomiczne społeczeństwa i związane z nim zagrożenie ubożenia ludności jak i zmniejszania się jej liczby.

tab.10. Struktura ludności w poszczególnych grupach ekonomicznych w latach 2001 - 2008

Wiek	Rok							
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
przedprodukcyjny (0 – 18 lat)	27,22	26,52	25,69	24,86	24,30	23,92	23,64	23,06
produkcyjny (M: 19 – 65 lat K: 19 – 60 lat)	52,93	54,06	54,77	58,50	59,17	59,76	61,04	60,84
poprodukcyjny (M: powyżej 65 K: powyżej 60 lat)	19,85	19,42	19,54	16,64	16,53	16,32	15,32	16,10

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego oraz danych Urzędu Gminy Biała.

Gminę zamieszkuje porównywalna liczba mężczyzn i kobiet o czym świadczy wskaźnik feminizacji o wartości niewiele mniejszej od 100 – 98,6 (2008). Mniej korzystnie natomiast sytuacja przedstawia się w poszczególnych grupach ekonomicznych (wiekowych).

tab.11. Współczynnik feminizacji w poszczególnych grupach ekonomicznych.

Wiek (lata)	Liczba kobiet	Liczba mężczyzn	Współczynnik feminizacji (%)
przedprodukcyjny	582	705	83
produkcyjny	1563	1832	85
poprodukcyjny	626	273	229
Razem	2771	2810	98,6

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Biała.

Najsilniejsza dominacja mężczyzn nad kobietami zaznacza się w przedprodukcyjnej grupie wiekowej, gdzie na 100 mężczyzn przypadają jedynie 83 kobiety. Niewiele wyższy wskaźnik feminizacji występuje w produkcyjnej grupie wiekowej, gdzie na 100 mężczyzn przypada 85 kobiet. Jedynie w poprodukcyjnej grupie wiekowej, ze względu na dłuższe życie kobiet niż mężczyzn, wskaźnik feminizacji kształtuje się na poziomie 229.

tab.12. Ruch naturalny ludności w gminie Biała w latach 2000 – 2008.

Rok	Urodzenia	Zgony	Przyrost naturalny
2000	65	58	+7
2001	65	68	-3
2002	60	70	-10
2003	48	55	-7
2004	59	65	-6
2005	60	69	-9
2006	57	65	-8
2007	68	73	-5
2008	58	59	-1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Przyrost naturalny na przestrzeni ostatnich kilku lat ulegał nieznacznym wahaniom. Od 2001 roku przyjmuje jednak wartości ujemne, od 2005 roku systematycznie maleje. Jako przyczyny niskiego przyrostu naturalnego wskazuje się obok siebie: pogorszenie się sytuacji ekonomicznej społeczeństwa i rozwijający się konsumpcyjny styl życia związany m.in. z odkładaniem w czasie decyzji o potomstwie i ograniczeniem liczby dzieci w rodzinie.

Saldo migracji na przestrzeni ostatnich kilku lat uległo zdecydowanej poprawie. Do roku 2003 liczba osób wymeldowanych przewyższała liczbę osób zameldowanych, w wyniku czego na terenie Gminy występowało ujemne saldo migracji. W ostatnich latach saldo migracji przyjmuje korzystniejsze, dodatnie wartości.

tab.13. Saldo migracji na pobyt stały w latach 2000 – 2007.

Rok	Zameldowania	Wymeldowania	Saldo
2000	54	63	-9
2001	64	67	-3
2002	50	63	-13
2003	63	85	-22
2004	59	55	+4
2005	49	56	-7
2006	74	59	+15
2007	63	60	+3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Warto również nadmienić, że większość społeczeństwa wykazuje chęć pozostania w Gminie i nie jest zainteresowana migracją.

tab.14. Ludność wg płci i poziomu wykształcenia w 2002 roku.

Ogółem							
wyższe	policealne	średnie razem	średnie ogólnokształcące	średnie zawodowe	zasadnicze zawodowe	podstawowe ukończone	podstawowe nieukończone i bez wykształcenia
139	51	850	126	724	1379	1879	300
Mężczyźni							
50	7	359	31	328	854	880	101
Kobiety							
89	44	491	95	369	525	999	199

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002 r.

Najliczniejszą grupę mieszkańców Gminy stanowią osoby posiadające najniższe kwalifikacje zawodowe. Grupa ta obejmuje łącznie, ponad 65% społeczeństwa Gminy, tj. osoby, które nie posiadają żadnego wykształcenia (5,5% mieszkańców Gminy), te, które ukończyły jedynie szkołę podstawową (34,5% mieszkańców Gminy) oraz osoby, które uzyskały wykształcenie zasadnicze zawodowe (25%). Wykształceniem wyższym może pochwalić się jedynie 2,5% mieszkańców Gminy.

Biorąc pod uwagę płeć, cechą charakterystyczną jest ogólnie wyższy poziom wykształcenia kobiet niż mężczyzn. Różnice w poziomie wykształcenia pomiędzy kobietami, a mężczyznami zaznaczają się na korzyść kobiet, które stanowią 70% osób z wykształceniem wyższym i policealnym. Liczebność mężczyzn jest wyższa jedynie w grupie osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym – 61%. Wy tłumaczeniem takiego stanu może być silna na terenach wiejskich tradycja kontynuacji pracy w rodzinnym gospodarstwie rolnym przez mężczyzn, bez konieczności kształcenia się. Jednocześnie mężczyźni częściej uczęszczają do zasadniczych szkół zawodowych, gdzie mogą zdobyć zawód i konkretne umiejętności przydatne później w pracy m.in. w rolnictwie.

Niski poziom wykształcenia mieszkańców Gminy przekłada się bezpośrednio na ich małą elastyczność na rynku pracy, trudności ze zmianą kwalifikacji. W konsekwencji może to prowadzić do wzrostu bezrobocia, obniżenia standardu życia.

Prognoza zmian w strukturze ludności

Ze względu na dużą w ostatnich latach zmienność wskaźników demograficznych (przyrostu naturalnego, salda migracji), prognozowanie tendencji zmian struktury ludności Gminy przysparza trudności. Biorąc jednak pod uwagę trendy ogólnopolskie, w zakresie prawdopodobnych zmian struktury ludności można się spodziewać:

- 1) spadku, ewentualnie utrzymywania się na podobnym poziomie liczby dzieci i młodzieży w wieku przedszkolnym i szkolnym;
- 2) utrzymania trendu wzrostu liczby ludności w wieku produkcyjnym;
- 3) wzrostu liczby ludności w wieku emerytalnym;
- 4) wzrostu ogólnego poziomu wykształcenia ludności.

5.1.2. Rynek pracy

W 2002 r. własne źródło utrzymania posiadało 3632 osób, co oznacza, że 33% mieszkańców Gminy pozostawało na utrzymaniu innych (są to przede wszystkim dzieci i młodzież oraz inni członkowie rodzin). 57% osób utrzymywało się ze źródeł zarobkowych. Praca w rolnictwie była wówczas podstawowym źródłem dochodów dla najliczniejszej grupy 29% osób posiadających własne źródło utrzymania. Porównywalne znaczenie miała praca najemna poza rolnictwem – 26%. Z pracy na własny rachunek utrzymywało się jedynie 2% uwzględnionych osób.

Głównym źródłem utrzymania dla 48% uwzględnionych osób były źródła niezarobkowe, tj. renty, emerytury i zasiłki, z czego największe znaczenie miały emerytury. Utrzymujący się z emerytury stanowili aż 27% posiadających własne źródło utrzymania, a więc była to prawie tak samo liczna grupa jak osoby utrzymujące się z własnej pracy w rolnictwie.

tab.15. Główne źródła utrzymania ludności w gminie Biała.

Płeć	Zarobkowe źródło utrzymania			Niezarobkowe źródło utrzymania		
	praca poza rolnictwem		praca w rolnictwie	renta	emerytura	pozostałe
	najemna	na rachunek własny				
kobiety	403	25	462	255	635	52
mężczyźni	548	58	582	206	356	47
ogółem	951	83	1044	461	991	99

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS z Narodowego Spisu Powszechnego, z 2002.

Według danych dla sektora przedsiębiorstw zatrudniających powyżej 9 osób w 2003 roku w głównym miejscu pracy zatrudnionych było 186 osób, wśród których większość pracowała w sektorze usługowym (83%). Ponad cztery razy mniejsze było zatrudnienie w przemyśle (16%). Praca w rolnictwie stanowiła główne miejsce pracy jedynie dla 1 osoby.

Zdecydowanie więcej osób pracowało w sektorze usług nierynkowych – 77%. Kobiety dominowały w sektorze usług, mężczyźni zaś w sektorze przemysłowym.

tab.16. Pracujący w głównym miejscu pracy wg sektorów gospodarki narodowej i sektorów własności oraz płci (w przedsiębiorstwach zatrudniających powyżej 9 osób) w 2003 r.

Płeć	Sektor gospodarki narodowej					Sektor własności	
	rolnictwo	przemysł	usługi			publiczny	prywatny
			usługi rynkowe	usługi nierynkowe	ogółem		
kobiety	0	7	22	90	112	97	22
mężczyźni	1	23	18	30	43	36	31
ogółem	1	30	35	120	155	133	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Bezrobocie

Poziom bezrobocia w gminie Biała nie osiąga bardzo dużych rozmiarów. Udział bezrobotnych zarejestrowanych wśród osób w wieku produkcyjnym kształtuje się na poziomie 5%. To ponad połowę mniej niż w województwie łódzkim, w którym stopa bezrobocia wyniosła w 2007 roku 11,2%.

Sytuacja na rynku pracy w gminie Biała ulega systematycznej poprawie z roku na rok. Od roku 2004 obserwuje się systematyczny spadek bezrobocia.

tab.17. Bezrobotni w gminie Biała w latach 1999-2008 wg płci.

Lata	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
kobiety	149	142	142	118	107	95	84
mężczyźni	157	173	130	117	92	79	85
ogółem	306	315	272	235	199	174	169

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego oraz danych Urzędu Gminy Biała.

Liczba bezrobotnych kobiet oraz mężczyzn kształtują się na bardzo zbliżonym poziomie. Do roku 2003 wśród bezrobotnych w niewielkim stopniu dominowali mężczyźni, natomiast poczynając od 2004 r. w strukturze bezrobotnych zaznaczała się coraz wyraźniejsza dominacja bezrobotnych kobiet. W 2008 roku na terenie gminy Biała na bezrobociu znajdowała się taka sama liczba kobiet i mężczyzn.

Bezrobocie w największym stopniu dotyczy osób z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz gimnazjalnym i niższym. Najmniej liczną grupą osób bezrobotnych są osoby z wykształceniem wyższym, co wynika z ich niewielkiej liczby zamieszkującej Gminę jak również może wynikać z ich większej elastyczności, większej gotowości do ewentualnej zmiany kwalifikacji zawodowych i chęci poszerzania swoich umiejętności, a także ofert rynku pracy.

tab.18. Bezrobotni w gminie Biała wg wykształcenia w roku 2008.

Wykształcenie	Liczba osób
wyższe	11
policealne i średnie zawodowe	40
średnie ogólnokształcące	16
zasadnicze zawodowe	58
gimnazjalne i poniżej	44
ogółem	169

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Biała.

Liczba osób pozostających bez pracy jest zróżnicowana również w poszczególnych grupach wiekowych. Największe trudności ze znalezieniem pracy mają osoby młode, tj 18-34 letnie. Niechęć pracodawców do zatrudniania bezrobotnych z tej grupy wynikać może z ich zbyt krótkiego stażu pracy lub jego braku. Najmniej liczna grupa wiekowa bezrobotnych to osoby w wieku przedemerytalnym, tj powyżej 55 roku życia, a także młodsze osoby w wieku 35-44 lat. Dość zaskakująca jest większa grupa bezrobotnych w wieku 45-55 osób. Uprzedzenia w stosunku do starszych bezrobotnych związane być mogą z ich wiekiem lub niskimi kwalifikacjami

tab.19. Bezrobotni w gminie Biała wg wieku w roku 2008.

Wiek w latach	Liczba osób
18 – 24	63
25 – 34	53
35 – 44	16
45 – 55	28
powyżej 55	9
ogółem	169

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Biała.

Sytuacja na rynku pracy w gminie Biała ulega systematycznej poprawie. Wydaje się jednak, że tendencje te (w odniesieniu do gminy Biała) spowodowane są jedynie zewnętrznymi czynnikami (np. otwarcie rynków pracy dla Polaków przez niektóre kraje Unii Europejskiej). Jest to szczególnie widoczne przy porównaniu statystyk dotyczących bezrobocia z liczbą podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w ewidencji podmiotów gospodarczych w Urzędzie Gminy Biała.

5.1.3. Struktura działalności gospodarczej

Podmioty gospodarcze, działalność usługowa

tab.20. Liczba podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w ewidencji podmiotów gospodarczych w Urzędzie Gminy Biała w okresie 1999 – maj 2009 r.

Rok	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	maj 2010
Liczba podmiotów gospodarczych	163	175	176	196	197	180	177	184	188	197	213	217

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego oraz danych Urzędu Gminy Biała.

Na dzień 14.07.2010 r. w ewidencji działalności gospodarczej gminy Biała zarejestrowanych było 217 czynnych podmiotów gospodarczych. Liczba podmiotów gospodarczych działających na terenie Gminy ulega ciągłej zmianie, jednak systematycznie wzrasta od 1999 roku. Niewielki spadek liczby podmiotów gospodarczych zanotowano w 2004 oraz 2005 roku. Od 2006 roku liczba ta jednak systematycznie rośnie i obecnie osiąga najwyższy od kilku lat poziom.

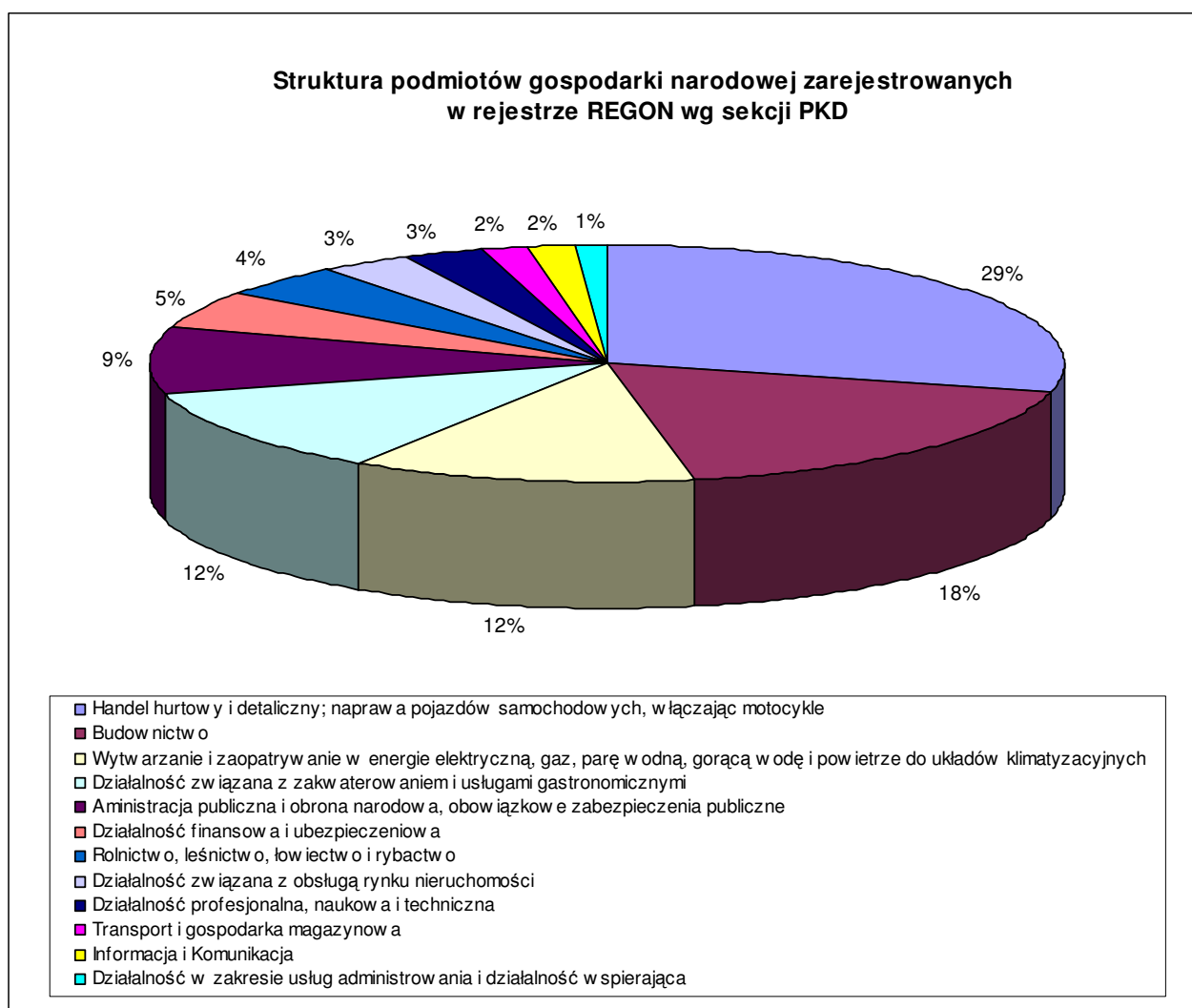
W rejestrze REGON w roku 2009 r. na terenie gminy Biała zarejestrowanych było 292 podmiotów gospodarki narodowej.

Główni pracodawcy na terenie gminy Biała należą do sektora prywatnego. Są to zakłady działające w branży remontowo – budowlanej, handlowej, gastronomicznej i transportowej oraz gospodarstwa sadownicze i ogrodnicze.

Najwięksi pracodawcy działający na terenie Gminy to: Andrzej Blabuś oraz Mariusz Pawlak, którzy prowadzą Szkołki Drzew Ozdobnych, firma MEBLOMIX – Zdzisław Żuraw (firma meblarska), Zakład Cukierniczy ROMAR, Hurtownia Napojów DRACO, hurtownia materiałów budowlanych „Pryzmat”, „International Transport Nowakowski”, Restauracje SKORPION i SŁONECZKO, Bank Spółdzielczy w Białej oraz gospodarstwa specjalistyczne (sadownictwo): Grupa Producentów Owoców i Warzyw „Witamina”, Tadeusz Pagacz, Mariusz Pagacz, Janusz Jeziorski. Zatrudniają oni średnio od kilku do kilkunastu osób.

Drugim pod względem ilości zatrudnianych osób na terenie gminy Biała jest sektor publiczny. Tutaj, podobnie jak w sektorze prywatnym, średnie zatrudnienie waha się od kilku do kilkunastu osób. Największym pracodawcą w tym sektorze jest gmina Biała oraz podległe jej jednostki działające w dziedzinach edukacji, ochrony zdrowia oraz pomocy publicznej.

Wykres 1. Struktura podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON wg sekcji PKD w 2009 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na wykresie powyżej zaprezentowano strukturę podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w REGON wg sekcji PKD. Zdecydowana większość funkcjonujących na terenie Gminy podmiotów gospodarczych to niewielkie firmy zatrudniające maksymalnie 20 osób. Są to podmioty gospodarcze z branży usługowej, w tym jednostki handlu detalicznego oraz osoby fizyczne prowadzące własną działalność. Istnieje tu około 26 sklepów, oferujących zarówno podstawowe artykuły spożywcze i przemysłowe, jak również towary bardziej specjalistyczne tj., hydrauliczne,

budowlane, rolnicze itp. Na terenie Gminy nie funkcjonują duże podmioty o charakterze produkcyjnym ani wielkopowierzchniowe sklepy.

Największa liczba obiektów usługowych koncentruje się w miejscowości gminnej oraz wzdłuż drogi krajowej poza miejscowością gminną (sklepy, restauracje, hurtownie, zakłady produkcyjno – handlowe). Usługi publiczne o znaczeniu ogólnym – gminnym również koncentrują się w miejscowości Biała Rządowa, Biała Parcela oraz Biała Druga. Znajduje się tutaj m.in.: Urząd Gminy, Bank Spółdzielczy, Komisariat Policji, kościół, Ośrodek Zdrowia, Ośrodki Oświatowe, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminny Ośrodek Kultury i Sportu, Urząd Pocztowy, Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum.

Gospodarka rolna

W gminie Biała funkcjonuje 949 gospodarstw rolnych, wszystkie są gospodarstwami indywidualnymi. W przeważającej ilości są to gospodarstwa prowadzące wyłącznie działalność rolniczą (803 gospodarstw) oraz prowadzące działalność rolniczą i pozarolniczą (97 gospodarstw). Średnia wielkość gospodarstwa wynosi 7,45 ha, co jest wartością porównywalną do średniej dla całego kraju. W Gminie przeważają gospodarstwa o powierzchni od 1 do 5 hektarów. Ich udział w ogólnej liczbie gospodarstw nieznacznie przekracza udział gospodarstw o powierzchni 5 – 10 ha. Średnia wielkość gospodarstw oraz struktura wielkości gospodarstw świadczy o znacznym ich rozdrobnieniu. Warto jednak nadmienić, że wzrasta udział gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha. W stosunku do 2002 roku zwiększył się o 3%.

tab.21. Gospodarstwa rolne w gminie Biała wg zajmowanej powierzchni w roku 2006.

Powierzchnia [ha]	Ilość gospodarstw [szt.]	Udział procentowy
0 – 1	88	9,42
1,001 – 5	346	37,05
5,001 – 10	322	34,48
powyżej 10	178	19,05
ogółem	934	100

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Biała.

Struktura upraw i hodowli

Powierzchnia gruntów ornych wykorzystywana pod uprawy obejmuje 5652 ha, co stanowi 99% pow. gruntów ornych. Zaledwie 1% gruntów jest ugorowane. W strukturze upraw dominują zboża (pszenica ozima i jara, pszenżyto i mieszanki zbożowe), z udziałem 56%. Drugie miejsce pod względem znaczenia produkcji roślinnej Gminy zajmują rośliny okopowe (głównie ziemniaki), wysiewane na 22% procentach powierzchni ogółu uprawianych gruntów. Najmniejszy udział w powierzchni upraw mają sady oraz uprawy warzyw, które zajmują odpowiednio 2 i 6% powierzchni upraw.

tab.22. Struktura upraw, w gminie Biała w roku 2008r.

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Powierzchnia w %
grunty orne ogółem	5704	100
powierzchnia uprawiana	5652	99
grunty ugorowane	52	1
zboża	3175	56
okopowe (ziemniaki)	1280	22
trwałe użytki zielone	790	14
warzywa	320	6
sady	87	2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy, 2008.

Na terenie Gminy działają gospodarstwa oraz firmy specjalizujące się w ogrodnictwie (produkcja owoców i warzyw) oraz szkółkarstwie (szkółka krzewów ozdobnych).

Hodowla na terenie gminy Biała jest słabo rozwinięta. Największe znaczenie ma hodowla trzody chlewnej oraz bydła. Duże znaczenie ma również hodowla drobiu. Obecnie na terenie Gminy funkcjonują 2 fermy drobiu: ferma kur niosek w Białej Drugiej oraz broilerów w Naramicach. Mniejsze znaczenie ma pszczelarstwo. Marginalną rolę odgrywa hodowla koni, kóz i owiec.

5.2. Zasoby i warunki mieszkaniowe

Ośrodki zamieszkania są dosyć równomiernie rozmieszczone na obszarze całej Gminy. Na ośrodek nieznacznie dominujący nad układem zabudowy Gminy składają się cztery miejscowości: Biała Rządowa, Biała Parcela, Biała Pierwsza oraz Biała Druga. Położone są one centralnie w stosunku do obszaru Gminy.

tab.23. Zasoby mieszkaniowe na terenie gminy Biała wg form własności w roku 2007.

Forma własności	Liczba mieszkań	Powierzchnia użytkowa mieszkań – w m ²
Osób fizycznych	1 463	148 321
Spółdzielni mieszkaniowych	-	-
Gminy	4	243
Zakładów pracy	6	346
Pozostałych podmiotów	12	657
ogółem	1 485	149 567

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Na terenie Gminy rozwija się indywidualne budownictwo mieszkaniowe, w związku z czym liczba mieszkań w Gminie systematycznie rośnie. Najsilniejszy skok odnotowano w Gminie pomiędzy latami 2002 a 2003, kiedy to liczba mieszkań wzrosła z 1349 do 1469. Od tego roku liczba mieszkań powoli, ale stale się zwiększa. W roku 2007 liczba mieszkań wynosiła 1485. W strukturze własności lokali zdecydowanie dominują prywatne mieszkania osób fizycznych (98,5%). Pozostałe mieszkania są własnością zakładów pracy, Gminy i pozostałych podmiotów gospodarczych. Na terenie gminy Biała nie występują lokale spółdzielcze.

Powierzchnia mieszkań utrzymuje się od kilku lat na stałym, dość wysokim poziomie – około 100 m². W związku ze zmniejszającą się systematycznie liczbą mieszkańców Gminy i utrzymującą się na stałym poziomie powierzchnią mieszkań, stopniowo zwiększa się powierzchnia liczby mieszkań przypadająca na jednego mieszkańca. W roku 2002 wynosiła 24,6 m², a w roku 2007 – 27,1 m². Najczęściej spotykaną formą budownictwa mieszkaniowego jest budownictwo zagrodowe i jednorodzinne. Nowopowstające budynki mieszkaniowe to niemal wyłącznie domy jednorodzinne.

tab.24. Wyposażenie mieszkań w instalacje techniczno –sanitarne w roku 2007.

Wodociąg		Ustęp spłukiwany		Łazienka		Centralne ogrzewanie	
mieszk.	%	mieszk.	%	mieszk.	%	mieszk.	%
1 304	87,8	1 044	70,3	1 093	73,6	937	63,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS z 2007.

Oceny warunków mieszkaniowych dokonano w oparciu o dane dotyczące wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje techniczno-sanitarne. Najlepiej rozwinięta jest sieć wodociągowa. Do bieżącej wody z wodociągu dostęp ma 87,8% mieszkań, korzysta z niej 87,2% mieszkańców. Mniej mieszkań wyposażonych zostało w ustęp spłukiwany oraz łazienkę. Z ustępu spłukiwanego korzystają lokatorzy około 70,3% mieszkań, z łazienki natomiast 73,6% mieszkań. W system ogrzewania centralnego wyposażone jest 63% mieszkań na terenie Gminy.

5.3. Edukacja

Obecnie na terenie gminy Biała działają 3 szkoły podstawowe, 1 gimnazjum oraz 3 przedszkola, w tym jedno z filią. W 2002 roku, ze względów ekonomicznych, zlikwidowano Szkołę Podstawową w Łyskornii.

Szkoły Podstawowe zlokalizowane są w miejscowościach Biała Parcela, Naramice oraz Młynisko. Gimnazjum mieści się w Białej Parceli. Wraz ze Szkołą Podstawową oraz halą sportową stanowią jeden kompleks edukacyjny. Wszystkie funkcjonujące w gminie Biała przedszkola są przedszkolami publicznymi. Mieszczą się w Młynisku, Naramicach oraz Białej. Filia przedszkola w Białej mieści się w budynku dawnej Szkoły Podstawowej w Łyskornii.

tab.25. Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do przedszkoli oraz szkół na terenie gminy Biała w latach 1999 – 2009.

LATA	Przedszkole Publiczne w Białej + filia w Łyskornii	Przedszkole Publiczne w Młynisku	Przedszkole Publiczne w Naramicach	Szkoła Podstawowa w Białej	Szkoła Podstawowa w Młynisku	Szkoła Podstawowa w Naramicach	Gimnazjum
1999/2000	103	37	22	328	107	144	83
2000/2001	95	41	42	275	86	117	166
2001/2002	93	33	42	262	85	120	252
2002/2003	89	35	31	258	86	118	238
2003/2004	90	38	41	263	78	114	251
2004/2005	104	34	43	240	81	109	254
2005/2006	106	37	39	238	74	109	244
2006/2007	114	32	26	226	75	117	232
2007/2008	99	29	33	235	70	104	219
2008/2009	99	31	33	226	67	99	228

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Planu Rozwoju Lokalnego Gminy Biała na lata 2007-2013, danych Urzędu Gminy Biała oraz GUS-u.

Największa liczba osób uczęszczała do szkół i przedszkoli w roku szkolnym 2001/2002. Od tego roku liczba uczniów szkół i przedszkoli na terenie Gminy systematycznie, choć w niewielkim stopniu maleje. Jest to ściśle związane z zachodzącymi zmianami demograficznymi polegającymi m.in. na spadku przyrostu naturalnego.

Brak jest na terenie Gminy szkół ponadgimnazjalnych. Osoby pragnące kontynuować kształcenie korzystają z placówek zlokalizowanych w innych miejscowościach regionu. Osoby zdobywające wyższe wykształcenie korzystają najczęściej z uczelni łódzkich lub wrocławskich.

Wszystkie placówki oświatowe w Gminie wyposażone są w pracownie komputerowe. Wszystkie posiadają również dostęp do Internetu.

tab.26. Wyposażenie szkół na terenie gminy Biała w komputery w roku 2008.

Komputeryzacja	Ogółem	Szkoły podstawowe	Gimnazja	Przedszkola
Komputery w szkole	87	64	12	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Gminnego Zespołu Oświaty w Białej.

Wyposażenie szkół w urządzenia i tereny sportowe nie jest najlepsze. Mimo, iż wszystkie placówki dysponują własnymi boiskami większość z nich wymaga urządzenia. Hala sportowa zlokalizowana jest w kompleksie edukacyjnym w Białej. Warto jednak podkreślić, że korzysta z niej około 75% dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Dla poprawy dostępności do infrastruktury sportowej planowana jest budowa sal gimnastycznych w szkołach w Naramicach oraz Młynisku.

Wśród inwestycji gminnych przewidzianych do realizacji w najbliższych latach znajduje się adaptacja budynku byłej hydroforni w Białej na potrzeby usług oświaty (zaplecze sportowo – magazynowe dla Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Białej).

Dla ułatwienia dojazdu uczniów do szkół dowożeni oni są do placówek gminnym „gimbusem” oraz autobusem innego przewoźnika.

5.4. Ochrona zdrowia

Na terenie Gminy świadczone są podstawowe usługi medyczne, wymagane na poziomie gminnym.

Na terenie Gminy funkcjonuje Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w Białej, który obsługuje obszar całej Gminy. Właścicielem budynku jest Gmina. Mieszkańcy Gminy mogą korzystać z usług oferowanych przez SPZPOZ w Białej od poniedziałku do piątku. Po godzinach pracy Ośrodka Zdrowia oraz w soboty, niedziele i święta mieszkańców Gminy obsługuje Przychodnia Specjalistyczna „MEDYK” mieszcząca się w Wieluniu. W nagłych wypadkach oraz stanach zagrożenia życia mieszkańcy mogą bezpośrednio zgłaszać się do Powiatowego Szpitala w Wieluniu. SPZPOZ w Białej zapewnia mieszkańcom Gminy dostęp do świadczeń opieki zdrowotnej w zakresie:

- 1) podstawowej opieki zdrowotnej;
- 2) pielęgniarstwa środowiskowego;
- 3) medycyny szkolnej;
- 4) rehabilitacji leczniczej;
- 5) ginekologii ambulatoryjnej;
- 6) profilaktyki zdrowotnej.

W zakładzie zatrudnieni są 3 lekarze oraz 4 pielęgniarki. Dodatkowo zakład ma podpisane umowy z lekarzem ginekologiem oraz dwoma rehabilitantami. W budynku zakładu mieści się także prywatny gabinet dentystyczny.

Zakład posiada także filię we wsi Młynisko. Filia SPZPOZ w Młynisku czynna jest dwa razy w tygodniu. Dyżury są pełnione przez lekarzy pierwszego kontaktu. Filia SPZPOZ zlokalizowana jest w części budynku remizy OSP Młynisko i jest przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Dostępność komunikacyjna ośrodka zdrowia w Białej Parceli i filii w Młynisku pozwala mieszkańcom na łatwy dostęp do podstawowych usług medycznych.

Na terenie gminy Biała działają dwie apteki, zlokalizowane w Białej Parceli.

5.5. Opieka społeczna

Na terenie Gminy działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białej. Zadania realizowane przez ośrodek polegają na przyznawaniu i wypłacaniu świadczeń, pracy socjalnej, prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej, analizie, ocenie i zaspokajaniu potrzeb społecznych, rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb.

Ośrodek w 2009 roku udzielił pomocy społecznej 600 osobom (157 rodzinom). Główne problemy z jakimi borykali się mieszkańcy Gminy to ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa, bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba oraz bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych.

Pomoc finansowa realizowana była poprzez przyznawanie świadczeń rodzinnych, zaliczek alimentacyjnych, świadczeń opiekuńczych oraz dodatków mieszkaniowych.

Siedziba GOPS w Białej mieści się w budynku Urzędu Gminy Biała.

5.6. Kultura i sztuka

Życie kulturalne gminy Biała koncentruje się wokół Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu, Gminnego Centrum Informacji oraz Gminnej Biblioteki Publicznej.

Funkcje społeczno – kulturalne pełnią również obiekty Ochotniczych Straży Pożarnych.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Białej

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu prowadzi wielokierunkową działalność. W ośrodku działają dwie podstawowe sekcje:

- 1) sekcja muzyczna, w której prowadzi się naukę gry na instrumentach klawiszowych, instrumentach dętych i naukę śpiewu;
- 2) sekcja plastyczna, w której prowadzi się naukę technik plastycznych.

Dodatkowo w ośrodku prowadzi się zajęcia z recytacji, teatru oraz zajęcia sportowe.

W GOKiS-ie prowadzone są zajęcia z trzema zespołami folklorystycznymi:

- 1) Zespołem Śpiewaczym Biała, skupiającym 14 osób;
- 2) Zespołem Śpiewaczo-Obrzędowym Naramice, 10 osób;
- 3) Młodzieżowym Zespołem Folklorystycznym.

Przy GOKiS-ie działa również Orkiestra Dęta, skupiająca obecnie 40 osób.

Gminny Ośrodek Kultury i Sportu wyposażony jest w: siłownię, bilard, tenis stołowy oraz inne gry. Ośrodek współpracuje z różnymi organizacjami społecznymi z terenu gminy organizując w okresie letnim liczne festyny i imprezy plenerowe. W okresie zimowym korzysta z sal w remizach OSP.

Gminne Centrum Informacji

Gminne Centrum Informacji działa w budynku dawnej Szkoły Podstawowej w Łyskornii. Wyposażone jest w komputery z dostępem do Internetu.

Gminne Centrum Informacji w Łyskornii oferuje m.in.: informacje o Unii Europejskiej, dostęp do informacji z zakresu rynku pracy, stanowiska komputerowe z dostępem do Internetu, seminaria, szkolenia, warsztaty, dostęp do fachowej literatury i czasopism oraz do zasobów biblioteki. Prowadzone są tam różnego rodzaju kursy (np. obsługa komputera, kursy językowe itp.) skierowane głównie do rolników z terenu gminy Biała.

Gminne Centrum Informacji wspiera również osoby niepełnosprawne głównie poprzez organizację corocznych festynów integracyjnych dla niepełnosprawnych dzieci i ich rodziców.

W budynku GCI znajdują się również niewielka salka gimnastyczna oraz siłownia. Obok budynku istnieje plac zabaw dla dzieci uczęszczających do Przedszkola w Łyskornii, z tyłu budynku zlokalizowane jest pełnowymiarowe boisko do gry w piłkę nożną.

Działalność GCI w Łyskornii cieszy się dużą popularnością i jest pozytywnie odbierana przez mieszkańców.

Gminna Biblioteka Publiczna

W gminie Biała działa Gminna Biblioteka Publiczna w Białej wraz z Filią Biblioteczną w Łyskornii, Filiami Bibliotecznymi – Szkolnymi w Młynisku oraz Naramicach. Podstawowym zadaniem wymienionych placówek jest gromadzenie, opracowanie, udostępnianie zbiorów i działalność kulturalna służąca upowszechnianiu czytelnictwa. Księgozbiór biblioteki obejmuje 45 405 woluminów. Z biblioteki skorzystało w 1 896 osób, dokonując 36 246 wypożyczeń w ciągu roku.

Gminna Biblioteka Publiczna w Białej, Filia Biblioteki w Łyskornii, Biblioteki Publiczno-Szkolne w Młynisku i Naramicach dysponują stanowiskami komputerowymi z dostępem do Internetu dla czytelników. Biblioteki posiadają encyklopedie multimedialne, z których codziennie mogą korzystać czytelnicy. Od listopada 2006 r. Biblioteka Publiczno – Szkolna w Młynisku posiada usługę stałego dostępu do Internetu.

Działalność kulturalna

W Naramicach działają zespoły folklorystyczne, uświetniające swoimi występami uroczystości rodzinne, imprezy gminne, kościelne oraz biorące udział w przeglądach i festiwalach:

- 1) Zespół Śpiewaczo - Obrzędowy powstał w 1979 na bazie Koła Gospodyń Wiejskich. W skład Zespołu wchodzi dziesięć osób, podlega Gminnemu Ośrodkowi Kultury i Sportu w Białej. Współpracuje on również z jednostką Ochotniczej Straży Pożarnej, Kołem Gospodyń Wiejskich i Szkołą Publiczną w Naramicach. Początkowo był to zespół taneczny. Obecnie w swoim repertuarze posiada obrzędy, pieśni ludowe regionu wieluńskiego i kaliskiego, pieśni kościelne, kolędy, pastorały. Zespół prezentuje też takie obyczaje jak kiszenie kapusty, pieczenie chleba, darcie pierza i inne, na licznych festynach, przeglądach powiatowych, wojewódzkich krajowych, uroczystościach z okazji świąt państwowych, wieczernach wigilijnych;
- 2) Strażacka Orkiestra Dęta Naramice powstała w okresie powojennym. Skupia w swoich szeregach zarówno osoby starsze, jak również młodzież. Korzysta z pomieszczeń świetlicy OSP w Naramicach. W swoim repertuarze posiada utwory i marsze świeckie i pogrzebowe, pieśni kościelne, kolędy oraz muzykę rozrywkową. Orkiestra uczestniczy w imprezach kulturalnych i okolicznościowych m.in. z okazji świąt państwowych, pogrzebach i weselach oraz w przeglądach orkiestr dętych;
- 3) Kapela Rodzinna Szczepańskich, której członkami są trzy pokolenia rodziny. W swoim repertuarze Kapela posiada pieśni ludowe i muzykę rozrywkową. Uczestniczy ona w wielu uroczystościach o charakterze gminnym, w przeglądach krajowych i zagranicznych, gdzie zdobywa liczne nagrody;
- 4) Orkiestra Reprezentacyjna Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Białej powstała w okresie międzywojennym, około 1921 roku. Orkiestra obecnie liczy 40 członków w różnym przedziale wiekowym. W swoim repertuarze orkiestra posiada utwory: marsze świeckie i pogrzebowe, pieśni kościelne, kolędy oraz muzykę rozrywkową. Orkiestra uczestniczy w przeglądach, imprezach o charakterze kulturalnym i z okazji świąt państwowych. Uświetnia uroczystości kościelne, takie jak śluby, komunie, odpusty. Od kwietnia 2008 r. kapelmistrzem jest Konrad Grygowski. Orkiestra w Białej jest współorganizatorem Powiatowych Przeglądów Orkiestr Dętych, które od 6 lat organizowane są przez GOKiS w Białej, wspólnie ze Starostwem Wieluńskim.

Tradycje w Gminie Biała kultywowane są ponadto przez takie organizacje jak Koła Gospodyń Wiejskich oraz Ochotnicze Straże Pożarne.

Na terenie Gminy organizowane są liczne imprezy kulturalne. Odbývają się tutaj m.in. festyny, konkursy dla uczniów szkół, powiatowy przegląd orkiestr dętych, obchody święta 11 listopada i inne. Dla dzieci i młodzieży organizowane są wycieczki do ośrodków wypoczynkowych.

5.7. Turystyka, sport i rekreacja

W gminie Biała działają trzy kluby sportowe, tj.: Gminny Ludowy Klub Sportowy Biała, Ludowy Klub Sportowy Łyskornia oraz Ludowy Zespół Sportowy Młynisko – powstały w 2007 r. Przy GOKiS-ie w Białej działają: koło wędkarskie, sekcja szachowa oraz sekcja siatkarska. Prowadzone są liczne turnieje, rozgrywki i konkursy.

Do dyspozycji mieszkańców jest zlokalizowany przy GOKiS-ie w Białej kompleks otwartych obiektów sportowych, w skład którego wchodzi:

- 1) pełnowymiarowe boisko: 100 x 64 m;
- 2) boisko treningowe: 80 x 40 m;
- 3) zespół boisk do gier zespołowych (piłka ręczna, siatkówka, koszykówka, gry małe o łącznej powierzchni 2030,00 m²);
- 4) trybuny widokowe;
- 5) ścieżka treningowa;
- 6) bieżnia prosta 6 – cio torowa o długości 125 m;
- 7) zaplecze socjalne o konstrukcji drewnianej;

- 8) dwa stawy wędkarskie;
- 9) dwa korty do tenisa ziemnego;
- 10) boisko do siatkówki plażowej.

W miejscowości Naramice znajduje się XIX – wieczny wiejski park podworski. Został on poddany procesom rewitalizacyjnym. Obszar parku został uporządkowany, ustawiono ławki, kosze na śmieci. Na terenie parku znajduje się boisko sportowe. Teren parku umożliwia rekreację oraz wypoczynek mieszkańcom Gminy.

Gmina Biała nie posiada bogatych tradycji turystycznych, posiada jednak wiele walorów historycznych, przyrodniczych, które mogą mieć wpływ na wzrost zainteresowania turystycznego tym regionem. Wśród obiektów oraz obszarów stwarzających potencjalne warunki uprawiania turystyki i wypoczynku wyróżniają się miejscowości, w których znajdują się drewniane kościołki typu wieluńskiego. Miejscowości te mają charakter krajoznawczy i znajdują się na nieoznakowanym szlaku turystycznym.

Gmina jest również atrakcyjna pod względem przyrodniczym. Przez teren Gminy przepływają rzeki, panują tu bardzo dobre warunki klimatyczne, powietrze jest czyste. Cechy te stwarzają dogodne warunki dla wypoczynku i rozwoju turystyki weekendowej.

Do innych atrakcji zaliczyć można także obiekty sportowe usytuowane przy Gminnym Ośrodku Kultury i Sportu w Białej.

Ze względu na brak tradycji rozwoju turystyki, na terenie Gminy brak jest infrastruktury turystycznej, tj. bazy noclegowej, w granicach Gminy nie ma obiektów hotelarskich, kwater prywatnych ani gospodarstw agroturystycznych.

Gmina dysponuje zapleczem gastronomicznym, w postaci 2 restauracji: „SŁONECZKO” w Białej Parceli, „SKORPION” – w miejscowości Kłapka, oraz 3 barów gastronomicznych i cocktail barów. Zlokalizowany jest tu także obiekt dyskotekowy „Protektor” – w Białej Pierwszej.

Przez teren Gminy przebiegają dwa oznakowane szlaki rowerowe:

- 1) zielony szlak Świątkowice – Młynisko – Krzyż
- 2) zielony szlak Konopnica – Świątkowice – Skomlin.

Przez teren Gminy przebiega krótki odcinek ponadlokalnego szlaku kulturowego „Szlak Bursztynowy” wraz z towarzyszącymi mu szlakami.

Przez teren Gminy przebiega także projektowany ponadlokalny szlak kulturowy „Szlak Romański”. W ramach szlaku wskazano kościół p.w. św. Piotra w Okowach w Białej jako atrakcyjny obiekt dziedzictwa kulturowego o znaczeniu ponadregionalnym.

W projekcie aktualizacji Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego projektowane są również szlaki samochodowe: „Dwory i Pałace” oraz „Budownictwa Drewnianego”.

W „Wojewódzkim Programie Opieki Nad Zabytkami” kościołki wieluńskie w Naramicach, Łyskornii oraz Wiktorowie zostały wyróżnione wśród obiektów wskazanych do objęcia ochroną jako pomnik historii. W aktualizacji Planu województwa wśród kościołków postulowanych do objęcia ochroną jako pomnik historii znalazły się kościoły w Naramicach oraz Łyskornii. „Strefą Pomnika Historii” objęto również kościół w Wiktorowie będący współczesną „repliką” zabytkowego kościoła rozebranego w latach 70’.

5.8. Potrzeby i możliwości rozwojowe Gminy. Główne problemy i zagrożenia

Jednym z poważniejszych problemów Gminy jest zauważalna tendencja „starzenia się” ludności. Przyrost liczby mieszkańców w wieku poprodukcyjnym przy jednoczesnym utrzymywaniu się ujemnego przyrostu naturalnego ma wpływ na wzrost obciążenia ekonomicznego społeczeństwa i związane z nim zagrożenie ubożenia ludności i migracji w celach zarobkowych. W konsekwencji może to prowadzić do wzrostu bezrobocia, obniżenia standardu życia.

Mało korzystne z punktu widzenia możliwości rozwoju gospodarczego Gminy są:

- 1) niski poziom wykształcenia mieszkańców, który przekłada się bezpośrednio na ich małą elastyczność na rynku pracy, trudności ze zmianą kwalifikacji;

- 2) mało zróżnicowana struktura podmiotów gospodarczych;
- 3) duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych.

Jednocześnie warto wspomnieć, że Gmina posiada dobre warunki przyrodnicze dla rozwoju tego sektora gospodarki, a w planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego została wskazana jako obszar o korzystnych warunkach dla rozwoju rolnictwa.

Konieczne jest podjęcie działań mających na celu stworzenie korzystnych warunków dla rozwoju sektora Małych i Średnich Przedsiębiorstw, wzmocnienie otoczenia rolnictwa oraz stworzenie dogodnych warunków dla procesów rozwojowych w sektorze prywatnym, głównie poprzez wprowadzenie inwestycji infrastrukturalnych sprzyjających korzystnym warunkom inwestowania.

Infrastruktura społeczna na terenie Gminy jest dobrze rozwinięta. Dobrą inwestycją dla Gminy byłoby wytyczenie ścieżek krajoznawczo-dydaktycznych, na których można zaprezentować m.in. szczególne walory terenu, interesujące stanowiska botaniczne, geologiczne, widokowe, jak również historyczne.

W zakresie edukacji podstawowej i gimnazjalnej na chwilę obecną potrzeby mieszkańców są zaspokajane w stopniu zadowalającym. W zakresie edukacji ponadgimnazjalnej potrzeby mieszkańców zaspokajane są w ośrodkach powiatowych oraz wojewódzkim.

6. Zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Występujące zagrożenia

Podstawowe zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia, a także zdrowia, mogące wystąpić w obszarze Gminy obejmują zagrożenia naturalne (pożary, wichury, podtopienia), pożarowe oraz zagrożenia związane z funkcjonowaniem systemów transportowych (tzw. zagrożenia komunikacyjne obejmujące wypadki drogowe, kolizje i inne).

Innym rodzajem zagrożeniem dla mieszkańców i środowiska jest ryzyko wystąpienia awarii związanych z transportem ładunków niebezpiecznych przewożonych drogami kołowymi i kolejowymi o znaczeniu ponadlokalnym. Ewentualne katastrofy chemiczne - ekologiczne mogą spowodować ogromne zagrożenia dla ludzi i środowiska naturalnego.

Instytucje związane z ochroną ludności i jej mienia

W gminie Biała znajduje się Komisariat Policji obsługujący zachodnią część powiatu wieluńskiego (gminy: Biała, Mokrsko, Skomlin, Ostrówek i Czarnożyły). Drugi komisariat zlokalizowany jest w Osjakowie. W Wieluniu znajduje się natomiast Komenda Powiatowa Policji.

Na terenie Gminy brak jest jednostek zawodowej straży pożarnej. Funkcjonuje natomiast siedem jednostek OSP (w Białej, Brzozie, Łyskornii, Młynisku, Naramicach, Wiktorowie, Zabłociu). Dwie jednostki należą do Krajowego Systemu Ratownictwa Gaśniczego, jednostka w Białej i Młynisku. Jednostka w Białej jest wyposażona w samochody przystosowane do ratownictwa drogowego.

W Gminie działa również Gminny Zespół Reagowania Kryzysowego.

7. Stan prawny gruntów

Właścicielem większości gruntów w Gminie są osoby fizyczne. Pozostałe grunty stanowią własność: Skarbu Państwa, Gminy, kościołów i związków wyznaniowych, a także innych podmiotów.

Gminny zasób nieruchomości

Dotychczas, na podstawie decyzji komunalizacyjnych oraz aktów notarialnych gmina Biała nabyła prawo własności nieruchomości gruntowych o łącznej powierzchni 210,35 ha, czyli 2,8% powierzchni Gminy. Część gruntów Gmina otrzymała również w formie darowizny, część przejęła na podstawie decyzji Wojewody Łódzkiego.

Grunty, którymi dysponuje Gmina, to w 87% tereny pod drogami. Pozostałe 13% to tereny rekreacyjne i inne. Gmina zarządza również 2,60 ha, na których zlokalizowany jest park w Naramicach.

Częścią gminnego zasobu oprócz nieruchomości gruntowych są także budynki i lokale. Własność Gminy stanowi 7 budynków, w tym m.in. 4 obiekty szkolne, 1 kultury i 1 obiekt służby zdrowia, 1 obiekt administracji. Gmina nie posiada odrębnych budynków mieszkalnych, natomiast w jej dyspozycji znajdują się 3 mieszkania, o łącznej powierzchni użytkowej 243 m². Dwa mieszkania znajdują się w budynku Gminnego Centrum Informacji w Łyskornii, jedno natomiast nad ośrodkiem zdrowia w Białej Parceli.

8. Obiekty i tereny chronione na podstawie przepisów odrębnych

Tereny zamknięte

Na mocy decyzji Nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005 r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych, zgodnie z ustawą z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 1989 Nr 30, poz. 163 z późn. zm.) tereny kolejowe w granicach Gminy, uznane zostały za tereny zamknięte ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa. Obejmują one działki: dz. Nr 121 obr. Biała Druga, dz. Nr 477 obr. Biała Rządowa, dz. Nr. 120 obr. Biała Kopiec, dz. Nr 595 obr. Łyskornia.

Nie ustanowiono od nich stref ochronnych.

Tereny zamknięte w zakresie zagadnień przestrzennych wyłączone są z kompetencji Gminy – podlegają bezpośrednio administracji wojewódzkiej.

Pozostałe obiekty i tereny chronione:

Ochroną na terenie Gminy objęte są:

- 1) obiekty wpisane do rejestru zabytków – na mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2003 r. Nr 162, poz. 1568 z późn. zm.) opisane w rozdz. 4.2.1;
- 2) pomniki przyrody - na mocy ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880 z późn. zm.), opisane w rozdz. 3.9;
- 3) grunty rolne klasy I-III - na mocy ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.) opisane w rozdziale 3.7.;
- 4) teren i obszar górniczy wyznaczone na terenie Gminy – na mocy ustawy z dnia 04 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.) opisane w rozdziale 3.3.

9. Stan systemu komunikacyjnego

9.1. Elementy systemu komunikacyjnego o znaczeniu ponadlokalnym

Gmina posiada dobrze rozwiniętą sieć komunikacyjną zapewniającą powiązania zewnętrzne jak i wewnętrzne. Najważniejszą drogą kołową o znaczeniu ponadlokalnym jest przebiegająca centralnie, na kierunku wschód – zachód droga krajowa nr 8, relacji Warszawa – Wrocław. Droga ta posiada klasę drogi głównej ruchu przyspieszonego GP. Planowana jest jej modernizacja dla poprawy jej stanu technicznego oraz warunków funkcjonalnych. Jednak ze względu na przebieg przez zwarte tereny zabudowy wsi brak jest możliwości doprowadzenia jej parametrów do wymaganych dla jej klasy. Dla poprawy funkcjonowania drogi konieczna jest budowa obwodnicy na jej przebiegu, szczególnie miejscowości Biała.

Do klasy dróg lokalnych L zaliczono drogi powiatowe przebiegające przez Gminę. Długość dróg powiatowych na terenie Gminy wynosi 36,5 km. Stan techniczny większości dróg powiatowych należy ocenić jako zły.

tab.27. Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Biała zgodnie z uchwałą nr 48/2004 Zarządu Województwa Łódzkiego.

Lp.	Nr drogi wg uchwały	Nazwa drogi wg wykazu urzędowego.
1.	4501 E	Naramice – Rososz
2.	4502 E	Platoń – Wiktorów – Naramice – Walichnowy – Kąty Walichnowskie - Czastary
3.	4503 E	Naramice – Biała Pierwsza
4.	4504 E	Wiktorów – Biała Rządowa
5.	4505 E	Janowiec – Brzoza – Biała Druga
6.	4506 E	Łyskornia - Młynisko
7.	4507 E	Wieluń – Turów – Parcice - Klatka
8.	4511 E	granica z woj. opolskim – Wróblew – Skomlin - Parcice
9.	4717 E	Czastary – Stępna – Łyskornia – Biała Druga

Źródło: Opracowanie własne na podstawie www.bip.pzdwieln.pl

Powiązania gminy Biała z regionem ulegną wzmocnieniu w wyniku realizacji budowy drogi ekspresowej S8, której trasę wyznaczono m.in. w granicach Gminy na jej północnym skraju.

Zewnętrzne powiązania Gminy realizowane są również za pośrednictwem linii kolejowej PKP relacji Herby – Oleśnica, ze stacją w Białej – Kopiec. Linia kolejowa zapewnia połączenie z Poznaniem, Częstochową i Katowicami.

9.2. Wewnętrzny układ komunikacyjny

Komunikacja wewnątrzgminna jest zapewniana przede wszystkim przez istniejącą sieć dróg gminnych, jak również i powiatowych. Przebieg dróg zaliczonych do kategorii dróg gminnych określony został w Uchwale Nr XLI/238/10 Rady Gminy Biała z dnia 31 marca 2010 r. Łączna długość dróg gminnych wynosi 21 km.

tab.28. Drogi gminne na terenie gminy Biała.

Lp.	Nazwa drogi	Długość w km
1	3	4
1.	Naramice – Śmiecheń	2,5
2.	Naramice - Wiktorówek	1,2
3.	Rososz - Świątkowice	1,2
4.	Wiktorów - Rososz	1,6
5.	Zabłocie – Góry Świątkowskie	2,0
6.	Chorobel - Janowiec	1,9
7.	Młynisko – Huby - Brzoza	2,3
8.	Dębina - Przychody	1,1
9.	Biała Klapka - Kopydlów	1,7
10.	Biała Rządowa – Dziadownia	1,2
11.	Łyskornia – Żurawin - Walichnowy	1,3
12.	Naramice – Kule – Madej	3,0
	razem	21,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Biała.

Pozostałe drogi - drogi dojazdowe do pól (sołectkie) mają łączną długość 92,8 km.

Obecnie 11,5 km dróg gminnych jest wyasfaltowanych. Ok. 85% z nich jest odwadniana za pomocą rowów odwadniających.

Ogólny stan dróg gminnych należy ocenić jako średni. Większość odcinków dróg wymaga urządzenia (budowy nowych chodników, zapewnienia nawierzchni asfaltowej lub utwardzenia), remontu nawierzchni.

Jako bardzo dobry można ocenić stan oświetlenia dróg oraz poszczególnych miejscowości. Miejscowości w gminie Biała oświetlane są codziennie od zmierzchu do świtu. Sterowanie oświetleniem odbywa się za pomocą zegarów astronomicznych.

9.3. Komunikacja zbiorowa

Podstawę komunikacji zbiorowej w Gminie stanowią linie autobusowe, zapewniające mieszkańcom połączenia w obrębie Gminy oraz regionu. Komunikacja publiczna funkcjonuje w oparciu o linie PKS. Na terenie Gminy brak jest dworca autobusowego. Autobusy zapewniające połączenia ponadlokalne zatrzymują się na przystanku w Białej. W mniejszych miejscowościach sieć przystanków PKS jest dobra bądź zadowalająca, pozwala na dojazd do większych węzłów komunikacyjnych, takich jak Wieluń.

Połączenia kolejowe (z Częstochową, Poznaniem, i Katowicami) oraz autobusowe (z Wieluniem, Sieradzem, Bełchatowem, Łodzią, Ostrowem Wielkopolskim, Wrocławiem, Częstochową oraz szeregiem mniejszych miejscowości i wsi położonych głównie na terenie powiatu wieluńskiego) umożliwiają mieszkańcom Gminy dojazd do pracy i szkół, w wystarczającym stopniu zaspakajając potrzeby mieszkańców.

9.4. Główne problemy i zagrożenia

Jednym z podstawowych problemów Gminy w zakresie komunikacji jest zły stan techniczny dróg przebiegających przez jej teren. Większość dróg ma niewłaściwe parametry techniczne, niedostosowane do swojej rangi. Liczba dróg o nawierzchni asfaltowej i utwardzonej (drogi gminne) jest niewystarczająca. Zupełny brak ścieżek rowerowych stwarza niebezpieczeństwo zaistnienia wypadków z udziałem rowerzystów, zaś niewystarczająca liczba chodników – wypadków z udziałem pieszych.

Po drodze krajowej odbywa się ruch tranzytowy, będący często źródłem zbyt wysokich obciążeń dla nieprzystosowanych dróg. Skutkuje to szybszym pojawianiem się odkształceń nawierzchni oraz ubytków w jezdni, co z kolei wpływa negatywnie na komfort i bezpieczeństwo przemieszczeń.

Droga krajowa nr 8 oraz linia kolejowa są źródłem emisji hałasu przekraczających wartości dopuszczalne. Po drodze krajowej i linią kolejową prowadzony jest transport ładunków niebezpiecznych, stwarzających ryzyko wystąpienia awarii. Konieczne jest zwiększenie bezpieczeństwa na drodze oraz ograniczenie ich uciążliwości poprzez przebudowę układu drogowego oraz realizację zabezpieczeń akustycznych.

Szansą na poprawę sytuacji dróg tranzytowych w Gminie jest budowa projektowanej drogi ekspresowej S8 o przebiegu wzdłuż północnej granicy Gminy. Budowa tej drogi spowoduje spadek natężenia ruchu na drodze krajowej w granicach Gminy i co się z tym wiąże zmniejszenie zagrożeń dla bezpieczeństwa i życia mieszkańców.

10. Stan systemów infrastruktury technicznej

10.1. Gospodarka wodno – ściekowa

10.1.1. Zaopatrzenie w wodę

W gminie Biała wodociągi są najlepiej rozwiniętym elementem systemu infrastruktury technicznej. Gmina jest niemal w całości zwodociągowana. Łączna długość sieci wodociągowej wynosi 114,9 km, a ilość przyłączy 1191. Z sieci korzysta łącznie 4810 osób, czyli ok. 87,2% ludności w Gminie. Zużycie wody na mieszkańca Gminy korzystającego z wodociągu wynosi 28,1 m³/rok.

Sieć wodociągowa zasilana jest w 100% z ujęć wód głębinowych. Na terenie Gminy zlokalizowane są dwie stacje wodociągowe, w Naramicach oraz Porębach. Otwór studzienny w Naramicach ujmuje wodę z utworów czwartorzędowych, w Porębach z utworów jurajskich. Ujmowana woda przed wysłaniem jej do sieci wodociągowej wymaga uzdatniania poprzez odżelazianie i odmanganianie. Ujęcie w Naramicach wyposażone jest w dodatkową, awaryjną studnię głębinową. Łączna wydajność otworów studziennych wynosi 116,9 m³/h, w tym:

- 1) ujęcie w Naramicach – 66,0 m³/h;
- 2) ujęcie w Porębach – 50,9 m³/h.

Woda uzyskiwana z ujęć na terenie Gminy pozwala na zaspokojenie potrzeb mieszkańców.

Sieci wodociągowe zlokalizowane są najczęściej wzdłuż ciągów komunikacyjnych, w bardzo ścisłym powiązaniu z terenami zabudowy osadniczej. Sieć wodociągowa wykonana jest z rur PVC i PE, jej stan techniczny można ocenić jako dobry. Właścicielem oraz zarządzającym siecią jest Gmina Biała.

Sieć wodociągowa na terenie Gminy jest systematycznie rozbudowywana, zwiększa się liczba gospodarstw przyłączonych do wodociągów. W latach 2010 – 2013 planowany jest odwiert drugiej studni głębinowej w Porębach wraz z modernizacją stacji uzdatniania wody.

10.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych i ich oczyszczanie

Gospodarka ściekowa w gminie Biała nie została uregulowana. Brak jest systemu kanalizacyjnego odprowadzającego ścieki do zbiorczej oczyszczalni ścieków. Podstawą obecnej gospodarki ściekowej na terenie Gminy są zbiorniki bezodpływowe, szamba. Szamba powinny być szczelne, jednak część zbiorników zlokalizowanych na terenie Gminy ma ograniczoną szczelność. Część gospodarstw prawdopodobnie nie posiada szamb, ścieki bytowe odprowadzane są bezpośrednio do ziemi lub wód powierzchniowych, powodując ich zanieczyszczenie. Część gospodarstw domowych odprowadza ścieki do zbiorników na ścieki z budynków inwentarskich, które później rozlewane są na polach jako nawóz.

W gminie Biała brak jest kompleksowego rozwiązania problemu gospodarki ściekowej. Funkcjonują 3 obiekty służące oczyszczaniu ścieków z obiektów użyteczności publicznej i mieszkalnych wielorodzinnych. Są to lokalne oczyszczalnie ścieków, o niewielkich średnich dobowych przepustowościach nominalnych. Nie ma możliwości przyłączenia do istniejących obiektów większej liczby użytkowników.

Obiekty funkcjonujące na terenie gminy Biała:

- 1) biologiczna oczyszczalnia przy Szkole Podstawowej w Białej – średnia dobową nominalną przepustowość wynosi 12,7 m³/d; odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest przebiegający ok. 250 m od budynku szkoły rów melioracyjny. Obsługuje wyłącznie szkołę;
- 2) oczyszczalnia przy Szkole Podstawowej w Naramicach – średnia dobową nominalną przepustowość oczyszczalni wynosi 7 m³/d; odbiornikiem oczyszczonych ścieków jest staw przepływowy zlokalizowany na działce znajdującej się w pobliżu szkoły. Obsługuje wyłącznie szkołę;
- 3) oczyszczalnia ścieków w Kopydłowie - to lokalna oczyszczalnia dla zespołu budynków mieszkalnych byłego PGR-u we wsi Kopydłów. Obsługuje ona ok. 95 mieszkańców. Ścieki z budynków doprowadzane są grawitacyjnie dwoma oddzielnymi kolektorami. Oczyszczalnia projektowana była dla potrzeb mieszkańców byłego PGR-u, nie ma więc możliwości przyjęcia większej ilości ścieków. Średnia dobową przepustowość nominalną oczyszczalni to 7,92 m³/d. Oczyszczalnia ścieków zlokalizowana jest w odległości ok. 60 m od rzeki Pyszna, która jest odbiornikiem ścieków oczyszczonych.

Na terenie Gminy funkcjonuje 11 indywidualnych przydomowych oczyszczalni ścieków zlokalizowanych w Młynisku (2), Białej Rządowej (5), Białej Parceli (3) oraz Białej Kopiec (1).

Dla Gminy opracowany w 2006 r. został „Program funkcjonalno-użytkowy koncepcji neutralizacji ścieków w gminie Biała”. Jest to dokument określający podstawowe kierunki rozwoju Gminy w zakresie gospodarki ściekowej. Zawiera on analizę stanu obecnego w sferze gospodarki wodno – ściekowej, społecznej, demograficznej oraz infrastruktury technicznej i środowiskowej, co pozwoliło na określenie podstawowych kierunków działań w kwestii rozwoju infrastruktury technicznej służącej do neutralizacji ścieków. Wskazuje założenia rozwoju Gminy, cele oraz zadania i projekty wdrożeniowe. W programie przewidziano min. sposób neutralizacji ścieków oraz zaproponowano kompleksową gospodarkę ściekami, czyli umiejscowienie oczyszczalni ścieków, rodzaj oczyszczalni, miejsce zrzutu oczyszczonych ścieków oraz metody doprowadzania ścieków do oczyszczalni.

Opracowanie to stanowiło podstawę podczas wyznaczania granic i obszaru aglomeracji dla systemu kanalizacji zbiorczej. Projekt Planu Aglomeracji wyznaczony został zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie sposobu wyznaczania granic aglomeracji. W/w projekt został pozytywnie zaopiniowany i na mocy

Rozporządzenia Wojewody Łódzkiego Nr 60/07 z dnia 14 grudnia 2007 r. wyznaczone zostały obszar i granice aglomeracji Biała.

Planowane jest złożenie wniosku do RPO WŁ w celu uzyskania dofinansowania do budowy oczyszczalni oraz infrastruktury kanalizacji sanitarnej.

10.1.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

Kanalizacja deszczowa na terenie gminy Biała zlokalizowana jest we fragmentach ciągu drogi krajowej w miejscowości Biała oraz we fragmentach ciągów dróg powiatowych w Naramicach, Brzozie, Młynisku oraz Łyskornii. Wody prowadzone przez kanalizację deszczową są bezpośrednio odprowadzane do rowów melioracyjnych.

Na pozostałym obszarze Gminy wody z terenów dróg i placów odprowadzane są do rowów przydrożnych, na innych terenach zagospodarowywane są w granicach własnej działki, czyli de facto - spływają powierzchniowo do lokalnych cieków i rowów przydrożnych, a następnie do większych cieków.

Problemy z odprowadzaniem wód deszczowych występują głównie w granicach terenów silnie zurbanizowanych ze znacznym udziałem powierzchni utwardzonych w sąsiedztwie drogi krajowej nr 8.

10.2. Systemy energetyczne

10.2.1. Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie Gminy nie ma urządzeń centralnego zaopatrzenia w ciepło. Zaopatrzenie w ciepło realizowane jest prawie w 100% z lokalnych źródeł ciepła, najczęściej z indywidualnych kotłowni węglowych. W ten sposób ogrzewane są zarówno gospodarstwa domowe jak i większość budynków użyteczności publicznej. Jedynie w budynku Szkoły Podstawowej w Białej funkcjonuje ekologiczna kotłownia olejowa. Kotłownie olejowe i gazowe funkcjonują również od niedawna w gospodarstwach domowych – łącznie 15 olejowych i 5 na gaz płynny.

10.2.2. Zaopatrzenie w gaz

W gminie Biała nie występuje sieć gazowa przewodowa, jedyną formą zaopatrzenia w gaz są butle gazowe (propan-butan), które dostępne są w punktach wymiany butli lub zbiorniki, do których gaz dowożony jest cysternami.

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Łódzkiego oraz w koncepcji Gazyfikacji Województwa Łódzkiego gmina Biała została zakwalifikowana do gmin proponowanych do gazyfikacji. W Planie w 2002 roku wskazano przebieg gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia relacji Bąków – Wieluń – Działoszyn wraz z odgałęzieniem do gminy Biała oraz przebieg gazociągu wysokiego ciśnienia Mokrsko – Czastary - Wieruszów. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego Gminy zarezerwowano teren pod lokalizację odgałęzienia gazociągu do Gminy. W Kopydłowie zaplanowano stację redukcyjną, dla której również zarezerwowano teren w planie miejscowym.

Zgodnie z założeniami przedstawionymi w koncepcji Gazyfikacji Województwa Łódzkiego (ekonomicznej opłacalności) oraz zgodnie z Aktualizacją do Planu, Gmina zgazyfikowana ma zostać poprzez odgałęzienie gazociągu od stacji redukcyjnej zlokalizowanej w gminie Czastary.

10.2.3. Zaopatrzenie w energię elektryczną

Sieć dystrybucyjna

Gmina Biała jest zelektryfikowana w 100%. Energia elektryczna dostarczana jest do odbiorców magistralnymi, napowietrznymi liniami 15 kV wyprowadzonymi ze stacji 110/15kV "Wieluń" zlokalizowanej w Wieluniu oraz poprzez sieć linii niskiego napięcia.

Przez terytorium Gminy przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV „Wieluń – Wieruszów”, wzdłuż której konieczne jest zachowanie strefy ochronnej o szerokości 36 m (po 18 m od osi linii w obu kierunkach), z ograniczeniami użytkowania i zagospodarowania terenu.

Właścicielem sieci jest Zakład Energetyczny Łódź-Teren S.A. Gminę Biała obsługuje Rejon Energetyczny Wieluń.

Elektroenergetyczne sieci przesyłowe

Przez teren gminy Biała nie przebiegają elektroenergetyczne sieci przesyłowe

10.2.4. Odnawialne źródła energii

Gmina posiada korzystne warunki dla rozwoju wykorzystania odnawialnych źródeł energii, szczególnie energii wiatru oraz produkcji biomasy.

W Gminie występują pojedyncze urządzenia do produkcji energii ze źródeł odnawialnych. Są to trzy wiatraki będące własnością prywatną służące produkcji energii elektrycznej. Dwa z nich usytuowane są w miejscowości Łyskornia, jeden w Naramicach.

Rozległe obszary wilgotnych łąk i pastwisk w południowej części Gminy stwarzają korzystne warunki dla prowadzenia upraw roślin energetycznych.

10.3. Gospodarka odpadami

Na terenie gminy Biała nie funkcjonuje gminne składowisko odpadów. Eksploatacja wysypiska w Młynisku zakończyła się w 1994 roku. Rok później gmina Biała wraz z gminą Skomlin podpisały porozumienie w sprawie zagospodarowania odpadów stałych oraz wspólnej eksploatacji składowiska i wysypiska odpadów w Skomlinie. Celem porozumienia było połączenie sił i środków gmin do rozwiązania problemu gospodarki odpadami stałymi na ich obszarach, ze szczególnym uwzględnieniem gospodarczego wykorzystania odpadów. W 1998 roku do porozumienia przystąpiły gminy Czarnożyły oraz Sokolniki.

W Gminie funkcjonuje system selektywnej zbiórki. Zorganizowanym systemem zbiórki i wywozu odpadów komunalnych objętych jest obecnie około 55% mieszkańców (stan na 2010 r.). Urząd Gminy Biała prowadzi systematyczne działania, zmierzające do objęcia systemem zbiórki i wywozu odpadów komunalnych 100% mieszkańców do końca 2010 r. Odpady przeznaczone są na plastik, metale, papier oraz odpady zmieszane. Odpady są odbierane od mieszkańców przez Urząd Gminy oraz dwie firmy zewnętrzne „EKO – REGION” Bełchatów oraz P.H.U. „JUKO” Piotrków Trybunalski. Odpady niebezpieczne powstające na terenie Gminy są odbierane przez firmy posiadające zezwolenie od Starostwa Powiatowego w Wieluniu.

Mieszkańcy gromadzą odpady w workach foliowych (tworzywa sztuczne, makulatura, odpady bytowe, złom i metale). We wszystkich miejscowościach rozstawiono kontenery metalowe i plastikowe na szkło białe i szkło kolorowe. Gmina dysponuje około 90 takimi pojemnikami. Firma „EKO – REGION” dostarcza mieszkańcom mniejsze, indywidualne pojemniki do segregacji szkła.

Odpady wywożone są z terenu Gminy na składowisko w Marężach w gminie Skomlin.

Ilość śmieci trafiających na składowisko odpadów oraz liczba sprzedanych worków na śmieci świadczą, że system zbiórki odpadów nie funkcjonuje w sposób zadowalający. Skutkuje to brakiem kontroli nad sposobem utylizacji odpadów oraz powstawaniem dzikich wysypisk. Mieszkańcy często wywożą odpady komunalne do lasów, zagłębień terenów oraz w inne miejsca. Na terenie Gminy stwierdzono istnienie niewielkich, dzikich wysypisk odpadów. Wysypiska są systematycznie likwidowane. W połowie 2007 r. zlikwidowano kolejne nielegalne składowisko odpadów, które było usytuowane na terenie sołectwa Kopydłów.

Na terenie gminy Biała w planie miejscowym zarezerwowany został teren, na którym, po zakończeniu eksploatacji wysypiska w gminie Skomlin, ma zostać utworzone składowisko odpadów.

Zakłada się, że docelowo Gmina nie będzie zajmowała się odbiorem odpadów, wszelkie czynności z tym związane przejmą firmy zewnętrzne.

10.4. Telekomunikacja. Informatyzacja

Na terenie Gminy znajduje się centrala telefoniczna TP S.A. o pojemności 888 numerów. W 2007 roku z usług TP S.A. korzystało 700 abonentów. Istniejące rezerwy przyłączy do centrali telefonicznej są zadowalające. Jednocześnie dostępność i cena usług operatorów telefonii komórkowych sprawiają, że na terenie Gminy coraz więcej abonentów TP S.A. migruje do operatorów GSM.

Na terenie Gminy nie ma nadajników telefonii komórkowej, ale w każdej części zasięg mają wszyscy operatorzy GSM.

Mieszkańcy gminy Biała mają możliwość korzystania z Internetu, w tym również szerokopasmowego. Pod koniec roku 2007 TP S.A. zrealizowała w Gminie inwestycję, która umożliwiła mieszkańcom Gminy korzystanie z usługi szerokopasmowego dostępu do Internetu. Rozwój komputeryzacji oraz wzrost „świadomości informatycznej” społeczeństwa Gminy spowodował, że na terenie Gminy działają obecnie dwie firmy oferujące dostęp do Internetu za pomocą technologii bezprzewodowych.

Dzieci i młodzież mogą korzystać z Internetu m.in. w szkołach. Wszystkie placówki oświatowe na terenie Gminy posiadają dostęp do Internetu. Informatyzacja objęła oprócz szkół również biblioteki na terenie Gminy. Gminna Biblioteka Publiczna w Białej oraz Biblioteka Publiczna – Szkolna w Młynisku posiadają usługę stałego dostępu do Internetu.

Mieszkańcy Gminy dostęp do Internetu mają również w Gminnym Centrum Informacji. Z tej usługi w Gminnym Centrum Informacji korzysta rocznie ponad 1000 osób.

10.5. Główne problemy i możliwości rozwoju infrastruktury technicznej

Jednym z podstawowych problemów Gminy jest brak sieci kanalizacji komunalnej oraz niewielka liczba przydomowych oczyszczalni ścieków. Mieszkańcy Gminy z reguły odprowadzają ścieki do nieszczelnych szamb, które stanowią źródło zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych. Istniejące na terenie Gminy oczyszczalnie ścieków mają działanie lokalne, przeznaczone są jedynie do obsługi obiektów przy których są zlokalizowane. Ich maksymalne dobowe przepustowości uniemożliwiają podłączenie dodatkowej liczby mieszkańców.

Na zlecenie Gminy opracowany został „Program funkcjonalno – użytkowy koncepcji neutralizacji ścieków w gminie Biała”. Na mocy Rozporządzenia Wojewody Łódzkiego Nr 60/07 z dnia 14 grudnia 2007 r. wyznaczone zostały obszar i granice aglomeracji Biała. Umożliwia to staranie się o dofinansowane inwestycji z zakresu rozbudowy sieci kanalizacji zbiorowej ze środków unijnych.

Z niedostatecznym rozwojem kanalizacji deszczowej związany jest problem zagospodarowania wód opadowych w granicach terenów silnie zurbanizowanych.

Niebezpieczeństwo dla środowiska i zdrowia ludności stwarza „nieszczelny” system gospodarki odpadami oraz mało efektywny system zbiórki selektywnej. Prowadzi to do powstawania dzikich wysypisk śmieci, których istnienie wpływa nie tylko na drastyczne obniżenie walorów krajobrazowych, ale przede wszystkim skutkuje zanieczyszczeniem środowiska (gleb, wód powierzchniowych i podziemnych). Konieczne jest więc wypracowanie efektywniejszych metod zbiórki odpadów, w tym zbiórki selektywnej.

Problemem o nieco mniejszym znaczeniu jest brak sieci gazowej na terenie Gminy. Planowany rozwój tego elementu infrastruktury zapewni mieszkańcom Białej zaopatrzenia w gaz z sieci. Ograniczy emisję szkodliwych substancji pochodzących ze spalania „brudnych” paliw w przydomowych kotłowniach, przez co poprawi się stan środowiska.

Bardzo dobrze rozwiniętym, systematycznie rozbudowywanym elementem infrastruktury jest sieć wodociągowa. W latach 2010 – 2013 planowany jest również odwiert drugiej studni głębinowej w Porębach wraz z modernizacją stacji uzdatniania wody.

11. Uwarunkowania zawarte w dokumentach i programach o znaczeniu ponadlokalnym (zadania do realizacji ponadlokalnych celów publicznych)

W Studium uwzględnia się zadania rządowe służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych oraz zadania samorządowe zawarte w dokumentach i programach wojewódzkich i powiatowych.

Rządowymi dokumentami programowymi, w których zdefiniowano Politykę przestrzenną państwa, oraz polityki regionalne i lokalne są m.in.:

- 1) „Koncepcja Polityki Przestrzennego Zagospodarowania Kraju”;
- 2) „Narodowa strategia rozwoju regionalnego”;
- 3) „Polska 2025. Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju”;
- 4) plany i strategie, w zakresie zróżnicowanych dziedzin rozwoju dotyczące:
 - a) ochrony środowiska,
 - b) dróg i transportu,
 - c) energetyki,
 - d) telekomunikacji.

Nadrzędnym celem rozwoju, zdefiniowanym we wszystkich powyższych opracowaniach jest realizacja zasad zrównoważonego rozwoju, umożliwiająca likwidację dysproporcji rozwojowych i poziomu życia mieszkańców.

11.1. Strategia rozwoju województwa łódzkiego

„Strategia rozwoju województwa łódzkiego na lata 2007-2020” przyjęta uchwałą Nr LI/865/2006 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 31 stycznia 2006 r. stanowi aktualizację „Strategii...” uchwalonej w 2000 r. Przedstawia uwarunkowania oraz określa cele i kierunki świadomego i systemowego sterowania długookresowym rozwojem regionu. Ma jednak charakter ogólny, jest podstawą do opracowania szczegółowych programów wojewódzkich.

Celem podstawowym zdefiniowanym w „Strategii ...”, misją regionu jest podniesienie atrakcyjności województwa łódzkiego w strukturze regionalnej Polski i Europy jako obszaru sprzyjającego zamieszkaniu ludzi i prowadzeniu gospodarki przy dążeniu do budowy wewnętrznej spójności regionu przy zachowaniu różnorodności jego miejsc.

W dokumencie określono trzy podstawowe sfery strategiczne, a w ich obrębie obszary priorytetowe, dla których zdefiniowano odpowiednio: główne i strategiczne cele rozwoju. Jako strategiczne cele wskazano:

- 1) w sferze społecznej: *wzrost ogólnego poziomu cywilizacyjnego województwa*;
- 2) w sferze ekonomicznej: *poprawę konkurencyjnej gospodarki województwa*;
- 3) w sferze funkcjonalno – przestrzennej: *stworzenie rzeczywistego regionu społeczno-ekonomicznego posiadającego własną podmiotowość kulturową i gospodarczą*.

Warunkiem prawidłowej realizacji postawionych celów strategicznych jest m.in. zdefiniowanie celów szczegółowych i określenie głównych działań służących ich realizacji.

Szczegółowe cele i działania określone dla sfery społecznej obejmują:

- 1) podniesienie poziomu wykształcenia mieszkańców województwa, w tym:
 - a) podniesienie poziomu wykorzystania potencjału oświaty, szkół wyższych i ośrodków naukowo-badawczych wraz z promowaniem aktywności w międzynarodowej przestrzeni edukacyjnej oraz wzrost powiązań nauki z rozwojem gospodarki regionu,
 - b) wyrównywanie szans w dostępie do edukacji na wszystkich etapach kształcenia przez tworzenie optymalnych warunków dla realizacji potrzeb oświatowych mieszkańców,
 - c) poprawę jakości kształcenia na wszystkich poziomach, efektywne zarządzanie w edukacji oraz promowanie idei nauki przez całe życie,
 - d) podnoszenie i dostosowanie kwalifikacji kadr do wymogów rynku pracy;
- 2) podniesienie poziomu jakości życia, w tym:
 - a) poprawę stanu zdrowia mieszkańców,
 - b) podniesienie poziomu zasobów mieszkaniowych,

- c) poprawę bezpieczeństwa i porządku publicznego mieszkańców województwa oraz poprawę stanu bezpieczeństwa w ruchu drogowym,
- d) wzrost znaczenia sportu, kultury, turystyki i rekreacji w życiu mieszkańców regionu;
- 3) zmniejszenie zjawisk wykluczenia społecznego i modernizacja systemów pomocy społecznej, w tym:
 - a) wdrażanie aktywnej polityki społecznej,
 - b) tworzenie warunków sprzyjających uczestnictwu w życiu społecznym osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym i imigrantów,
 - c) zapobieganie problemom uzależnień,
 - d) zwiększanie samodzielnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych,
 - e) propagowanie aktywnego trybu życia i wsparcie osób w wieku produkcyjnym;
- 4) podniesienie poziomu aktywności społecznej, w tym:
 - a) wspieranie inicjatyw społecznych prowadzących do integracji społecznej,
 - b) budowa i wspieranie rozwoju oraz współpracy instytucji społeczeństwa obywatelskiego.

Szczegółowe cele i działania określone dla sfery ekonomicznej obejmują:

- 1) zwiększanie dostępności gospodarczej regionu, w tym:
 - a) zwiększanie dostępności wewnętrznej i zewnętrznej regionu poprzez rozwój i poprawę efektywności ekonomicznej i organizacyjnej infrastruktury transportowej i komunikacyjnej,
 - b) zwiększanie dostępności do mediów technicznych i zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego regionu,
 - c) zwiększanie dostępności uzbrojonych terenów inwestycyjnych;
- 2) tworzenie nowoczesnej, prorozwojowej i innowacyjnej bazy gospodarczej, w tym:
 - a) pomoc przedsiębiorstwom w dostosowaniu się do zmieniających się warunków zewnętrznych, wzmacnianie ich konkurencyjności i zdolności inwestycyjnej,
 - b) zwiększanie potencjału badawczo-rozwojowego regionu oraz podnoszenie efektywności transferu technologii,
 - c) rozwój i wzmacnianie otoczenia biznesu;
- 3) budowę społeczeństwa informacyjnego, w tym:
 - a) włączenie we wszystkie sfery życia społeczno-gospodarczego technologii informacyjnych i komunikacyjnych,
 - b) zapewnienie powszechnego dostępu do infrastruktury i usług elektronicznych;
- 4) trwały i zrównoważony rozwój obszarów wiejskich, w tym:
 - a) poprawę konkurencyjności gospodarstw rolnych poprzez wspieranie procesów odnowy wsi i usprawnienia instrumentów sterowania rozwojem oraz współpracy z ośrodkami naukowymi,
 - b) poprawę jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej poprzez rozwój przedsiębiorczości, kreowania sieci powiązań i współpracy oraz poprawę efektywności ekonomicznej i produkcyjnej przetwórstwa rolno-spożywczego,
 - c) wspieranie partnerstwa lokalnego z wykorzystaniem wsparcia oddolnego jako narzędzia realizacji strategii rozwoju obszarów wiejskich,
 - d) tworzenie warunków dla wielofunkcyjnego rozwoju obszarów rolniczych m.in. przez rozwój infrastruktury technicznej;
- 5) podniesienie ogólnego poziomu zatrudnienia i mobilności zawodowej mieszkańców województwa, w tym:
 - a) tworzenie warunków i mechanizmów dla zwiększania zatrudnienia,
 - b) rozwijanie aktywnej polityki rynku pracy, promocja samozatrudnienia i przeciwdziałanie bezrobociu,
 - c) tworzenie warunków do wzrostu zasobów ludzkich w wieku produkcyjnym (wzrost przyrostu naturalnego, salda migracji);
- 6) tworzenie wizerunku regionu przyjaznego i atrakcyjnego dla podejmowania współpracy, inwestowania i życia mieszkańców, w tym:

- a) korelacja działań służących promocji gospodarczej, możliwości inwestycyjnych i atrakcyjności przyrodniczej i turystycznej regionu w celu podniesienia ich spójności i efektywności,
 - b) wzrost udziału środowisk lokalnych w działaniach promocyjnych regionu.
- Szczegółowe cele i działania określone dla sfery funkcjonalno-przestrzennej obejmują:
- 1) stymulowanie przemian w sieci osadniczej, polegających na wzroście roli miast w organizacji funkcjonalno-przestrzennej województwa;
 - 2) uporządkowanie gospodarki przestrzennej w tym:
 - a) wspieranie procesów koncentracji zabudowy w ośrodkach miejskich i przeciwdziałanie procesom suburbanizacji przy zachowaniu zasad zrównoważonego rozwoju,
 - b) ochronę przed zabudową istniejących i docelowych korytarzy transportowych oraz infrastrukturalnych,
 - c) stymulowanie przekształceń zidentyfikowanych obszarów problemowych w kierunku aktywizacji lub eliminacji istniejących i potencjalnych konfliktów i zagrożeń,
 - d) zachowanie cennych wartości przyrodniczych, kulturowych i krajobrazowych regionu;
 - 3) umocnienie identyfikacji mieszkańców z województwem, w tym:
 - a) wspieranie oraz inicjowanie działań na rzecz przywracania, ochrony i kultywowania historycznych wartości regionu,
 - b) rozwój i promocja kultury i turystyki w regionie,
 - c) pobudzanie, kształtowanie i wzmacnianie kulturotwórczej funkcji ośrodków osadniczych;
 - 4) poprawę warunków życia mieszkańców regionu poprzez poprawę jakości środowiska, w tym:
 - a) ochronę i poprawę stanu środowiska oraz przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i antropogenicznym,
 - b) zrównoważony rozwój gospodarki zasobami naturalnymi,
 - c) podnoszenie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Kierunki działań zapisane w „Strategii ...”, odnoszące się do zagospodarowania przestrzeni sprecyzowano w „Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego”.

11.2. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego

Zatwierdzony uchwałą Nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 r. *Plan zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego*, określa zasady organizacji struktury przestrzennej z uwzględnieniem zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań społeczno-gospodarczych i funkcjonalno-przestrzennych. Zapisy „Planu...” są zgodne z celami i kierunkami rozwoju określonymi w „Strategii...”. Realizacja ustaleń „Planu...” odbywa się poprzez realizację programów zadań rządowych i samorządowych, w związku z tym konieczne jest aby zapisy „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego” gmin uwzględniały ustalenia zawarte w „Planie...”.

Główny cel rozwoju województwa (określany również mianem „misji”) zapisany w „Strategii...” jest zbieżny z podstawowym celem stawianym w „Planie...”.

W w/w dokumencie, w części dotyczącej kierunków zagospodarowania i polityki przestrzennej, określone zostały strefy rozwoju przestrzennego, w tym m.in. strefa wielofunkcyjnych przekształceń obszarów wiejskich z podstrefą rolną, w której znalazło się terytorium Gminy. Oceniono, iż Biała znajduje się na terenach o korzystnych warunkach dla intensywnej produkcji rolnej. W strukturze przestrzennej podstrefy dominującą pozycję zajmuje rolnictwo, w polityce przestrzennej działania w zakresie restrukturyzacji rolnictwa i modernizacji wsi.

W czasie gdy opracowywany jest projekt Studium opracowywana jest aktualizacja Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego. Aktualizacja Planu lokuje gminę Biała:

- 1) w obszarze rozwoju rolnictwa wielofunkcyjnego i ekologicznego;
- 2) część terenów Gminy w obrębie Wieluńskiej Strefy Turystycznej.

Zadania dla realizacji ponadlokalnych celów publicznych określone w „Planie...”

W Planie uwzględnione zostały zadania rządowe i zadania samorządu województwa, służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych zawarte w programach (rządowych i samorządowych województwa). W granicach Gminy obejmują one:

- 1) w zakresie komunikacji i transportu:
 - a) modernizacja drogi krajowej nr 8 na odcinku Piotrków Trybunalski – granica województwa wielkopolskiego, zadanie o znaczeniu krajowym,
 - b) budowa drogi ekspresowej S8 na odcinku węzeł „Róża” – autostrada A1 (węzeł „Wrocław”), zadanie o znaczeniu krajowym;
- 2) w zakresie infrastruktury technicznej:
 - a) modernizacja linii elektroenergetycznej 110kV „Wieluń – Wieruszów”, zadanie o znaczeniu wojewódzkim – zadanie zrealizowane,
 - b) budowa odgałęzienia do gminy Biała gazociągu przesyłowego wysokiego ciśnienia relacji Bąków – Wieluń – Działoszyn,
 - c) budowa gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Mokrsko – Czastary – Wieruszów;
- 3) w zakresie realizacji zbiorników małej retencji - budowa zbiornika retencyjnego „Brzoza” na rzece Pysznej;
- 4) w zakresie programów regionalnych – „Program Regionalny Warta” – obejmujący w zlewni Warty uporządkowanie gospodarki wodno-ściekowej, gospodarki odpadami, realizację zbiorników małej retencji, ochronę przeciwpowodziową.

Dla terytorium gminy Biała nie ustanowiono zadań rządowych, służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

W czasie gdy opracowywany jest projekt Studium opracowywana jest aktualizacja Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, która zakłada:

- 1) w zakresie komunikacji i transportu:
 - a) modernizację drogi krajowej do klasy GP oraz jej przebudowę – budowę obwodnicy miejscowości Biała
 - b) budowę drogi ekspresowej S8 na odcinku węzeł „Róża” – autostrada A1 (węzeł „Wrocław”),
 - c) modernizację linii kolejowej nr 181 Herby Nowe – Oleśnica;
- 2) w zakresie infrastruktury technicznej - budowę odgałęzienia gazociągu od stacji redukcyjnej zlokalizowanej w gminie Czastary;
- 3) w zakresie ochrony przyrody:
 - a) ochronę obszarów źródłowych rzek,
 - b) odbudowę korytarzy migracyjnych zwierząt oraz ich ochronę przed zabudową;
- 4) w zakresie ochrony zabytków:
 - a) przywracanie walorów dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionalnej;
 - b) ustanowienie na terenie Gminy pomnika historii – inwestycja zawarta w Wojewódzkim Programie Opieki Nad Zabytkami 2008 - 2011.

12. Główne wnioski z analizy uwarunkowań – analiza S.W.O.T

Syntezy uwarunkowań dokonano metodą S.W.O.T., identyfikując silne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia rozwoju Gminy. W sposób syntetyczny ujęte zostały istniejące i przewidywane uwarunkowania wewnętrzne i zewnętrzne rzutujące na możliwości rozwoju Gminy.

Analiza ta daje możliwość określenia optymalnych kierunków działań w zakresie instrumentów dostępnych w gospodarce przestrzennej służących społeczno-gospodarczemu rozwojowi Gminy w poszanowaniu walorów przyrodniczych, kulturowych i ekonomicznych przestrzeni.

S – strength – siła, W – weakness – słabość, O – opportunity – szansa, T – threat – zagrożenie

12.1. Analiza zbiorcza

SIŁY	SŁABOŚCI
1. Wysokie walory przyrodnicze oraz kulturowe sprzyjające rozwojowi rekreacji oraz tworzące dogodne warunki dla zamieszkiwania. 2. Wysoka jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej. 3. Dobre położenie względem regionalnej i ogólnopolskiej sieci komunikacyjnej (przebiegająca przez teren Gminy droga krajowa nr 8). 4. Funkcjonowanie rozwijających się przedsiębiorstw. 5. Posiadanie planu miejscowego z wskazaniami wolnych, dostępnych terenów inwestycyjnych. 6. Prężna działalność władz gminnych.	1. Niewielka liczba mieszkańców. 2. Niski poziom lesistości Gminy. 3. Niska świadomość mieszkańców w zakresie utrzymania czystości, selektywnej zbiórki odpadów. 4. Niska efektywność systemu selektywnej zbiórki. 5. Brak sieci kanalizacji sanitarnej i przydomowych oczyszczalni ścieków. 6. Brak sieci gazociągowej na terenie Gminy. 7. Zły stan techniczny istniejących dróg. 8. Niewykorzystywanie walorów krajobrazowych i rekreacyjnych Gminy. 9. Brak infrastruktury turystycznej. 10. Stosunkowo niewielka liczba podmiotów gospodarczych. 11. Duże rozdrobnienie gospodarstw rolnych. 12. Niski poziom rozwoju usług dla ludności. 13. Niedorozwój podstawowej infrastruktury na terenach działalności rolniczej. 14. Niska specjalizacja produkcji towarowej w indywidualnych gospodarstwach rolnych. 15. Niedostosowanie budynków oświatowych i kulturalnych do potrzeb osób niepełnosprawnych. 16. Wysokie ukryte bezrobocie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Możliwość wykorzystania krajowych i zagranicznych (unijnych) instrumentów finansowych do rozwoju Gminy. 2. Dobrze układająca się współpraca z sąsiednimi gminami. 3. Rozwój funkcji turystycznych – wypoczynkowych i rekreacyjnych. 4. Wzrost popularności aktywnych form wypoczynku. 5. Stworzenie i realizacja gminnego programu opieki nad zabytkami. 6. Rozwój budownictwa mieszkaniowego i agroturystyki 7. Kreowanie wizerunku Gminy jako miejsca atrakcyjnego dla inwestowania, zamieszkania i wypoczynku.	1. Pauperyzacja społeczeństwa. 2. Starzenie się społeczeństwa. 3. Odpływ wykwalifikowanych kadr do ośrodków o większej atrakcyjności rynku pracy. 4. Brak absorpcji środków unijnych. 5. Brak działań inwestycyjnych Gminy. 6. Brak działań mających na celu ochronę i rewitalizację środowiska kulturowego i przyrodniczego. 7. Ubożenie naturalnych siedlisk roślinnych. 8. Konkurencyjność gmin sąsiednich. 9. Niestabilność polityczna na wszystkich poziomach władzy.

12.2. Analiza sektorowa

Środowisko przyrodnicze i kulturowe

SIŁY	SŁABOŚCI
1. Korzystne dla rozwoju rolnictwa warunki glebowe (dobra jakość gleb, wysokie klasy bonitacyjne gleb). 2. Funkcjonujące powiązania ekologiczne z zewnętrznymi układami przyrodniczymi. 3. Wysokie walory środowiska przyrodniczego stanowiące potencjał dla rozwoju rekreacji. 4. Obecność obiektów o walorach kulturowych i historycznych. 5. Położenie w zasięgu oddziaływania kultury wielośrodkowej. 6. Występowanie parków wiejskich z pomnikami przyrody. 7. Warunki do budowy urządzeń do produkcji energii z odnawialnych źródeł. 8. Brak uciążliwych obiektów przemysłowych silnie zanieczyszczających środowisko. 9. Funkcjonowanie w gminie systemu selektywnej zbiórki odpadów.	1. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych ograniczające rozwój turystyki i rekreacji. 2. Zanieczyszczenie gleb. 3. Bardzo niski stopień lesistości. 4. Brak naturalnych zbiorników wodnych. 5. Niska efektywność systemu selektywnej zbiórki odpadów. 6. Wzrost zanieczyszczania powietrza poprzez stosowanie tradycyjnych substancji opałowych (m.in. węgla), oraz spalanie odpadów w kotłowniach lokalnych. 7. Mała liczba form ochrony przyrody. 8. Niska świadomość ekologiczna mieszkańców. 9. Powszechne zjawisko niskiej emisji. 10. Istnienie dzikich wysypisk odpadów.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Wzrost popularności aktywnych form wypoczynku wykorzystujących walory przyrodnicze i kulturowe. 2. Stworzenie kompleksowego, informacyjno - promocyjnego serwisu internetowego. 3. Wyznaczenie tras i szlaków turystycznych. 4. Rosnąca popularność wsi. 5. Rozwój rolnictwa ekologicznego. 6. Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii.	1. Brak działań mających na celu ochronę i rewitalizację środowiska kulturowego i przyrodniczego. 2. Brak wsparcia finansowego dla działań na rzecz ochrony zabytków. 3. Nieuporządkowana gospodarka wodno – ściekowa 4. Niewystarczające nakłady na promocję kultury i sportu. 5. Wzrost ruchu pojazdów kołowych. 6. Pogarszający się stan środowiska naturalnego. 7. Utrzymanie się niskiej świadomości ekologicznej mieszkańców. 8. Transport przez Gminę ładunków niebezpiecznych – ryzyko wystąpienia zagrożeń nadzwyczajnych. 9. Intensywny rozwój zainwestowania na terenach nie wyposażonych w systemy infrastruktury, zwłaszcza wodno-kanalizacyjnej.

Sytuacja społeczno – gospodarcza

SIŁY	SŁABOŚCI
1. Korzystne położenie gminy względem regionalnej i ogólnopolskiej sieci komunikacyjnej. 2. Występowanie licznych walorów kulturowych predysponujących Gminę do rozwoju turystyki krajoznawczej. 3. Dodatnie saldo migracji. 4. Duży udział ludności w wieku produkcyjnym. 5. Istnienie wolnych terenów pod inwestycje. 6. Wzrost poziomu wykształcenia mieszkańców. 7. Prężne działanie gminnych jednostek organizacyjnych (GCI, GOKiS, SPZPOZ), jednostek OSP oraz organizacji sportowych i zespołów muzycznych. 8. Duża powierzchnia użytków rolnych o wysokiej przydatności rolniczej. 9. Istnienie bazy surowcowej oraz zaplecza dla przemysłu przetwórstwa rolno – spożywczego. 10. Istnienie wolnych terenów pod budownictwo mieszkaniowe. 11. Działania samorządu na rzecz wspierania inwestycji 12. Duża absorpcja środków pomocowych SAPARD oraz SPO przez rolników z terenu Gminy. 13. Zmieniająca się struktura gospodarstw rolnych (zmniejszająca się liczba małych gospodarstw).	1. Brak instytucji pobudzających przedsiębiorczość mieszkańców, brak instytucji wspierania przedsiębiorczości 2. Brak grup producenckich rolników i zakładów przetwórstwa rolno – spożywczego. 3. Niski udział gospodarstw prowadzących działalność pozarolniczą. 4. Brak inicjatywy mieszkańców związanej np. z reorientacją zawodową. 5. Niekorzystna struktura gospodarki na terenie Gminy. 6. Wysokie bezrobocie. 7. Brak kapitału na rozwój rolnictwa. 8. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych. 9. Brak mieszkalnych lokali socjalnych. 10. Niskie nakłady na pomoc społeczną. 11. Brak nowoczesnej, specjalistycznej produkcji. 12. Niedostateczne wykorzystanie terenów pod rozwój funkcji turystycznych i rekreacyjnych. 13. Brak infrastruktury turystycznej (bazy noclegowej, gastronomicznej, towarzyszącej) na terenie Gminy. 14. Brak promocji walorów Gminy. 15. Niewystarczający ilościowo stopień rozwoju placówek ochrony zdrowia. 16. Starzenie się społeczności.

	17. Emigracja wykwalifikowanych pracowników do dużych ośrodków miejskich. 18. Niedostatecznie rozwinięta infrastruktura sportowa i rekreacyjna na terenie Gminy. 19. Brak alternatywnych miejsc pracy poza rolnictwem.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Pozyskanie funduszy na realizację projektów w zakresie rozwoju społeczeństwa obywatelskiego, kultury, edukacji, infrastruktury, ochrony środowiska 2. Uzbrajanie terenów pod zabudowę mieszkaniową i pod inwestycje. 3. Wzrost popularności aktywnych form wypoczynku. 4. Rozwój agroturystyki. 5. Tworzenie obszarów dla rozwoju aktywności gospodarczej. 6. Rozwój przetwórstwa rolno – spożywczego i zakładów produkcyjnych. 7. Promocja Gminy jako miejsca atrakcyjnego dla inwestowania, zamieszkania i rozwoju. 8. Rozwój przedsiębiorczości i aktywności społecznej. 9. Napływ kapitału zagranicznego i inwestorów.	1. Pauperyzacja społeczeństwa. 2. Odpływ wykwalifikowanych kadr do ośrodków o większej atrakcyjności rynku pracy. 3. Emigracja osób w wieku produkcyjnym, z wyższym wykształceniem. 4. Spadek przyrostu naturalnego, starzenie się społeczeństwa. 5. Niedostatecznie rozwinięta świadomość regionalna i poczucie lokalnych więzi. 6. Spadek konkurencyjności miejscowych przedsiębiorstw, zawężenie rynków zbytu. 7. Brak absorpcji środków unijnych. 8. Brak zdecydowanej promocji Gminy na zewnątrz. 9. Niskie tempo zmian strukturalnych w rolnictwie. 10. Niska konkurencyjność polskiego rolnictwa w porównaniu z rolnictwem innych krajów UE. 11. Konkurencyjne ceny produktów importowanych. 12. Brak instrumentów wspierania przedsiębiorczości i redukcji bezrobocia. 13. Niska dochodowość pracy w rolnictwie brak alternatywnych źródeł dochodu spoza rolnictwa. 14. Wysokie ceny środków produkcji. 15. Malejące zainteresowanie inwestorów i pracodawców nisko wykwalifikowaną siłą roboczą. 16. Słaba kondycja finansowa samorządów. 17. Niestabilny i niespójny system prawny. 18. Nieadekwatny podział środków finansowych w stosunku do ilości zadań przekazanych gminom.

Komunikacja

SIŁY	SŁABOŚCI
1. Korzystne położenie Gminy względem regionalnej i ogólnopolskiej sieci komunikacyjnej. 2. Dobrze rozwinięta sieć dróg o znaczeniu lokalnym. 3. Powiązanie terytorium Gminy komunikacją zbiorową – kolejową i autobusową z większymi ośrodkami regionalnymi. 4. Zadowalający stan komunikacji publicznej.	1. Wysokie obciążenie dróg nieprzystosowanych do przenoszenia prowadzonego po nich ruchu szczególnie tranzytowego. 2. Parametry techniczne dróg niedostosowane do rangi dróg. 3. Wysoki poziom emisji hałasu generowany przez ruch samochodowy i kolejowy. 4. Brak infrastruktury towarzyszącej (parkingów, ciągów pieszo – rowerowych).
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Rozbudowa i modernizacja dróg przy wsparciu funduszami zewnętrznymi (realizacja zadań wskazanych w Planie zagospodarowania woj. łódzkiego). 2. Budowa drogi ekspresowej S-8. 3. Budowa obwodnicy Biała w przebiegu drogi krajowej nr 8.	1. Wzrost natężenia ruchu. 2. Brak działań w zakresie modernizacji układu komunikacyjnego. 3. Brak wsparcia finansowego dla działań związanych z realizacją dróg. 4. Wystąpienie katastrof komunikacyjnych i technicznych.

Infrastruktura techniczna

SIŁY	SŁABOŚCI
1. Rozwinięty i sprawny system zaopatrzenia w energię elektryczną, zaspakajający w pełni potrzeby Gminy, z zapasem mocy. 2. Dobrze rozwinięta sieć wodociągowa. 3. Opracowany „Program funkcjonalno – użytkowy koncepcji neutralizacji ścieków w Gminie Biała”. 4. Uchwalony „Projekt Planu Aglomeracji Gminy Biała”.	1. Brak sieci gazowej. 2. Wysoki udział nieekologicznych źródeł ciepła, będący źródłem zanieczyszczeń powietrza. 3. Bardzo słabo rozwinięta sieć kanalizacji deszczowej 4. Nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa na terenach wiejskich. 5. Brak sieci kanalizacji sanitarnej.

	6. Niewielka liczba przydomowych oczyszczalni ścieków. 7. Nieefektywność działania systemu zbiórki odpadów komunalnych.
SZANSE	ZAGROŻENIA
1. Rozbudowa i modernizacja sieci wodno-kanalizacyjnych przy wsparciu funduszami zewnętrznymi. 2. Wykorzystanie nowych technologii budowy oczyszczalni przydomowych we wsiach o luźnej zabudowie. 3. Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii dla zaopatrzenia w ciepło przy wsparciu funduszami zewnętrznymi.	1. Intensywny rozwój zainwestowania na terenach wymagających rozbudowy systemów infrastruktury. 2. Brak wsparcia środkami zewnętrznymi rozbudowy sieci. 3. Wysokie koszty utrzymania i rozbudowy sieci.

TOM III

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA

1. Założenia i cele rozwoju

Podstawowe i szczegółowe cele rozwoju gminy Biała zostały zdefiniowane w *Planie Rozwoju Lokalnego Gminy Biała na lata 2007 – 2015* (uchwała Nr XIX/107/08 Rady Gminy Biała z dnia 30 maja 2008 r.).

Celem strategicznym rozwoju Gminy jest zrównoważony rozwój społeczno – gospodarczy Gminy Biała i poprawa jakości życia mieszkańców.

Osiągnięciu celu nadrzędnego ma służyć konsekwentna, stopniowa realizacja celów szczegółowych:

- 1) zwiększenie dostępności komunikacyjnej;
- 2) poprawa jakości środowiska naturalnego;
- 3) poprawa jakości infrastruktury społecznej.

Zakłada się, iż skutkiem realizacji powyższych celów szczegółowych będzie trwały, zrównoważony rozwój społeczno-gospodarczy.

Realizacja celu strategicznego gminy Biała ma przyczynić się pośrednio do osiągnięcia celu nadrzędnego, jakim jest zrównoważony rozwój powiatu wieluńskiego, a tym samym, województwa łódzkiego.

W świetle przeprowadzonych analiz dla potrzeb Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Biała oraz w oparciu o zdefiniowane w *Planie Rozwoju Lokalnego gminy Biała* cele rozwoju zakłada się:

- 1) poprawę warunków i poziomu życia mieszkańców poprzez:
 - a) zmniejszenie i przeciwdziałanie bezrobociu, przeciwdziałanie marginalizacji i rozwojowi patologii społecznych,
 - b) podnoszenie poziomu wykształcenia oraz dostosowanie go do aktualnych potrzeb rynku pracy,
 - c) tworzenie podstaw społeczeństwa informacyjnego,
 - d) podniesienie jakości podstawowej infrastruktury technicznej i społecznej,
 - e) aktywizowanie rozwoju budownictwa mieszkaniowego,
 - f) aktywizację kulturalną,
 - g) zwiększenie dostępności komunikacyjnej;
- 2) ochronę środowiska realizowaną poprzez:
 - a) ochronę terenów cennych przyrodniczo przed bezładnym zainwestowaniem,
 - b) współpracę z sąsiednimi gminami, zwłaszcza w zakresie ochrony i retencjonowania wód powierzchniowych, tworzenia systemu obszarów chronionych (wprowadzenie form ochrony przyrody, zachowanie korytarzy ekologicznych) oraz gospodarki odpadami,
 - c) tworzenie wizerunku Gminy jako miejsca o wysokich walorach przyrodniczych atrakcyjnego dla zamieszkania i rekreacji,
 - d) rozwój sieci kanalizacji sanitarnej oraz sieci gazowej;
- 3) ochronę dóbr kultury poprzez:
 - a) zachowanie istniejącego stanu dziedzictwa kulturowego,
 - b) rewitalizację obiektów zabytkowych, szczególnie elementów tożsamości Gminy i ich promocję w skali lokalnej i regionalnej;
- 4) kształtowanie ładu przestrzennego poprzez:
 - a) doskonalenie struktury przestrzennej Gminy pod kątem jej funkcjonalności oraz racjonalne jej przekształcenie w dostosowaniu do potrzeb dalszego rozwoju,
 - b) dbałość o ład przestrzenny – sukcesywne opracowywanie planów miejscowych dla terenów Gminy wymagających ochrony oraz obszarów rozwoju zainwestowania;
- 5) tworzenie warunków rozwoju gospodarczego poprzez umożliwienie lokalizacji nowych obiektów, szczególnie w zakresie przetwórstwa spożywczego i rynku usług;

- 6) rozwój obszarów typowo wiejskich w Gminie poprzez:
 - a) tworzenie warunków dla transformacji strukturalnych na obszarach wiejskich – przekształcenie obszarów zabudowy w struktury wielofunkcyjne,
 - b) umożliwienie rozwoju przedsiębiorczości, aktywności pozarolniczej,
 - c) ochronę wartościowych pod względem kulturowym obiektów.

2. Kierunki zmian w strukturze funkcjonalno – przestrzennej Gminy oraz w przeznaczeniu terenów

W celu określenia kierunków rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy, przyjęto zasadę zrównoważonego rozwoju jako generalny kierunek działań.

Realizacja celów rozwoju gminy Biała wiąże się z przekształceniem jakościowym i ilościowym istniejącego zagospodarowania. Wskazując kierunki rozwoju struktury funkcjonalno-przestrzennej, przyjęto jako zasadę kontynuację cech istniejącego zainwestowania w zakresie funkcji oraz parametrów kształtowania zabudowy uwzględniając zidentyfikowane tendencje rozwojowe oraz potrzeby transformacji funkcjonalnych obszarów.

W zakresie rozwoju procesów urbanizacyjnych zakłada się:

- 1) wzrost znaczenia miejscowości Biała jako ośrodka o znaczeniu lokalnym - kształtowanie w jego granicach zainwestowania o cechach miejskich z współistniejącymi funkcjami: mieszkaniową, usługową, handlu, oświaty, opieki zdrowotnej i administracji;
- 2) zachowanie, rozwój oraz uzupełnienie istniejących terenów zabudowy;
- 3) rozwój terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej;
- 4) rozwój terenów produkcyjno – usługowych w miejscowościach Śmiecheń, Naramice, Radomina;
- 5) zachowanie i rozwój mniejszych terenów produkcyjno – usługowych zlokalizowanych w pasmach zabudowy oraz na terenach zarezerwowanych na ten cel w obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego.

Kierunki przekształceń struktur przestrzennych zdefiniowano w dostosowaniu do czterech kształtujących się stref funkcjonalno-przestrzennych Gminy:

- 1) centralna część Gminy – wskazuje się stopniowe ograniczenie funkcji rolniczych na rzecz terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz przekształcenie terenów zainwestowanych wsi w struktury wielofunkcyjne łączące zabudowę zagrodową, usługową i mieszkaniową (obszar rozwoju urbanizacji we wsiach Biała Parcela, Biała Rządowa, Biała Druga) oraz utrzymanie terenów rolniczych na terenach o wysokich klasach bonitacyjnych gleb;
- 2) północno – zachodnia część Gminy – wskazuje się ograniczenie funkcji rolniczej i rozwój funkcji produkcyjno – usługowych;
- 3) południowa i południowo wschodnia część Gminy - wskazuje się utrzymanie funkcji rolniczych ze szczególną ochroną gruntów rolnych wartościowych dla produkcji rolnej oraz terenów łąk i pastwisk, utrzymanie i rozwój terenów leśnych;
- 4) północno – wschodnia część Gminy – wskazuje się utrzymanie funkcji rolniczych oraz rozwój funkcji towarzyszących: agroturystyki, usługi turystyki i sportu oraz rozwój terenów leśnych.

Dla zdefiniowania polityki przestrzennej w zakresie procesów urbanizacyjnych oraz ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego wyznaczono obszary:

- 1) urbanizacji obejmujące tereny zabudowy i tereny zieleni:
 - a) kontynuacji urbanizacji – obszary o ukształtowanej strukturze przestrzennej, zdefiniowanych cechach zabudowy, w których procesy urbanizacyjne ograniczone są do utrwalenia cech istniejącej zabudowy i ich kontynuacji na terenach niezainwestowanych oraz rozwoju systemów infrastruktury technicznej ograniczonej do uzupełnienia braków w wyposażeniu,

- b) rozwoju urbanizacji – obszary o kształtującej się lub nieukształtowanej strukturze przestrzennej wymagające zdefiniowania zasad rozwoju zainwestowania w tym określenia struktury komunikacyjnej obszaru, cech zabudowy oraz wymagające kompleksowego rozwoju systemów infrastruktury technicznej;
- 2) obszary chronione ze względów przyrodniczych i krajobrazowych:
 - a) lasy – grunty zadrzewione i lasy państwowe,
 - b) tereny potencjalnych zalesień,
 - c) tereny rolnicze – grunty orne oraz łąki i pastwiska
 - d) wody powierzchniowe,
 - e) obszary podmokłe i narażone na wystąpienie okresowych podtopień,
 - f) rejon źródłiskowe rzeki Oleśnicy oraz rzeki Struga Węglewska,
 - g) korytarze ekologiczne oraz miejsca powiązań ekologicznych;
- 3) obszary związane z ochroną gruntów rolnych i leśnych:
 - a) obszary planowane do zmiany przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze,
 - b) obszary gleb o wysokiej przydatności rolniczej – gleby klasy III,
 - c) obszary gleb o najwyższej przydatności rolniczej – gleby klasy II;
- 4) obszary chronione ze względów kulturowych:
 - a) strefy ścisłej ochrony konserwatorskiej,
 - b) strefy ochrony zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych,
 - c) strefy obserwacji archeologicznej;
- 5) obszary szczegółowych polityk w zakresie kształtowania ładu przestrzennego:
 - a) obszary wymagające przekształceń i rewitalizacji,
 - b) obszary rekultywacji i rewaloryzacji,
 - c) obszary przestrzeni publicznej;
- 6) obszary, dla których Gmina zamierza sporządzić plan miejscowy:
 - a) tereny w granicach obszaru rozwoju urbanizacji – tereny zabudowy;
 - b) tereny potencjalnych zalesień;
- 7) obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe:
 - a) tereny górnicze,
 - b) obszary przestrzeni publicznej – obszar centralny miejscowości Biała Druga, Biała Parcela, Biała Rządowa oraz teren parku w Naramicach.

Dla wymienionych wyżej terenów zdefiniowano szczegółowe polityki zawarte w dalszych zapisach Studium.

3. Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy

3.1. Obszary wymagające przekształceń lub rekultywacji

Obszarami wymagającymi przekształceń są, oznaczone na rysunku Studium:

- 1) obszary przestrzeni publicznej wyznaczone w obrębie wsi: Biała Druga i Biała Parcela oraz we wsi Naramice, gdzie konieczne jest zaprowadzenie ładu przestrzennego oraz zaktywizowanie społeczno-gospodarcze: ukształtowanie centrum administracyjno-usługowego Gminy oraz miejsca spotkań i organizacji imprez masowych;
- 2) obszary rozwoju urbanizacji, w szczególności terenów strefy potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno – usługowych w miejscowościach Radomina, Naramice, Śmiecheń oraz terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług w miejscowościach Biała Parcela i Biała Rządowa.

Obszarami wymagającymi rekultywacji i rewaloryzacji są obszary związane z eksploatacją kopalin (tereny poeksploatacyjne, objęte i mogące być objęte eksploatacją). Obszary po zakończeniu eksploatacji powinny zostać zrehabilitowane. Wskazane jest w ramach procesu rewaloryzacji obszaru wykorzystanie terenów poeksploatacyjnych dla wzmocnienia funkcji przyrodniczej terenu (wprowadzenie zalesień lub zbiorników wodnych).

3.2. Obszary wyłączone spod zabudowy

Wskazano obszary chronione przed zabudową ze względów przyrodniczych. Opis w części dotyczącej przeznaczeni terenów oraz zagadnień przyrodniczych.

3.3. Przeznaczenie terenów. Wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów

Wyodrębniono tereny o różnych typach podstawowego przeznaczenia. Dla każdego z rodzajów terenu określono warunki zagospodarowania, wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania terenu. Wyznaczone przeznaczenie terenów nie wyklucza możliwości dopuszczenia w planie miejscowym możliwości zachowania istniejącego sposobu zagospodarowania terenów oraz rozbudowy istniejących obiektów o funkcji innej niż wyznaczone przeznaczenie.

3.3.1. Tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usług – MNR

Obszar współfunkcjonującej zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usług. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się wydzielenie poszczególnych funkcji, szczególnie w sytuacji kiedy wynika to z utrwalania istniejącego sposobu zagospodarowania. Dopuszczalne funkcje towarzyszące: tereny zieleni urządzonej, parkingi, garaże, tereny infrastruktury technicznej, obiekty produkcji i obsługi produkcji rolnej nie zaliczane do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) intensyfikacji zainwestowania;
- 2) dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form kształtowania zabudowy z poszanowaniem cech tradycyjnej zabudowy wiejskiej;
- 3) dopuszczenia lokalizacji usług o uciążliwościach zamykających się w granicach terenów, do którego inwestor posiada tytuł prawny, nie stwarzających zagrożeń w zakresie emisji zanieczyszczeń, hałasu i wibracji;
- 4) uzupełnienia i rozwoju wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki – nie mniejszy niż 30%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu – nie większy niż 0,25;
- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 10,0 m;
- 4) wysokość zabudowy związanej z działalnością rolniczą – nie większa niż 12,0 m.

Wyznacza się **strefy potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno – usługowych**, w których zakłada się perspektywicznie rezygnację z lokalizacji zabudowy zagrodowej oraz mieszkaniowej jednorodzinnej na rzecz lokalizacji obiektów produkcyjno – usługowych.

3.3.2. Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług – MNU

Obszar o dominacji funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i towarzyszących jej usług. W uzasadnionych przypadkach dopuszcza się wydzielenie poszczególnych funkcji.

Inne dopuszczalne funkcje towarzyszące: tereny zieleni urządzonej, tereny infrastruktury technicznej służące bezpośrednio obsłudze sąsiednich terenów, parkingi, garaże.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) intensyfikacji i realizacji zainwestowania;
- 2) ograniczenia dopuszczenia lokalizacji usług do usług o uciążliwościach zamykających się w granicach terenów, do którego inwestor posiada tytuł prawny, nie stwarzających zagrożeń w zakresie emisji zanieczyszczeń, hałasu i wibracji;
- 3) porządkowania układów urbanistycznych poprzez racjonalne ukształtowanie sieci dróg;
- 4) regulacji układów własnościowych;
- 5) kształtowania lokalnych estetycznych przestrzeni publicznych;
- 6) dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie w planach miejscowych szczegółowych warunków kształtowania zabudowy;
- 7) rozwoju wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki - nie mniejszy niż 30%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu – nie większy niż 0,3;
- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 10,0 m.

3.3.3. Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług – MW

Obszar o dominacji funkcji zabudowy wielorodzinnej i towarzyszących jej usług.

Inne dopuszczalne funkcje towarzyszące: tereny zieleni urządzonej, tereny infrastruktury technicznej służące bezpośrednio obsłudze sąsiednich terenów, parkingi, garaże.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) uporządkowania istniejącego zainwestowania;
- 2) ograniczenia dopuszczenia lokalizacji usług do usług o uciążliwościach zamykających się w granicach terenów, do którego inwestor posiada tytuł prawny, nie stwarzających zagrożeń w zakresie emisji zanieczyszczeń, hałasu i wibracji;
- 3) dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie w planach miejscowych szczegółowych warunków kształtowania zabudowy;
- 4) rozwoju wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki - nie mniejszy niż 20%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu – nie większy niż 0,4;
- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 12,0 m.

3.3.4. Tereny zabudowy zagrodowej – MR

Obszar o dominacji funkcji zabudowy zagrodowej.

Dopuszczalne funkcje towarzyszące: tereny zieleni urządzonej, parkingi, garaże, tereny infrastruktury technicznej służące bezpośrednio obsłudze sąsiednich terenów, obiekty produkcji i obsługi produkcji rolnej.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie (w planach miejscowych) form kształtowania zabudowy z poszanowaniem cech tradycyjnej zabudowy wiejskiej;
- 2) uzupełnienia i rozwoju wyposażenia terenów w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej;
- 3) dopuszczenia odstąpienia od rolniczego wykorzystania terenu na rzecz funkcji mieszkaniowej w granicach istniejących siedlisk.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki – nie mniejszy niż 30%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu – nie większy niż 0,25;

- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 10,0 m;
- 4) wysokość zabudowy związanej z działalnością rolniczą – nie większa niż 12,0 m.

Wyznacza się **strefy potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno – usługowych**, w których zakłada się perspektywicznie rezygnację z lokalizacji zabudowy zagrodowej na rzecz lokalizacji obiektów produkcyjno – usługowych.

3.3.5. Tereny zabudowy usługowej - U

Obszar o dominacji funkcji usługowej.

Funkcje towarzyszące: tereny zieleni urządzonej, tereny infrastruktury technicznej służące bezpośrednio obsłudze sąsiednich terenów, parkingi, garaże.

Dopuszczalna lokalizacja funkcji mieszkaniowej w granicach działek dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych właściciela obiektu usługowego.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) porządkowania istniejącej zabudowy;
- 2) intensyfikacji zainwestowania;
- 3) dbałości o ład i kompozycję przestrzenną poprzez ustalenie w planach miejscowych form zabudowy;
- 4) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenów:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki – nie mniejszy niż 20%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu działki – nie większy niż 0,4;
- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 12,0 m.

3.3.6. Tereny sportu i rekreacji – USR

Obszar o funkcji usług sportu i rekreacji realizowanych w otwartym terenie wraz z towarzyszącymi im obiektami i urządzeniami oraz tereny obiektów i urządzeń sportowych towarzyszących zabudowie usług oświaty.

Dopuszczalna lokalizacja usług związanych z obsługą rekreacji i wypoczynku tj.: gastronomia, hotelarstwo, pensjonaty, usługi kultury.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) modernizacji i rozbudowy istniejących obiektów i urządzeń sportowych;
- 2) lokalizacji nowych obiektów i urządzeń z poszanowaniem wymogów ochrony walorów przyrodniczych terenu;
- 3) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki – nie mniejszy niż 80%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu inwestycji – nie większy niż 0,1;
- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 12,0 m. Ograniczenie nie dotyczy instalacji, urządzeń i obiektów sportowo-rekreacyjnych – forma obiektów winna być kształtowana indywidualnie.

3.3.7. Tereny obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług – PU

Obszar o dominacji funkcji produkcyjnej, składów, magazynów i usług.

Funkcje towarzyszące: tereny zieleni urządzonej, parkingi, garaże, tereny infrastruktury technicznej.

Nie dopuszcza się realizacji funkcji związanych ze składowaniem odpadów.

Dopuszczalna lokalizacja funkcji mieszkaniowej w granicach działek dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych właściciela obiektu produkcyjnego lub usługowego nie zaliczonego do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wymagających sporządzenia raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) rozwoju i intensyfikacji zainwestowania;
- 2) porządkowania istniejącej zabudowy, szczególnie w granicach miejscowości Biała Parcela, Biała Rządowa oraz Kopydłów;
- 3) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej;
- 4) ograniczenia uciążliwości prowadzonej działalności w zakresie emisji zanieczyszczeń, zapachów, hałasu i wibracji do granic własnego terenu;
- 5) realizacji zabezpieczeń w postaci m.in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki – nie mniejszy niż:
 - a) 20% dla terenów istniejących zakładów oraz dla wyznaczonych terenów w miejscowościach: Radomina, Biała Kopiec, Biała Parcela, Biała Rządowa, Kopydłów,
 - b) 30% dla wyznaczonych terenów w pozostałych miejscowościach z czego minimum 50% powinny zajmować nasadzenia zielenią wysoką;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu inwestycji – nie przekraczający :
 - a) 0,6 - dla terenów istniejących zakładów;
 - b) 0,6 – dla wyznaczonych terenów w miejscowościach: Radomina, Biała Kopiec, Biała Parcela, Biała Rządowa, Kopydłów,
 - c) 0,4 – dla wyznaczonych terenów w pozostałych miejscowościach;
- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 14,0 m. Dopuszcza się przekroczenie wysokości w sytuacji uwarunkowanej potrzebami technologicznymi prowadzonej działalności.

3.3.8. Strefy potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno – usługowych.

Wyznacza się strefy potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno – usługowych na terenach rolnych oraz terenach zabudowy. Są to obszary, w których mogą być rozwijane funkcje produkcyjno – usługowe. Nie dopuszcza się realizacji funkcji związanych ze składowaniem odpadów.

Kształtowanie przestrzeni na tych terenach wymaga:

- 1) rozwoju i intensyfikacji zainwestowania;
- 2) szczegółowego zdefiniowania w planie miejscowym przeznaczenia terenów oraz wzajemnych relacji pomiędzy istniejącą i projektowaną zabudową;
- 3) racjonalnego określenia zasięgu terenów przeznaczonych pod funkcje produkcyjno – usługowe w dostosowaniu do możliwości ich kompleksowego wyposażenia i zagospodarowania;
- 4) dopuszczalne jest zachowanie istniejącego sposobu zagospodarowania;
- 5) rozwoju wyposażenia terenu w niezbędne urządzenia i obiekty infrastruktury technicznej oraz komunikacyjnej;
- 6) ograniczenia uciążliwości prowadzonej działalności w zakresie emisji zanieczyszczeń, zapachów, hałasu i wibracji do granic własnego terenu;
- 7) realizacji zabezpieczeń w postaci m.in. pasów zieleni izolacyjnej od granic terenów przeznaczonych pod lokalizację zabudowy mieszkaniowej.

Standardy zabudowy i zagospodarowania terenów wyznaczonych w planie zgodnie z zasadami określonymi w Studium dla poszczególnych funkcji terenów.

3.3.9. Tereny obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m²

Na terenie gminy Biała nie przewiduje się możliwości lokalizacji obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m².

3.3.10. Tereny obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych – PR

Obszar lokalizacji obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych – obiektów wielkotowarowej produkcji roślinnej i zwierzęcej.

Funkcje towarzyszące: obiekty administracyjno-socjalne, parkingi, garaże, tereny infrastruktury technicznej.

Wyznaczone tereny obejmują lokalizacje istniejących obiektów oraz planowaną lokalizację w miejscowości Pieńki.

Dopuszczalna lokalizacja obiektów produkcyjnych i usługowych związanych z produkcją rolną oraz funkcji mieszkaniowej dla zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych właściciela obiektu.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki - nie mniejszy niż 30%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu inwestycji – nie przekraczający 0,4;
- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 12,0 m.

3.3.11. Tereny produkcji w gospodarstwach szkółkarskich – PO

Wyznaczone obszary obejmują tereny dla prowadzenia **wyspecjalizowanej produkcji ogrodniczej – szkółek drzew i krzewów ozdobnych**.

Funkcje towarzyszące: obiekty administracyjno-socjalne, parkingi, garaże, tereny infrastruktury technicznej.

Dopuszcza się powiększenie wyznaczonych terenów na przylegających terenach rolnych.

Postulowany standard zabudowy i zagospodarowania terenu:

- 1) udział powierzchni biologicznie czynnej w powierzchni działki - nie mniejszy niż 90%;
- 2) stosunek powierzchni zabudowy do powierzchni terenu inwestycji – nie przekraczający 0,05;
- 3) wysokość zabudowy – nie większa niż 10,0 m.

3.3.12. Tereny eksploatacji powierzchniowej – PG

Wskazano istniejący teren wydobywania surowców mineralnych. Gospodarowanie na terenie górniczym winno odbywać się zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi geologii i górnictwa w szczególności w zgodzie z warunkami określonymi w wydanych koncesjach.

Dopuszcza się lokalizację obiektów budowlanych związanych z eksploatacją i przetwarzaniem kopalin, przy czym obiekty te po zakończeniu eksploatacji powinny zostać usunięte.

Sposób zagospodarowania terenu powinien być dostosowany do potrzeb prowadzonej działalności i nie powinien powodować zagrożenia bezpieczeństwa na terenach sąsiednich.

Dopuszcza się prowadzenie badań rozpoznawczych i ustanowienie obszarów i terenów górniczych na obszarach nie wskazanych w Studium, zlokalizowanych na glebach o niskiej przydatności rolniczej z wyłączeniem terenów wyznaczonych korytarzy ekologicznych oraz terenów łąk i pastwisk.

Zakłada się docelową rekultywację obszaru górniczego – po zakończeniu eksploatacji poddanie procesowi przekształceń: rekultywację wodną lub leśną.

3.3.13. Tereny rolnicze

Tereny rolnicze obejmują:

- 1) obszary gruntów ornych;
- 2) obszary łąk i pastwisk;
- 3) obszary potencjalnych zalesień.

W granicach terenów rolniczych zakłada się zachowanie rolniczego sposobu użytkowania terenu z ewentualną rezygnacją na rzecz wprowadzenia zalesień w granicach gruntów o niskiej przydatności rolniczej.

Dopuszcza się lokalizację sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, komunikacji, obiektów i urządzeń służących retencjonowaniu wód, obiektów i urządzeń związanych z wykorzystywaniem energii ze źródeł odnawialnych w tym elektrowni wiatrowych. Szczegółowe warunki dopuszczenia lokalizacji elektrowni wiatrowych zgodnie z zapisami dotyczącymi odnawialnych źródeł energii.

Dopuszcza się lokalizację nowych obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych na terenach rolniczych w granicach gruntów ornych, zgodnie z zapisami dla tych terenów.

Kształtowanie przestrzeni na terenach rolniczych wymaga:

- 1) zachowania otwartego rolniczego charakteru przestrzeni;
- 2) prowadzenia działalności rolniczej zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej.

Na **gruntach ornych – R** wyklucza się możliwość lokalizacji nowej zabudowy niezwiązanej z produkcją rolną (z wyłączeniem pasma położonego w bezpośrednim sąsiedztwie drogi krajowej). Realizację zabudowy zagrodowej, obiektów związanych z obsługą rolnictwa oraz obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych, dopuszcza się wyłącznie jako rozwój istniejących, zainwestowanych już terenów, położonych w sąsiedztwie lub na działkach o powierzchni powyżej 1,0 ha w gospodarstwach o powierzchni przekraczającej średnią wielkość gospodarstwa w Gminie. Zabudowę należy lokalizować na terenach gruntów rolnych o niskiej przydatności rolniczej. Lokalizacja na terenach gruntów o wysokiej przydatności rolniczej dopuszczalna jest w przypadku gdy brak jest możliwości innej lokalizacji w ramach gospodarstwa rolnego.

Dopuszcza się lokalizację nowych obiektów produkcyjnych w gospodarstwach rolnych. Lokalizacja obiektów produkcyjnych chowu lub hodowli zwierząt oraz zastosowane w nich rozwiązania techniczne powinny służyć ograniczeniu ich oddziaływania na środowisko, w szczególności emisji odorów na tereny, na których przewiduje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej.

W granicach terenów przeznaczonych pod zainwestowanie należy zachować wskaźniki kształtowania zabudowy jak dla terenów zabudowy zagrodowej – MR.

W granicach **łąk i pastwisk – PS** wyklucza się możliwość realizacji wszelkiej zabudowy z wyjątkiem obiektów i urządzeń związanych z retencjonowaniem wód powierzchniowych. Działalność rolnicza powinna być ograniczona do utrzymania terenów jako użytków zielonych.

Obszary **potencjalnych zalesień** obejmują tereny gruntów rolnych o niskiej przydatności rolniczej predysponowane do rezygnacji z funkcji rolniczej na rzecz funkcji leśnych. Wskazuje się realizację zalesień jako uzupełnienie istniejących kompleksów leśnych oraz tworzenie między nimi elementów łącznikowych. Realizacja zainwestowania w granicach obszaru nie może powodować ograniczenia jego funkcji łącznikowej w systemie przyrodniczym.

Zalesienia mogą być wprowadzane również na terenach o niskiej przydatności rolniczej, niewskazanych w Studium, z ograniczeniem na terenach łąk i pastwisk oraz obniżeń dolinnych.

Na terenach łąk i pastwisk, obszarów podmokłych dopuszcza się możliwość prowadzenia upraw roślin energetycznych.

Wyznacza się **strefy potencjalnego rozwoju funkcji produkcyjno – usługowych**, w których zakłada się perspektywicznie rezygnację z rolniczego sposobu użytkowania terenu na rzecz lokalizacji obiektów produkcyjno – usługowych.

3.3.14. Lasy

W obszarach **lasów** (wyróżniono lasy prywatne – i grunty zadrzewione – **ZL** oraz tereny lasów państwowych – **ZLP**) obowiązuje:

- 1) dla terenów zadrzewionych, nie będących lasami w rozumieniu przepisów odrębnych – zachowanie istniejącego drzewostanu;
- 2) dla terenów lasów prywatnych i państwowych obowiązuje prowadzenie racjonalnej gospodarki leśnej zgodnie z wymogami określonymi w przepisach odrębnych w szczególności w zakresie zachowania funkcji przyrodniczych lasów. Wskazuje się zakaz realizacji zabudowy innej niż obiekty i urządzenia gospodarki leśnej. Dopuszcza się realizację nowych urządzeń związanych z infrastrukturą techniczną w tym ochroną przeciwpożarową, gospodarką wodną, komunikacją oraz obsługą ruchu turystycznego (zadaszenia, pola biwakowe, itp.).

3.3.15. Tereny zieleni urządzonej

W ramach **terenów zieleni urządzonej** wyróżniono w Studium:

- 1) tereny zieleni parkowej – **ZP**;
- 2) cmentarze – **ZC**.

Niezależnie od wskazań przeznaczenia terenu na cele związane z realizacją terenów zieleni urządzonej powinny one być lokalizowane, jeśli tylko warunki terenowe na to pozwalają, w granicach terenów:

- 1) przeznaczonych pod zabudowę – związaną zarówno z zabudową mieszkaniową, usługami lub produkcją;
- 2) rolniczych.

Decyzja o lokalizacji terenu zieleni urządzonej niewskazanej w Studium do ustalenia w ramach opracowania planu miejscowego.

Dla **terenów zieleni parkowej** wskazuje się:

- 1) obowiązek ochrony istniejącego drzewostanu i jego pielęgnacji;
- 2) obowiązek ochrony historycznych cech parcelacji, zabytkowej zieleni oraz zabytkowej zabudowy dla terenów:
 - a) parku wiejskiego (podworskiego) w Kopydłowie,
 - b) parku wiejskiego (podworskiego) w Naramicach;
- 3) obowiązek uzgadniania wszelkich działań z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków w granicach zabytkowych parków oraz otoczeniu kościołków objętych ochroną konserwatorską;
- 4) uporządkowanie istniejącej zabudowy;
- 5) dla terenów parków podworskich realizację nowej zabudowy o formie nawiązującej do cech historycznej zabudowy o funkcji usługowej związanej z turystyką i wypoczynkiem lub innej zachowującej charakter dworkowy budynku;
- 6) lokalizację urządzeń związanych z rekreacją i wypoczynkiem;
- 7) formę obiektów i intensywność wykorzystania terenów do ustalenia indywidualnie w planie miejscowym w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków;
- 8) 70% terenu należy zachować jako powierzchnię biologicznie czynną.

Dla **cmentarzy** wskazuje się:

- 1) jako podstawowy kierunek działań - zachowanie, porządkowanie i rewaloryzację;
- 2) zachowanie: historycznej parcelacji i historycznego rozplanowania, istniejącej zabytkowej sztuki sepulkralnej, ogrodzeń jak i istniejącego starodrzewu;
- 3) zachowanie rezerw terenów dla rozbudowy czynnych cmentarzy w Białej Drugiej, Naramicach, Łyskornii i Młyniska;
- 4) zagospodarowanie terenów przyległych do granic cmentarzy w sposób zapewniający ich właściwą ekspozycję;
- 5) zachowanie strefy ochrony sanitarnej;
- 6) lokalizację kaplic (domów pogrzebowych) o formie indywidualnej, nawiązującej do lokalnej tradycji budowlanej. Wielkość obiektów i forma zabudowy do ustalenia w planie miejscowym;
- 7) należy wprowadzić szpalerowe nasadzenia drzew oraz minimum 10% terenu należy urządzić jako teren zielony z nasadzeniami zielenią wysoką.

3.3.16. Tereny infrastruktury technicznej

Wyznaczone tereny obejmują istniejące i projektowane lokalizacje urządzeń związanych z gospodarką wodno-ściekową, gospodarką odpadami oraz zaopatrzeniem w energię elektryczną.

Dopuszcza się modernizację i rozbudowę istniejących oraz budowę nowych urządzeń i obiektów związanych z zapewnieniem prawidłowego funkcjonowania elementów infrastruktury technicznej. Wskazuje się sposób kształtowania zainwestowania ściśle dostosowany do wymogów technologicznych.

Dopuszcza się dokonanie korekty lokalizacji i zasięgu terenów oraz wskazanie nowych lokalizacji w oparciu o koncepcje rozbudowy sieci i obiektów na etapie sporządzenia planu miejscowego.

Wskaźniki zagospodarowania terenu oraz forma zabudowy winny być dostosowane do potrzeb i wynikać z technologii prowadzonej działalności.

3.3.17. Tereny kolei

Wyznaczono tereny związane bezpośrednio z prowadzeniem ruchu kolejowego i jego zabezpieczeniem. W granicach terenów kolei zakłada się rozwój i modernizację infrastruktury związanej z transportem kolejowym. W granicach terenów dopuszcza się lokalizację zieleni oraz obiektów i urządzeń służących ograniczeniu oddziaływania linii na tereny z nią sąsiadujące.

Forma zabudowy i sposób zagospodarowania terenu powinna być dostosowana do potrzeb i formy zabudowy w sąsiedztwie.

3.3.18. Tereny wód powierzchniowych

Dla terenów wód powierzchniowych wskazuje się:

- 1) jako podstawowy kierunek działań – zachowanie i ochronę przed zanieczyszczeniem;
- 2) dopuszcza się wykorzystanie dla celów: związanych z retencjonowaniem wód, rekreacyjnych, hodowlanych.

3.4. Obszary przestrzeni publicznych

Obszary przestrzeni publicznych stanowią centra wsi koncentrujące usługi publiczne oraz umożliwiające nawiązywanie kontaktów społecznych. Na terenie Gminy wskazano kształtujące się obszary przestrzeni publicznych:

- 1) w Białej Parceli i Białej Drugiej obejmujący swym zasięgiem tereny koncentracji usług o charakterze publicznym;
- 2) w Naramicach na terenie podworskiego parku wiejskiego i jego otoczenia.

Kształtowanie przestrzeni w granicach obszaru wymaga:

- 1) ukształtowania jego nawierzchni w sposób umożliwiający poruszanie się osobom niepełnosprawnym ruchowo;
- 2) stosowania reklam ujednoliconych pod względem formy. Nie dopuszcza się lokalizacji indywidualnych wolnostojących reklam niezwiązanych z działalnością prowadzoną na terenach działek w granicach obszaru. Zakaz nie dotyczy informacji gminnych;
- 3) lokalizacji obiektów małej architektury tj.: ławek, fontann, koszy, obudowy drzew, pachołków, balustrad schodów i balkonów oraz ogrodzeń o spójnej formie pod względem stylu i zastosowanych materiałów;
- 4) wprowadzenia nasadzeń szpalerowych drzew wzdłuż ulic;
- 5) dla obszaru w Naramicach zagospodarowania części terenu dla umożliwienia organizacji imprez masowych oraz realizacji funkcji handlowo – wystawienniczych.

3.5. Wytyczne określania przeznaczenia terenów oraz wskaźników intensywności wykorzystania terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Wskazane w Studium przeznaczenie terenów jest przeznaczeniem „kierunkowym”. Przeznaczenie terenów w ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego winno zapewniać rozwój wiodącej funkcji terenu wskazanej w Studium. Inne funkcje towarzyszące funkcji wiodącej mogą być dopuszczone na zasadzie „współistnienia” na jednym terenie lub na terenie wydzielonym na ten cel. Dopuszcza się zachowanie istniejących elementów zagospodarowania z możliwością ich rozwoju, innym niż wskazane przeznaczenie, o ile nie powoduje to konfliktów przestrzennych – uciążliwości lub ograniczeń w możliwości rozwoju funkcji „wiodącej”.

Wskaźniki kształtowania zabudowy zawarte w Studium stanowią zgeneralizowanie ramy ustalania wskaźników w mpzp. Dopuszcza się przyjęcie innych wskaźników, jeśli uzasadnia to istniejący stan zagospodarowania i potrzeba przekształceń istniejącej zabudowy oraz, w szczególności uzasadnionych przypadkach, względy funkcjonalne realizacji planowanych inwestycji.

Na wszystkich terenach dopuszcza się lokalizację infrastruktury technicznej związanej z obsługą terenu (z wyłączeniem terenów lasów), terenów komunikacji, terenów zieleni urządzonej.

4. Kierunki oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody i uzdrowisk

4.1. Kierunki oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów

Kierunki ochrony środowiska i jego zasobów określone w Studium są podporządkowane realizacji celów polityki ekologicznej państwa w zakresie ochrony środowiska, wynikają także z celu nadrzędnego *Strategii rozwoju powiatu wieluńskiego*.

W *Programie Ochrony Środowiska Gminy Biała*, określono politykę środowiskową, ustalono cele i zadanie środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego:

- 1) w zakresie gospodarki wodnej:
 - a) realizacja kompleksowych inwestycji w dziedzinie gospodarki wodno-ściekowej,
 - b) ograniczenie zrzutów ścieków do cieków i zbiorników,
 - c) poprawa jakości wody pitnej,
 - d) regulacja stosunków wodnych na terenie Gminy;
- 2) w zakresie gospodarki odpadami:
 - a) likwidacja dzikich składowisk odpadów,
 - b) rozszerzenie zakresu selektywnej zbiórki odpadów,
 - c) ograniczenie ilości odpadów biodegradowalnych w strumieniu odpadów komunalnych,
 - d) zbiórka odpadów wielkogabarytowych,
 - e) zbiórka odpadów budowlanych,
 - f) budowa gminnego Punktu Gospodarki Odpadami;

- 3) w zakresie poprawy jakości gleb, ochrony powierzchni i kopalin:
 - a) ochrona wierzchniej warstwy gleb,
 - b) przywrócenie wartości użytkowych gleb,
 - c) racjonalna gospodarka rolna;
- 4) w zakresie poprawy jakości powietrza atmosferycznego:
 - a) ograniczenie niskiej emisji,
 - b) minimalizacja uciążliwości od transportu kołowego,
 - c) ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym i radioaktywnym,
 - d) ograniczenie emisji przemysłowych (niskiej i wysokiej);
- 5) w zakresie zmniejszenia uciążliwości hałasu:
 - a) ograniczenie emisji hałasu przemysłowego i komunikacyjnego,
 - b) ograniczenie emisji hałasu z innych źródeł (punktowych);
- 6) w zakresie zachowania i wzbogacania walorów przyrodniczych:
 - a) ochrona elementów przyrody ożywionej i nieożywionej,
 - b) zachowanie powierzchni biologicznie czynnych;
- 7) w zakresie edukacji ekologicznej:
 - a) prowadzenie zajęć dydaktycznych w szkołach,
 - b) organizacja pozaszkolnych ośrodków i elementów edukacji ekologicznej,
 - c) edukacja dorosłych w zakresie ochrony środowiska.

W zakresie kształtowania systemu przyrodniczego Gminy zakłada się:

- 1) wykształcenie prawidłowo funkcjonującego systemu przyrodniczego Gminy w zakresie trzech zasadniczych podsystemów:
 - a) biologicznego,
 - b) hydrologicznego,
 - c) klimatycznego;
- 2) zachowanie i wzmocnienie powiązań systemu z regionalnym systemem przyrodniczym;
- 3) zachowanie, ochronę i rozwój podstawowych elementów strukturalnych systemu.

Kształtowanie podsystemu biologicznego

W ramach podsystemu biologicznego zakłada się:

- 1) zachowanie, ochronę i rozwój podstawowych elementów strukturalnych systemu:
 - a) terenów leśnych,
 - b) wód,
 - c) obszarów dolin rzecznych,
 - d) terenów rolnych;
- 2) ochronę obiektów objętych ochroną – pomniki przyrody;
- 3) zapewnienie ciągłości przestrzennej elementów składowych podsystemu;
- 4) zachowanie i przywrócenie ciągłości podsystemu w obszarach zurbanizowanych i podlegających urbanizacji – wytworzenie elementów łącznikowych (korytarzy ekologicznych, miejsc powiązań systemu przyrodniczego);
- 5) zachowanie powiązań zewnętrznych.

Tworzenie systemu ciągów i węzłów zieleni w obszarze Gminy

Dla utrzymania ciągłości systemu przyrodniczego Gminy i obszarów sąsiednich wskazuje się szczególną ochronę naturalnych korytarzy i powiązań ekologicznych przed zmianą sposobu użytkowania. Funkcję korytarzy i powiązań ekologicznych na terenie gminy Biała pełnią przede wszystkim doliny rzek i cieków (Pyszej, Oleśnicy, Strugi Węglewskiej), strefy zadrzewień i zakrzewień śródpolnych, kompleksy leśne, korytarz migracji kręgowców w północno - zachodniej części Gminy (wskazany m.in. w aktualizacji Planu zagospodarowania województwa łódzkiego) oraz inne elementy przyrodnicze (oznaczone na rysunku Studium), które gwarantują intensywny przepływ materii i energii oraz informacji genetycznej. Priorytetem winno

być zachowanie ich drożności, poprzez wykluczenie rozwoju zainwestowania. Tereny leśne, zieleni śródpolnej i dolinnej winny być chronione przed wycinką i zmianą sposobu użytkowania.

Planowane jest wyłączenie z użytkowania rolno – rozwój istniejących kompleksów leśnych oraz realizacja zespołów leśnych w obszarach rolnych. Granice rolno – leśne winny być określone w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Realizacja nowego zainwestowania nie może powodować pogorszenia warunków funkcjonowania istniejących terenów zieleni oraz korzyści ekologicznych. Ze względu na istotne znaczenie dla funkcjonowania lokalnych populacji, przed przekształceniami należy chronić doliny rzek, lasy i zadrzewienia śródpolne oraz roślinność wzdłuż dróg.

Ochrona zasobów wód. Kształtowanie podsystemu hydrologicznego

Jako główne kierunki działań w zakresie ochrony zasobów wodnych wskazuje się:

- 1) ochronę zasobów wodnych i racjonalizację zużycia wody we wszystkich dziedzinach gospodarki, tj. przemyśle, rolnictwie, gospodarce komunalnej, poprzez:
 - a) wyznaczenie strefy ochrony pośredniej dla ujęć narażonych na zanieczyszczenia antropogeniczne,
 - b) poprawę procesów uzdatniania wody;
 - c) modernizację sieci oraz wprowadzenie systemu pomiaru zużycia wody dla wszystkich odbiorców,
 - d) inwentaryzację i likwidację nieczynnych i nie nadających się do eksploatacji studni wierconych i kopanych,
 - e) rozbudowę sieci wodociągowej na bieżąco, równoległe z rozwojem nowych terenów mieszkaniowych i inwestycyjnych;
- 2) poprawę czystości wód powierzchniowych poprzez:
 - a) ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł punktowych, poprzez:
 - uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach zwartej zabudowy poprzez budowę zbiorczego systemu kanalizacji sanitarnej,
 - budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na obszarach rozproszonej zabudowy, nieprzewidzianych do objęcia zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej,
 - uporządkowanie gospodarki ściekowej na terenach z zabudową rozproszoną poprzez inwentaryzację źródeł zanieczyszczeń, zbiorników na nieczystości ciekłe, zbiorników gnilnych i przydomowych oczyszczalni ścieków w celu kontroli częstotliwości i sposobu pozbywania się ścieków i osadów ściekowych,
 - b) ograniczenie ładunku zanieczyszczeń ze źródeł przestrzennych poprzez:
 - racjonalne nawożenie gruntów rolnych, zgodne z Zasadami Dobrej Praktyki Rolniczej;
 - ograniczenie ładunku zanieczyszczeń pochodzących ze spływu wód deszczowych,
 - zewidencjonowanie i zabezpieczenie miejsc wywożenia ścieków z terenów nie objętych zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej,
 - realizację systemu kanalizacji deszczowej dla terenów o utwardzonej powierzchni, tj. parkingów, placów z systemami podczyszczania wód opadowych i roztopowych,
 - zakaz wprowadzania nieoczyszczonych ścieków do wód powierzchniowych i gruntu;
- 3) poprawę bilansu hydrologicznego (zwiększenie zasobów wód w zlewni) poprzez:
 - a) utrzymanie i odbudowę urządzeń melioracyjnych podstawowych i szczegółowych,
 - b) wykorzystanie stawów wiejskich, oczek wodnych, istniejących wyrobisk oraz terenów podmokłych jako miejsc i zbiorników retencji wód,
 - c) ochronę obszarów źródłiskowych rzek, poprzez zakaz realizacji zabudowy oraz ograniczenie produkcji rolnej (preferowane wprowadzenie nasadzeń drzew, użytkowania terenu jako łąki),
 - d) ochronę obszarów dolin rzecznych obejmującą:
 - ograniczenie zmiany sposobu użytkowania terenów,

- niszczenia zieleni,
 - wykonywania melioracji lub odwodnień
- 4) zachowanie wzdłuż powierzchniowych wód publicznych ogólnie dostępnych pasów bez trwałych naniesień w odległości nie mniejszej niż 1,5 m od linii brzegu;
 - 5) zachowanie drożności cieków oraz możliwości spływu wód opadowych i roztopowych zgodnie z naturalnym ukształtowaniem terenu. Zmiana ukształtowania terenu lub zmiana przebiegu cieków może być dokonana jedynie w sytuacji zapewnienia odpływu wód w sposób niezakłócający stosunków wodnych na terenach i działkach sąsiednich. W celu zachowania swobodnego odpływu wód zabronione jest niszczenie i uszkodzanie istniejących urządzeń wodnych.

Ochrona powietrza oraz ochrona przed hałasem. Kształtowanie podsystemu klimatycznego

Jako główne kierunki działań w zakresie ochrony zasobów powietrza atmosferycznego wskazuje się:

- 1) zmniejszenie energochłonności gospodarki;
- 2) zmniejszenie zużycia energii, poprzez wykonanie termomodernizacji budynków komunalnych i użyteczności publicznej;
- 3) ograniczenie niskiej emisji poprzez:
 - a) wykorzystanie odnawialnych źródeł energii,
 - b) wspieranie inwestycji polegających na modernizacji systemów grzewczych szczególnie związanych z wykorzystaniem odnawialnych źródeł energii,
 - c) rozwój monitoringu niskiej emisji zanieczyszczeń z gospodarstw domowych,
 - d) budowę sieci gazowej w miejscowościach o zwartej zabudowie, z dostosowaniem do zaopatrzenia obiektów w gaz do celów grzewczych.

Działania w zakresie ochrony przed hałasem winny zapewniać zachowanie dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku zgodnie z wymogami przepisów o ochronie środowiska (ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska oraz Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku). Obejmują one:

- 1) ograniczenia uciążliwości prowadzonej działalności;
- 2) przebudowę i modernizację dróg;
- 3) wprowadzenie zabezpieczeń akustycznych w postaci ekranów i osłon dźwiękoszczelnych lub poprawę izolacyjności akustycznej przegród zewnętrznych w budynkach narażonych na hałas przekraczający wartości dopuszczalne.

Tereny wyodrębnione w Studium klasyfikuje się pod względem dopuszczalnego poziomu hałasu w środowisku zgodnie z przepisami o ochronie środowiska:

- 1) tereny zabudowy zagrodowej – jako tereny zabudowy zagrodowej;
 - 2) tereny zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usług - jako tereny zabudowy zagrodowej lub mieszkaniowo – usługowej;
 - 3) tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług - jako tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej lub mieszkaniowo – usługowej;
 - 4) tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i usług – jako tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego;
 - 5) tereny zabudowy usługowej, w przypadku lokalizacji obiektów usług oświaty - jako tereny zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży;
 - 6) tereny usług sportu i rekreacji - jako tereny rekreacyjno-wypoczynkowe.
- Pozostałych terenów nie klasyfikuje się.

Ochrona powierzchni ziemi i gleb

Jako główne kierunki działań w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gleb wskazuje się:

- 1) identyfikację zagrożeń zanieczyszczenia gleb;
- 2) rekultywację terenów zdegradowanych, w tym poeksploatacyjnych i przemysłowych poprzez zalesienia, zakrzewienia, zadarnienia i uprawę;
- 3) ochronę najcenniejszych arealów gleb przed zmianą sposobu użytkowania, z wyłączeniem gleb przy drodze krajowej nr 8;
- 4) ochronę gleb przed erozją i stepowaniem poprzez wprowadzenie zalesień i pasów zadrzewień śródpolnych;
- 5) podnoszenie poziomu wiedzy użytkowników gleb w zakresie kodeksu dobrych praktyk rolniczych i zasad rolnictwa ekologicznego;
- 6) wprowadzenie nasadzeń roślinności ochronnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych w celu minimalizacji zanieczyszczeń pokrywy glebowej wzdłuż dróg;
- 7) wprowadzenie zadrzewień śródpolnych;
- 8) ograniczenie możliwości realizacji nowej zabudowy na obszarach gleb o wysokiej przydatności rolniczej;
- 9) koncentrację zabudowy w obszarze istniejących jednostek osadniczych.

4.2. System obszarów chronionych. Propozycje rozszerzenia ochrony prawnej

Dla prawidłowego funkcjonowania systemu przyrodniczego Gminy konieczne jest zapewnienie ciągłości przestrzennej układów przyrodniczych. Wskazuje się wprowadzenie zalesień uzupełniających istniejące kompleksy leśne. W celu zapewnienia odpowiedniego funkcjonowania istniejących terenów zieleni oraz korytarzy ekologicznych tj. rzek Pysznej, Oleśnicy, Strugi Węglewskiej i ich dopływów, wskazuje się zachowanie pasa wolnego od zabudowy od rzek, cieków i rowów melioracyjnych oraz ograniczenia w ich zainwestowaniu. Ochronie przed przekształceniami podlegać winny także zadrzewienia i zakrzewienia śródpolne, ciągi roślinności przydrożnej.

Ochrona obiektów i obszarów objętych ochroną prawną odbywać się winna poprzez respektowanie w pełni przepisów ustaw i aktów wykonawczych dotyczących:

- 1) ochrony przyrody oraz zasad ochrony ustalonych dla poszczególnych obiektów i obszarów objętych ochroną prawną;
- 2) lasów i gospodarki leśnej;
- 3) zasad ochrony poszczególnych obiektów i obszarów, ustalonych w aktach prawnych je ustanawiających i określających zasady ich ochrony.

Dla pomników przyrody wskazuje się konieczność: prowadzenia regularnych zabiegów konserwacyjno – pielęgnacyjnych wynikających z potrzeb bieżących, zakaz realizacji zabudowy w obrębie korony drzewa oraz ich odpowiedniego oznakowania.

Propozycje rozszerzenia ochrony prawnej

Na terenie gminy Biała nie wskazuje się obiektów ani obszarów proponowanych do objęcia prawną formą ochrony przyrody.

W przypadku ustanowienia nowych form ochrony przyrody wymogi ochronne powinny zostać uwzględnione w planach i programach gminnych bez potrzeby dokonywania każdorazowo aktualizacji studium.

Natura 2000

Na terenie gminy Biała nie występują ustanowione oraz obszary predysponowane i proponowane do objęcia ochroną w ramach sieci „Natura 2000”.

4.3. Obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji ze względów przyrodniczych

W ramach poprawy jakości środowiska w obszarze Gminy zakłada się poddanie przekształceniom:

- 1) terenu eksploatacji powierzchniowej – przekształcenie w teren aktywny przyrodniczo – przeprowadzenie rekultywacji i rehabilitacji obszaru górniczego z przeznaczeniem na cele wodne lub leśne;
- 2) rezygnacji z użytkowania rolniczego obszarów gleb o niskiej przydatności rolniczej na rzecz rozwoju obszarów leśnych.

4.4. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

Zakłada się utrzymanie produkcji rolnej w obszarze Gminy oraz restrukturyzację i unowocześnienie istniejących gospodarstw.

Jako podstawowe kierunki kształtowania **rolniczej przestrzeni produkcyjnej** wskazuje się:

- 1) prowadzenie produkcji rolnej zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej;
- 2) ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów wysokiej przydatności rolniczej na cele nierolnicze;
- 3) ograniczenie zmiany przeznaczenia gruntów zmeliorowanych na cele nierolnicze oraz systematyczną konserwację urządzeń melioracyjnych;
- 4) zachowanie istniejącej sieci rowów;
- 5) ochronę istniejących oraz zwiększanie terenów zakrzewień i zadrzewień śródpolnych;
- 6) sukcesywne przeznaczenie części terenów rolnych o słabej jakości gleb pod zalesienia;
- 7) przekształcenie istniejącej zabudowy zagrodowej w tereny wielofunkcyjne z zabudową mieszkaniową jednorodzinną i usługami, likwidację części gospodarstw rolnych i zapewnienie ludności dotychczas rolniczej miejsc pracy w sektorze usług lub przemysłu;
- 8) rozwój rolnictwa ekologicznego;
- 9) rozwój funkcji rekreacyjnych – agroturystyki;
- 10) rozwój usług komplementarnych dla rolnictwa;
- 11) rozwój produkcji roślinnej w kierunku specjalizacji w uprawach pracochłonnych na niewielkich powierzchniach: warzywnictwo, sadownictwo, uprawy szklarniowe, szkółkarstwo;
- 12) rozwój produkcji zwierzęcej z rozwojem hodowli rodzimych gatunków zwierząt. Lokalizacja ferm hodowlanych oraz zastosowane w nich rozwiązania techniczne powinny ograniczać ich oddziaływanie na środowisko w tym ograniczać uciążliwości powodowane emisją odorów na tereny z zabudową mieszkaniową;
- 13) nie dopuszcza się lokalizacji obiektów, w których prowadzony jest chów lub hodowla zwierząt zaliczonych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów odrębnych, w granicach terenów, na których przewiduje się lokalizację zabudowy mieszkaniowej;
- 14) dopuszcza się rozwój produkcji roślinnej w kierunku upraw wykorzystywanych do produkcji biopaliw i biomasy (również na terenach łąk i pastwisk);
- 15) dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych zgodnie z warunkami zawartymi w podrozdziale „Odnawialne źródła energii”.

Areale istniejących gospodarstw będą podlegały komasacji. Obsługa rolnictwa winna być realizowana w ramach istniejącej zabudowy z możliwością rozwoju. Realizacja nowej zabudowy na terenach wskazanych do utrzymania funkcji rolniczej dopuszczalna jest jedynie w sytuacji, gdy właściciel gospodarstwa nie ma możliwości zaspokojenia potrzeb inwestycyjnych w terenach przeznaczonych pod zabudowę.

W granicach gruntów zmeliorowanych nie należy lokalizować zabudowy. Teren powinien pozostać w rolniczym użytkowaniu. W przypadku realizacji zabudowy oraz w przypadku dokonywania podziału terenu na działki budowlane należy wyprzedzająco wystąpić z wnioskiem

do Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urzędzeń Wodnych o wyłączenie części gruntów zdrenowanych z ewidencji urządzeń wodno – melioracyjnych i przebudować urządzenia melioracyjne w sposób zapewniający prawidłowe funkcjonowanie systemu, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Zarządem Melioracji i Urzędzeń Wodnych. W razie uszkodzenia urządzeń melioracyjnych, które nie występują w ewidencji osoba, która spowodowała szkodę powinna ją we własnym zakresie i na własny koszt niezwłocznie usunąć.

Obszary, dla których planowana jest zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze

Obszary, dla których planowana jest zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze oznaczono na rysunku Studium. Obejmują one wszystkie tereny ujęte w ewidencji gruntów jako użytki rolne oraz grunty zadrzewione i zakrzewione zarówno zabudowane obiektami związanymi z rolnictwem jak i wolne od zabudowy, dla których Studium wskazuje lub choćby dopuszcza wykorzystanie terenu na cele nie związane z rolnictwem.

Jako podstawowe kierunki kształtowania **leśnej przestrzeni produkcyjnej** wskazuje się:

- 1) prowadzenie trwale zrównoważonej gospodarki leśnej;
- 2) zachowanie i tworzenie powiązań istniejących kompleksów leśnych;
- 3) zwiększenie różnorodności biologicznej z jednoczesnym rozwijaniem wodochronnych, klimatotwórczych i środowiskotwórczych funkcji lasów;
- 4) dążenie do tworzenia drzewostanów wielogatunkowych i wielowiekowych o charakterze lasu naturalnego. Skład drzew winien odpowiadać roślinności potencjalnej siedlisk leśnych;
- 5) głównym sposobem odnawiania lasu, winno być odnowienie naturalne. Istniejące drzewostany pochodzenia sztucznego, które nie są dostosowane do warunków glebowo-siedliskowych powinny być przebudowywane w długim cyklu hodowlanym na drzewostany mieszane;
- 6) realizacja zalesień winna uwzględniać zachowanie bioróżnorodności i nie może powodować niszczenia istniejących żerowisk. Istniejące łąki śródleśne winny być zachowane;
- 7) właściwe kształtowanie stosunków wodnych poprzez:
 - a) rozbudowę sieci zbiorników retencjonujących wodę,
 - b) objęcie ochroną oczek wodnych, śródleśnych łąk i bagien, łąk wzdłuż cieków wodnych,
 - c) zachowanie istniejących stref ekotonowych na granicy las-woda, las-bagno, zaś tam gdzie jest to uzasadnione, tworzyć je w celu ochrony czystości wód i stabilizacji stosunków wodnych;
- 8) odpowiednie kształtowanie granicy rolno-leśnej poprzez wprowadzanie zalesień na gruntach:
 - a) położonych w enklawach i półenklawach leśnych, przylegających bezpośrednio do kompleksów leśnych lub znajdujących się w szachownicy z użytkami leśnymi, narażonych na znaczne szkody wyrządzone przez zwierzynę leśną,
 - b) nieprzydatnych do produkcji rolniczej i nieużytkowanych rolniczo gleb o niskiej przydatności rolniczej oraz nieużytkach rolniczych;
- 9) zakaz na terenach lasów realizacji zabudowy innej niż związanej z prowadzeniem gospodarki leśnej;
- 10) realizację zbiorników wodnych i urządzeń służących ochronie p. pożarowej.

Planuje się zwiększenie powierzchni obszarów leśnych na terenie Gminy. Wskazuje się pod zalesienia obszary na glebach klas V i VI. Szczegółowe ustalenie lokalizacji obszaru zalesień winno nastąpić w planie miejscowym.

Należy dążyć do rozwoju istniejących kompleksów leśnych, tworzenia, możliwie dużych, zwartych obszarów leśnych wśród terenów rolnych oraz realizacji zalesień na terenach nie przeznaczonych pod produkcję rolną a graniczące z kompleksami leśnymi. Granicę rolno – leśną należy ukształtować pozostawiając pas terenu dla rozwoju strefy przejściowej.

Zabudowy nie należy lokalizować w odległości od lasów mniejszej niż wysokość drzewostanu i mniejszej niż to wynika z przepisów odrębnych. Do terenów leśnych należy zapewnić dojazd w celu umożliwienia reagowania w sytuacjach zagrożeń, szczególnie w przypadku powstania pożaru.

Realizacja nowego zainwestowania nie może powodować pogorszenia warunków funkcjonowania istniejących terenów leśnych oraz korzyści ekologicznych.

4.5. Eksploatacja zasobów naturalnych. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Zakłada się eksploatację złóż kopalin w obrębie istniejącego, udokumentowanego złoża surowców naturalnych „Młynisko”. Po zakończeniu eksploatacji złożo powinno zostać poddane rekultywacji.

Wszelkie działania prowadzone w granicach ustanowionego terenu górniczego powinny zapewniać:

- 1) wykonanie uprawnień określonych w wydanej koncesji;
- 2) bezpieczeństwo powszechne;
- 3) ochronę środowiska ze szczególnym uwzględnieniem ochrony wód podziemnych oraz obiektów budowlanych.

Aby zminimalizować negatywne oddziaływanie górnictwa na środowisko naturalne należy poddawać sukcesywnej rekultywacji obszary wydobywania oraz przeprowadzić rekultywację terenów po zakończonej eksploatacji surowców. Jako najbardziej pożądany kierunek wskazuje się kierunek leśny lub wodny.

Dopuszcza się możliwość przeprowadzenia rozpoznania zasobów i dokumentacji złóż oraz w przypadku pozytywnego rozpoznania, prowadzenia eksploatacji złóż kopalin na obszarach gleb klasy IV – VI poza obszarami korzyści ekologicznych oraz łąk i pastwisk.

Dla złoża kopalin na terytorium gminy Biała nie wyznacza się filarów ochronnych – potrzeby w tym zakresie nie występują.

4.6. Kierunki i zasady zagospodarowania obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Przez gminę Biała przepływają rzeki mogące stanowić zagrożenie powodziowe dla terenów do nich przylegających. Nie opracowano jednak dla Gminy studium ochrony przeciwpowodziowej, ustalającego m.in. granice zasięgu wód powodziowych i ochrony przeciwpowodziowej.

W niniejszym Studium wyznacza się obszary podmokłe i narażone na występowanie okresowych podtopień, na których wprowadza się rozwiązania przestrzenne umożliwiające naturalny przepływ wód oraz minimalizację strat materialnych spowodowanych zalaniem.

Obszary wzdłuż mniejszych cieków wodnych oraz lokalne obniżenia terenu są miejscami występowania wód hipodermicznych, narażone są na występowanie okresowych podtopień.

Celem ograniczenia niebezpieczeństwa zalań i podtopień postuluje się:

- 1) ograniczenie lokalizacji zabudowy na obszarach łąk i pastwisk w obniżeniach dolinnych, na obszarach podmokłych i narażonych na występowanie okresowych podtopień;
- 2) utrzymanie przyrodniczej funkcji terenów łąk i pastwisk;
- 3) zwiększenie retencji zbiornikowej, poprzez budowę zbiorników retencyjnych.

Dla ograniczenia zagrożeń związanych z podtopieniami powodowanymi przez wody opadowe i roztopowe należy zachować drożność istniejących cieków oraz możliwości spływu wód opadowych i roztopowych zgodnie z naturalnym ukształtowaniem terenu. Zmiana ukształtowania terenu lub zmiana przebiegu cieków może być dokonana jedynie w sytuacji zapewnienia odpływu wód w sposób niezakłócający stosunków wodnych na terenach i działkach sąsiednich.

W granicach gminy Biała nie występują naturalne zagrożenia geologiczne ani obszary narażone na niebezpieczeństwo osuwania się mas ziemnych.

4.7. Obszary uzdrowisk

Obszar Gminy nie posiada statutu uzdrowiska ani statusu obszaru ochrony uzdrowiskowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych (Dz.U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1399).

4.8. Środowiskowe uwarunkowania realizacji inwestycji

Realizując wszelkiego rodzaju inwestycje należy dążyć do zminimalizowania ich szkodliwego oddziaływania na środowisko poprzez zastosowanie odpowiednich środków i urządzeń zarówno na etapie budowy jak i późniejszej eksploatacji.

W zakresie lokalnych uwarunkowań środowiskowych winny być respektowane ograniczenia związane z:

- 1) wymogami ochrony obszarów leśnych i obszarów dolinnych;
- 2) wymogiem zachowania drożności naturalnych korytarzy ekologicznych i powiązań ekologicznych.

4.9. Wytyczne określania zasad ochrony środowiska i jego zasobów w planach miejscowych

W planach miejscowych należy zapewnić rewaloryzację, ochronę i rozwój istniejących zasobów środowiska przyrodniczego oraz niwelowanie niekorzystnego wpływu działalności człowieka na środowisko zgodnie z kierunkami zawartymi w Studium. Należy:

- 1) wprowadzić ograniczenia w zakresie wykorzystania powierzchni ziemi – ustalić wskaźniki powierzchni biologicznie czynnej dostosowanej do specyfiki lokalizacji;
- 2) zgodnie z kierunkami zawartymi w Studium określić zasady gospodarowania wodami, odprowadzania ścieków, gospodarki odpadami;
- 3) poszczególne typy terenów wyznaczone w planie winny być sklasyfikowane pod względem dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku;
- 4) istniejące zespoły zieleni, lasy winny być chronione przed niszczeniem poprzez m.in. ustalenie stref ochronnych, o ograniczonych możliwościach rozwoju zabudowy;
- 5) na terenach zabudowy w sąsiedztwie terenów leśnych należy wprowadzić obowiązek kształtowania stref zieleni;
- 6) istniejące ciekі objąć ochroną przed zasypywaniem i zabudowywaniem poprzez ustalenie stref ochronnych i zakazu niwelowania terenu;
- 7) na etapie sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powinna zostać wyznaczona orientacyjna strefa płytkiego występowania wód oraz wyznaczony zasięg terenów narażonych na niebezpieczeństwo podtopień, a także określone ograniczenia i warunki realizacji zainwestowania w ich obrębie;
- 8) bezwzględnie uwzględnić zasady ochrony obszarów i obiektów objętych ochroną prawną na podstawie przepisów odrębnych;
- 9) szczegółowo określić lokalizację obszarów zalesień;
- 10) zapewnić przerwy w pasmach zabudowy dla realizacji powiązań przyrodniczych. Wskazane miejsca powiązań systemu przyrodniczego mają charakter orientacyjny, powinny być uściślone w planie miejscowym.

5. Kierunki oraz zasady ochrony dziedzictwa kulturowego

5.1. Ochrona dziedzictwa kulturowego. Potrzeby ochrony i rozwoju wartości kulturowych

Ochrona dziedzictwa kulturowego, zabytków oraz dóbr kultury współczesnej jest istotnym elementem budowania tożsamości Gminy i integracji jej mieszkańców oraz tworzenia korzystnego wizerunku Gminy wykorzystującej i szanującej swoje dziedzictwo.

Zasady ochrony i opieki nad zabytkami określają przepisy odrębne dotyczące ochrony zabytków (ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r. Nr 162 poz. 1568 z późn. zm.)). Zgodnie z przepisami odrębnymi ochronie prawnej podlegają dobra kultury wpisane do rejestru zabytków, pomniki historii i parki kulturowe. Ponadto ochrona dóbr kultury realizowana jest w procesie planowania przestrzennego poprzez wyznaczenie stref ochronnych (konserwatorskiej, ekspozycji, itp.).

Organy administracji publicznej zobowiązane są do ochrony zabytków, w szczególności, do podejmowania działań mających na celu m.in.:

- 1) zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwałe zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie;
- 2) rewaloryzacja istniejących zasobów oraz tworzenie nowych wartości kulturowych w obrębie przestrzeni publicznych gminy;
- 3) zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków;
- 4) zapobieganie niszczeniu i niewłaściwemu korzystaniu z zabytków;
- 5) kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków;
- 6) uwzględnienie zasad ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz kształtowaniu środowiska;
- 7) zwiększenie świadomości wśród mieszkańców wartości kulturowej istniejących obiektów i obszarów zabytkowych.

Wskazane jest podjęcie przez Gminę działań promocyjnych oraz organizacyjnych wspomagających właścicieli w utrzymaniu obiektów zabytkowych oraz prowadzonych przy nich pracach konserwatorskich.

Obszary wymagające rewitalizacji

Rewitalizacją winny być objęte tereny parków podworskich w Kopydłowie oraz Naramicach wraz z otoczeniem. Konieczne jest przywrócenie ład przestrzennego, wyeksponowanie wartości zabytkowych i krajobrazowych powyższych obiektów.

5.2. Ochrona konserwatorska

Ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków realizowana będzie poprzez respektowanie zasad ich ochrony zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków. Zgodnie z Wojewódzkim Programem Opieki Nad Zabytkami uchwalonym przez Sejmik Województwa Łódzkiego w 2007 roku kościółki wieluńskie w Naramicach oraz Łyskornii postuluje się do objęcia ochroną jako pomnik historii. Nie uwzględnia się ochrony jako pomnik historii kościoła w Wiktorowie będące współczesną repliką rozebranego zabytkowego kościoła.

Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków winny być objęte ochroną w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Gminna ewidencja zabytków po dokonaniu ewentualnej weryfikacji i uzupełnienia jest podstawą do sporządzenia gminnego programu opieki nad zabytkami oraz ewentualnie gminnego programu rewitalizacji – koniecznych dla realizacji spójnej polityki ochrony zabytków.

Niezależnie od stanu technicznego i wysokości ponoszonych nakładów finansowych na ich utrzymanie obiekty zabytkowe (zarówno te wpisane do rejestru zabytków jak i te z gminnej ewidencji) podlegają ochronie, przy czym:

- 1) obiekty w bardzo złym stanie technicznym, których stan nie pozwala na przeprowadzenie remontu bądź też koszt remontu znacznie przekraczałby wartość obiektów, zakwalifikowane na podstawie szczegółowych ekspertyz konstrukcyjno-budowlanych do rozbiórki, podlegają ochronie poprzez obowiązek sporządzenia szczegółowej dokumentacji inwentaryzacyjnej konserwatorsko – budowlanej przed dokonaniem rozbiórki;
- 2) obiekty realizowane w miejscu rozebranego budynku winny respektować proporcje, formę dachów, relacje z sąsiednimi budynkami, odpowiadające charakterowi obiektów zabytkowych;
- 3) realizacja nowych obiektów w otoczeniu obiektów zabytkowych nie może powodować pomniejszenia wartości kulturowej i funkcjonalnej obiektu zabytkowego oraz jego ekspozycji;
- 4) wykorzystanie zabytkowego obiektu lub zespołu na cele użytkowe, prowadzenie jakichkolwiek prac remontowych oraz dokonywanie zmian dotyczących zabytku oraz jego otoczenia może odbywać się wyłącznie w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości z uwzględnieniem historycznej funkcji, a wszelkie działania przy zabytku i jego otoczeniu związane z naruszeniem substancji lub mogące mieć wpływ na stan zachowania lub zmiany w wyglądzie wymagają uzgodnienia z właściwym organem ochrony zabytków, zgodnie z wymogami przepisów o ochronie zabytków (aktualnie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, w imieniu którego działa Delegatura w Sieradzu WUOZ w Łodzi).

Utrzymuje się ustalone w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego strefy ochrony konserwatorskiej (wprowadzono korekty ich granic):

- 1) parki podworskie w Kopydłowie i Naramicach;
- 2) kościołki wieluńskie w Łyskornii, Naramicach, Białej Parceli i Wiktorowie wraz z otoczeniem;
- 3) cmentarze w Białej Drugiej, Łyskornii oraz Naramicach.

Wskazuje się dodatkowo utworzenie:

- 1) strefy ochrony konserwatorskiej w miejscu lokalizacji i w otoczeniu dawnego dworu kultury polskiej w Białej Kopiec;
- 2) strefy ochrony otoczenia wokół kościołów w Naramicach i Łyskornii.

W ramach **strefy ochrony konserwatorskiej** wskazuje się utrzymanie zasad ochrony ustalonych w obowiązującym planie miejscowym:

- 1) zachowanie elementów historycznego układu przestrzennego, a w szczególności rozplanowania dróg, placów i linii zabudowy, kompozycji urbanistycznych i terenów zieleni o charakterze zabytkowym; wszelkie działania w strefie należy podporządkować wymogom konserwatorskim;
- 2) konserwację zachowanych elementów zabytkowego układu przestrzennego, obiektów architektury, w tym zachowanie kształtu, gabarytów i wystroju zewnętrznego obiektów z zastosowaniem tradycyjnie wykorzystywanych, regionalnych materiałów budowlanych. Utrzymanie, a w zniszczonych fragmentach odtworzenie historycznych detali architektonicznych z zachowaniem kształtu, rozmiarów i rozmieszczenia otworów zgodnie z historycznym wizerunkiem budynku; w przypadku konieczności przebicia nowych otworów, zharmonizowanie ich z zabytkową elewacją budynku, utrzymanie lub odtworzenie oryginalnej stolarki okien i drzwi; utrzymanie historycznej nawierzchni placów, uzupełnienie zniszczonej nawierzchni według historycznych wzorów;
- 3) uzyskiwanie uzgodnień z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w odniesieniu do: wszelkich podziałów nieruchomości, zmian funkcji, budowy, przebudowy, rozbudowy

- i remontów wszystkich obiektów zlokalizowanych w strefie oraz konieczność uzgadniania wszelkich zamierzeń inwestycyjnych na terenie strefy;
- 4) na obszarach chronionych założeń zieleni jakiegokolwiek inwestycje oraz wszelkie prace porządkowe i renowacyjne należy uzgodnić z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków;
 - 5) zakaz budowy obiektów tymczasowych.

W ramach **strefy ochrony otoczenia** kościółków w Naramicach i Łyskornii wskazuje się:

- 1) zachowanie tradycyjnych form i skali zabudowy;
- 2) zachowanie właściwej ekspozycji obiektów zabytkowych;
- 3) ograniczenie lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Ustala się w Studium **strefy ochrony archeologicznej**:

- 1) zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych;
- 2) strefy obserwacji archeologicznej zlokalizowane w miejscu nagromadzenia pojedynczych stanowisk oraz wzdłuż cieków.

Dla **stref ochrony zewidencjonowanych stanowisk archeologicznych** ustala się:

- 1) obowiązek uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wprowadzenia i zakresu nadzoru archeologicznego nad inwestycją lub przeprowadzenia prac oraz ratowniczych badań archeologicznych przed rozpoczęciem inwestycji wymagającej prac ziemnych oraz nasadzeń leśnych;
- 2) obowiązek uzyskania pozwolenia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na prowadzenie nadzorów, prac i ratowniczych badań archeologicznych;
- 3) obowiązek wykonania badań archeologicznych w sytuacji ujawnienia nowego stanowiska archeologicznego oraz przerwania wszelkich prac budowlanych i udostępnienia terenu do badań archeologicznych;
- 4) obowiązek oznaczenia i zabezpieczenia nowoodkrytych stanowisk archeologicznych, a także zawiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków;
- 5) powiększenie strefy ochrony archeologicznej po odkryciu nowych stanowisk i wpisaniu ich do ewidencji zabytków archeologicznych.

Dla **stref obserwacji archeologicznej** ustala się:

- 1) obowiązek powiadomienia Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o planowanych pracach ziemnych oraz nasadzeniach leśnych;
- 2) w przypadku ujawnienia nowego stanowiska archeologicznego obowiązują odpowiednio zapisy pkt 2.

Przeprowadzenie ratowniczych badań archeologicznych oraz nadzorów archeologicznych finansowane jest zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących ochrony zabytków.

Miejsca pamięci narodowej

Ochroną winny być objęte miejsca pamięci narodowej oraz ich najbliższe otoczenie.

W odległości 50 m od istniejących miejsc pamięci należy wykluczyć możliwość zaśmiecania, gromadzenia odpadów, gromadzenia mas ziemnych.

W odległości mniejszej niż 20 m należy zakazać lokalizacji wolnostojących form reklamowych.

5.3. Ochrona dóbr kultury współczesnej

Ze względu na brak obiektów kwalifikujących się do wpisania na listę dóbr kultury współczesnej na obszarze Gminy, nie wprowadza się zasad ochrony dla jakiegokolwiek istniejącego obiektu.

W przypadku uznania obiektu przez Radę Gminy za dobro kultury współczesnej, w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić jego ochronę.

Ochrona dóbr kultury współczesnej nie wymaga zmiany Studium – wskazania obiektów i ich stref ochronnych – może i powinna być, realizowana w ramach dostępnych narzędzi przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

5.4. Szlaki turystyczne

W celu promocji walorów krajoznawczo – przyrodniczych Gminy oraz edukacji społeczeństwa postuluje się utrzymanie istniejących szlaków turystycznych oraz wytyczenie:

- 1) szlaku rowerowego łączącego miejscowości z terenu Gminy, o wartościach krajoznawczych głównie te, w których zlokalizowane są kościołki wieluńskie;
- 2) ścieżek krajoznawczo – dydaktycznych służących edukacji kulturalnej oraz przyrodniczej turystów oraz mieszkańców Gminy;
- 3) szlaków samochodowych:
 - a) łącznika „Szlaku Romańskiego”,
 - b) „Dwory i Pałace”,
 - c) „Budownictwa Drewnianego”.

Propozycję przebiegu szlaku rowerowego oraz szlaków samochodowych przedstawiono na rysunku Studium.

Przebiegający przez teren Gminy ponadlokalny szlak kulturowy „Szlak Bursztynowy”, szlaki towarzyszące Szlakowi Bursztynowemu oraz wartościowe obiekty zlokalizowane w jego sąsiedztwie powinny być oznakowane i właściwie opisane.

5.5. Wytyczne określania ustaleń zasad ochrony zabytków i dóbr kultury współczesnej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W ustaleniach planów miejscowych należy zagwarantować ochronę krajobrazu kulturowego oraz dóbr kultury współczesnej zgodnie z wymaganiami określonymi w przepisach odrębnych. Ustalenia planów winny respektować wskazane kierunki działań w zakresie ochrony obiektów zabytkowych i krajobrazu kulturowego.

Zasady ochrony, zakres dopuszczalnych przekształceń przy obiektach zabytkowych oraz ich otoczeniu winny zostać określone indywidualnie dla poszczególnych obiektów w mpzp zgodnie z wytycznymi konserwatorskimi i ogólnymi kierunkami zawartymi w Studium.

6. Kierunki oraz zasady rozwoju systemów komunikacji

6.1. Kształtowanie powiązań zewnętrznych

W rozwoju systemu komunikacyjnego Gminy, w zakresie kształtowania powiązań zewnętrznych, zakłada się:

- 1) przebudowę istniejącej drogi krajowej nr 8 Warszawa – Wrocław z dążeniem do dostosowania do obowiązujących przepisów w zakresie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne dla drogi głównej ruchu przyspieszonego „GP” o szerokości nie mniejszej niż 30,0 m w granicach terenów zabudowanych oraz minimum 25,0 m poza terenami zabudowy. Dalszy rozwój terenów zabudowy w jej otoczeniu wymaga budowy dróg zapewniających im obsługę komunikacyjną inną niż tylko bezpośredni z niej zjazd. Ze względu na uciążliwość powodowane przez ruch na drodze nowe budynki mieszkalne powinny być lokalizowane w odległości umożliwiającej realizację zabezpieczeń w formie zieleni izolacyjnej na terenie działki;
- 2) budowę obwodnicy Białej w przebiegu drogi krajowej w parametrach drogi głównej ruchu przyspieszonego „GP”. Wskazuje się przebieg w układzie wariantowym:
 - a) Ia – z powiązaniem bezpośrednim do węzła Walichnowy,
 - b) Ib - z włączeniem w istniejący przebieg w miejscowości Radomina,
 - c) IIa – z bezpośrednim powiązaniem z obwodnicą Wielunia,

- d) IIb – z włączeniem w istniejący przebieg poza granicą Gminy przed węzłem z obwodnicą.
- Za optymalny pod względem funkcjonalno – przestrzennym wskazuje się wariant Ia – IIa. Zakłada się powiązanie projektowanej obwodnicy z drogami powiatowymi 4503E, 4504E;
- 5) budowę drogi ekspresowej S8 relacji Wrocław – Psie Pole – Budzisko z węzłem „Walichnowy” na terenie gminy Sokolniki;
 - 6) budowę dogodnych powiązań komunikacyjnych z ww. węzłem poprzez modernizację istniejącego układu drogowego;
 - 7) zachowanie istniejących powiązań komunikacyjnych Śmiechów – Ryś oraz Naramice – Wyglądacze, przechodzących przez projektowaną drogę S8;
 - 8) utrzymanie i modernizację istniejącej sieci dróg powiatowych z dążeniem do dostosowania (z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań terenowych) parametrów do obowiązujących przepisów w zakresie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne:
 - a) drogi zbiorcze „Z” o szerokości nie mniejszej niż 20,0 m w granicach terenów zabudowanych oraz poza terenami zabudowy:
 - nr 4503 E Naramice – Biała Pierwsza,
 - nr 4504 E na odcinku droga krajowa nr 8 – droga Biała Parcela III - Łagiewniki,
 - b) drogi lokalne „L” o szerokości nie mniejszej niż 12,0 m w granicach terenów zabudowanych i 15,0 m poza terenami zabudowy – pozostałe drogi i odcinki tych dróg;
 - 9) budowę drogi powiatowej w parametrach drogi zbiorczej „Z” o szerokości nie mniejszej niż 20,0 m w granicach terenów zabudowanych oraz poza terenami zabudowy wiążącej istniejącą drogę krajową z projektowaną obwodnicą gminy Biała;
 - 10) obniżenie kategorii odcinka drogi krajowej nr 8 po wybudowaniu obwodnicy – przejęcie dla potrzeb obsługi ruchu lokalnego;
 - 11) utrzymanie i modernizację linii kolejowej.

6.2. Kształtowanie wewnętrznego układu komunikacyjnego

W rozwoju wewnętrznego systemu drogowego zakłada się:

- 1) budowę nowych połączeń dróg gminnych z układem dróg o znaczeniu regionalnym;
- 2) utrzymanie istniejących powiązań komunikacyjnych sieci dróg gminnych i wewnętrznych. Należy dążyć do dostosowania parametrów dróg gminnych (z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań terenowych) do obowiązujących przepisów w zakresie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać drogi publiczne - dróg dojazdowych „D” o szerokości nie mniejszej niż 10,0 m w granicach terenów zabudowanych i 15,0 m poza terenami zabudowy, w uzasadnionych przypadkach dróg lokalnych „L” o szerokości nie mniejszej niż 12,0 m w granicach terenów zabudowanych i 15,0 m poza terenami zabudowy;
- 3) budowę chodników, ścieżek rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych;
- 4) urządzenie dróg, posiadających nieurządzone nawierzchnie;
- 5) realizację nowych dróg na terenach przewidzianych dla rozwoju urbanizacji.

6.3. Komunikacja zbiorowa

Zakłada się rozwój ilościowy i jakościowy przewozów realizowanych przez komunikację autobusową oraz przez kolej. Komunikacja zbiorowa zapewniająca powiązania z obszarami sąsiednimi może być realizowana przez niewielkich, prywatnych przewoźników.

6.4. Ścieżki rowerowe

W pasach drogowych drogi krajowej i dróg powiatowych, o ile warunki terenowe na to pozwalają, należy przewidzieć pobocza lub ścieżki rowerowe i chodniki umożliwiające bezpieczne poruszanie się rowerzystom i pieszym. W pozostałych drogach ruch rowerowy może pozostać nie oddzielony od samochodowego.

Dla wyznaczonych szlaków rowerowych ustala się konieczność oznakowania oraz zapewnienia możliwości bezpiecznego poruszania się rowerzystom, w miarę możliwości separację ruchu rowerowego od samochodowego.

6.5. Wytyczne określania ustaleń zasad korzystania i rozwoju systemów komunikacji w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W planach miejscowych należy zapewnić docelową możliwość realizacji układu komunikacyjnego w parametrach określonych w Studium poprzez zabezpieczenie pasa terenu przewidzianego pod budowę nowych ciągów komunikacyjnych (poprzez zakaz realizacji zabudowy lub poprzez wskazanie lokalizacji) oraz odsunięcie linii zabudowy od dróg, które wymagają modernizacji.

Wytyczone przebiegi projektowanych ciągów komunikacyjnych nie są precyzyjnym wskazaniem ich lokalizacji – określają kierunki realizacji połączeń komunikacyjnych. Szczegółowe ustalenie przebiegu winno być dokonane w planie miejscowym lub w odpowiedniej decyzji administracyjnej.

Rezerwy terenu wyznaczone w Studium pod realizację wariantowych przebiegów obwodnicy na drodze krajowej nr 8 w przypadku wyboru przebiegu drogi ich nie wykorzystującego mogą być przeznaczone na cele wskazane dla działek sąsiednich.

Parametry techniczne dróg należy przyjąć zgodnie z klasami technicznymi odpowiednimi dla danych dróg zgodnie z wymogami przepisów odrębnych oraz wskazaniem Studium z uwzględnieniem istniejącego zainwestowania. W przypadku, gdy istniejące zainwestowanie uniemożliwia realizację drogi w parametrach określonych w Studium, dopuszczalne jest odstępstwo od nich. Jednocześnie dopuszcza się zmianę parametrów drogi, jeśli będzie to wynikać ze zmian natężenia ruchu.

Szczegółowe ustalenie przebiegu i parametrów winno być dokonane w planie miejscowym lub w odpowiedniej decyzji administracyjnej.

Przy budowie drogi ekspresowej S8 oraz przebudowie drogi krajowej nr 8 należy przewidzieć wprowadzenie rozwiązań technicznych umożliwiających przemieszczanie się zwierząt w poprzek korytarzy transportowych (tunele, przepusty, mosty, kładki itp.).

Lokalizacja zabudowy w sąsiedztwie dróg będących źródłem hałasu przekraczającego wartości dopuszczalne dla terenów objętych ochroną akustyczną, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych, winna uwzględniać ograniczenie niekorzystnego oddziaływania drogi (wskazane jest odsunięcie zabudowy od pasa drogowego, realizację pasów zieleni izolacyjnej w granicach działki).

7. Kierunki oraz zasady rozwoju infrastruktury technicznej

Ustalenie właściwych kierunków rozwoju systemów infrastruktury technicznej wynikać powinno z potrzeb podniesienia jakości życia mieszkańców, wymogów ochrony środowiska, z dążenia do zwiększenia atrakcyjności Gminy dla ewentualnych nowych inwestorów. Przy ustalaniu potrzeb i priorytetów odnoszących się do poszczególnych systemów oraz wynikających z nich wzajemnych zależności, należy uwzględnić:

- 1) powiązania systemów infrastruktury technicznej funkcjonujących na obszarze Gminy z otoczeniem;
- 2) powiązania lokalnych programów rozwoju infrastruktury technicznej z programami ponadlokalnymi;
- 3) uwarunkowania wynikające z potrzeb ochrony środowiska.

W zakresie rozwoju systemów infrastruktury technicznej wskazuje się lokalizację terenów infrastruktury technicznej obejmujących istniejące i projektowane obiekty infrastruktury technicznej związane z gospodarką wodną, ściekową, gospodarką odpadami oraz urządzenia elektroenergetyczne i gazownicze. W granicach terenów infrastruktury obowiązuje:

- 1) utrzymanie, modernizacja i rozbudowa istniejących oraz budowa nowych urządzeń i obiektów związanych z funkcjonowaniem infrastruktury technicznej;

- 2) sposób zainwestowania dostosowany do wymogów technologicznych i bezpieczeństwa użytkowania.

Dopuszcza się lokalizację sieci infrastruktury technicznej w pasach drogowych z zachowaniem wymogów przepisów odrębnych.

7.1. Gospodarka wodno – ściekowa

7.1.1. Zaopatrzenie w wodę

Przewiduje się zachowanie i modernizację istniejących na terenie Gminy ujęć wody i odwiert drugiej studni głębinowej w Porębach oraz budowę ewentualnie innych nowych studni jako awaryjne źródła wody dla ludności w sytuacjach zagrożeń, z obowiązkiem okresowej kontroli jakości ich wód i dopuszczania do eksploatacji przez właściwe organy Inspekcji Sanitarnej.

Wskazuje się kontynuację rozbudowy sieci wodociągowej w dostosowaniu do potrzeb rozwojowych, w układach zamkniętych, pierścieniowych, pozwalających na wielokierunkowe zasilanie istniejących i planowanych rejonów urbanizacji. Standard wyposażenia powinien zapewniać możliwość korzystania z sieci wodociągowej dla mieszkańców i usług w 100% oraz, z ograniczeniami, dla przemysłu.

Wodochłonne zakłady produkcyjne mogą korzystać z własnych ujęć wody. Obieg wody wykorzystywanej dla celów technologicznych powinien być prowadzony w systemie zamkniętym.

Istniejąca sieć wodociągowa winna podlegać modernizacji. Prace modernizacyjne powinny uwzględniać dostosowanie sieci do funkcjonowania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń oraz wymianę elementów sieci zdekapitalizowanych, które mogą stanowić zagrożenie dla stanu czystości dostarczanej wody.

7.1.2. Odprowadzanie ścieków komunalnych i ich oczyszczanie

Zakłada się budowę sieci kanałów sanitarnych z wysokosprawną oczyszczalnią ścieków w obszarach zurbanizowanych oraz podlegających urbanizacji, a także rozwój lokalnych przydomowych oczyszczalni w obszarach o rozproszonej zabudowie.

W zakresie budowy systemu odprowadzania i oczyszczania ścieków jako priorytetowe działania wskazuje się:

- 1) budowę oczyszczalni ścieków w miejscowości Biała;
- 2) objęcie siecią kanalizacyjną obszarów wskazanych do objęcia zbiorczym systemem kanalizacji (miejscowości: Biała Pierwsza, Biała Druga, Biała Rządowa, Łyskornia, Biała Kopiec, Naramice, Brzoza, Młynisko, Kopydłów);
- 3) weryfikację granic obszaru aglomeracji w dostosowaniu do polityki przestrzennej zawartej w Studium oraz postępujących procesów urbanizacyjnych.

Do objęcia zbiorczym systemem kanalizacji sanitarnej wskazuje się tereny w granicach obszaru aglomeracji Biała, utworzonej na mocy Rozporządzenia Wojewody Łódzkiego Nr 60/07 z dnia 14 grudnia 2007 r. oraz część terenów rozwoju urbanizacji, oznaczonych na rysunku Studium. Realizacja sieci kanalizacyjnej na wskazanych obszarach powinna być uzasadniona finansowo i technicznie – dopuszczalne jest dokonanie korekty wyznaczonego obszaru w dostosowaniu do przewidywanego stopnia wykorzystania sieci.

Na obszarach wiejskich, poza zasięgiem sieci kanalizacyjnej odprowadzanie ścieków komunalnych winno się odbywać na zasadach dotychczasowych - dopuszczalne jest stosowanie szczelnych zbiorników na nieczystości ciekłe i, jeśli pozwalają na to warunki gruntowo-wodne, indywidualnych oczyszczalni ścieków.

Obiekty, z których ścieki odprowadzane są do zbiorników bezodpływowych, po wybudowaniu kanalizacji sanitarnej winny być do niej podłączone.

Nieczystości pochodzenia zwierzęcego z budynków inwentarskich powinny być gromadzone w dostosowanych do tego zbiornikach oraz zagospodarowane w rolnictwie zgodnie z zasadami dobrej praktyki rolniczej.

Ponad to, wskazuje się konieczność prowadzenia racjonalnej gospodarki wodno – ściekowej w zakładach przemysłowych poprzez:

- 1) rezygnację z wodochłonnych technologii przemysłowych;
- 2) korzystanie z zamkniętych obiegów wody.

7.1.3. Odprowadzanie wód opadowych i roztopowych

W zakresie odprowadzania wód opadowych zakłada się:

- 1) odprowadzanie wód opadowych z dróg do rowów przydrożnych. Z drogi krajowej w obszarze zwartej zabudowy do systemu kanalizacji deszczowej;
- 2) wody z placów i parkingów po odpowiednim podczyszczeniu zgodnie z obowiązującymi przepisami mogą być odprowadzane do wód powierzchniowych;
- 3) należy dążyć do zagospodarowania wód opadowych w granicach działek. W terenach zurbanizowanych należy wprowadzić rozwiązania służące retencjonowaniu wód na działce.

7.2. Systemy energetyczne

7.2.1. Zaopatrzenie w ciepło

Zakłada się utrzymanie dotychczasowego sposobu zaopatrzenia w ciepło, tj. z kotłowni indywidualnych. Nowowznoszone obiekty powinny być wyposażone w wysokosprawne systemy grzewcze stosujące technologie i paliwa ekologiczne, spełniające wymagania w zakresie emisji spalin.

Wskazane jest wykorzystanie w indywidualnych systemach grzewczych odnawialnych źródeł energii – pompy ciepła, energia słoneczna.

Należy dążyć do stopniowego zastępowania przestarzałych systemów grzewczych nowymi, bezpiecznymi ekologicznie.

7.2.2. Zaopatrzenie w gaz

Wskazuje się utrzymanie dotychczasowego sposobu zaopatrzenia mieszkańców Gminy w gaz, tj. z wykorzystaniem butli gazowych dla celów bytowych oraz zbiorników na gaz dla celów bytowych i grzewczych.

Zakłada się perspektywicznie gazyfikację Gminy poprzez realizację gazociągu wyprowadzonego ze stacji redukcyjnej gazu zlokalizowanej w gminie Czastary, z uwzględnieniem kryterium ekonomicznej opłacalności. Parametry sieci winny zapewniać możliwość wykorzystania gazu sieciowego do celów grzewczych. Szczegółowe przebiegi sieci rozdzielczej winny być ustalone w koncepcji budowy sieci oraz na etapie opracowywania planu miejscowego.

7.2.3. Elektroenergetyka

Zakłada się utrzymanie istniejącej sieci elektroenergetycznej oraz jej sukcesywną rozbudowę na obszarach wskazanych do realizacji zainwestowania.

Dopuszcza się lokalizację na terenie Gminy urządzeń wytwarzających energię elektryczną wykorzystującą energię ze źródeł odnawialnych wraz z infrastrukturą im towarzyszącą.

Rozwój sieci elektroenergetycznej zarówno o napięciu 15kV i wysokich napięć powinny umożliwiać włączenie do systemu generatorów prądu wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych.

Dopuszcza się budowę linii elektroenergetycznych 15kV i wysokich napięć oraz stacji transformatorowych niezbędnych dla funkcjonowania elektrowni oraz włączenia jej do systemu

energetycznego. Stacje transformatorowe należy lokalizować w miejscu lokalizacji turbin, na terenach rolnych lub na terenach produkcyjno-usługowych w miejscach wynikających z koncepcji budowy elektrowni z zachowaniem wymogów przepisów odrębnych.

W zakresie rozwoju elektroenergetycznej sieci dystrybucyjnej wskazuje się:

- 1) utrzymanie i modernizację istniejących linii 110kV, 15kV napowietrznych i kablowych;
- 2) rozbudowę sieci w sposób umożliwiający zasilanie nowych odbiorców z terenów wskazanych do urbanizacji;
- 3) dopuszcza się rozbudowę sieci energetycznych 110kV i budowę nowych stacji transformatorowych w przypadku konieczności zapewnienia odbiorcom odpowiednich standardów zaopatrzenia w energię;
- 4) sieci powinny umożliwiać włączenie do systemu generatorów prądu wytwarzających energię ze źródeł odnawialnych;
- 5) zachowanie wzdłuż linii 110kV stref bezpieczeństwa o szerokości 36,0 m (po 18 m od osi linii w obu kierunkach), w obrębie których obowiązują ograniczenia zagospodarowania:
 - a) zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych i innych przeznaczonych na stały pobyt ludzi. W indywidualnych przypadkach, odstępstwa od tej zasady może udzielić właściciel linii, na warunkach przez siebie określonych,
 - b) konieczność uzgodnienia warunków lokalizacji wszelkich obiektów i prowadzenia robót budowlanych z właścicielem linii,
 - c) zakaz sadzenia roślinności wysokiej pod linią,
 - d) konieczność uzgodnienia z właścicielem linii ewentualnych zalesień terenów rolnych,
 - e) teren w pasie technologicznym linii nie może być kwalifikowany jako teren przeznaczony pod zabudowę mieszkaniową,
 - f) konieczność uzyskania opinii i uzgodnień właściciela linii w przypadku jakichkolwiek zmian w kwalifikacji terenu w obrębie strefy i w jej bezpośrednim sąsiedztwie.

Rozwiązywanie kolizji linii napowietrznych z istniejącą i projektowaną zabudową należy uzyskiwać poprzez:

- 1) zachowanie dopuszczalnych odległości projektowanej zabudowy od obiektów elektroenergetycznych;
- 2) ewentualną zmianę dotychczasowej trasy linii (przebudowa może być zrealizowana wyłącznie przez właściciela sieci na wniosek podmiotu, który tę zmianę powoduje);
- 3) skablowanie linii napowietrznej 15kV.

Ze względów ekonomicznych jako zasadę w zakresie rozbudowy sieci elektroenergetycznej należy uznać:

- 1) na terenach o wysokim stopniu zurbanizowania – sieć kablową;
- 2) na terenach o niskim stopniu zurbanizowania- sieć napowietrzną.

Dla odbiorców wymagających zwiększonej pewności zasilania należy uwzględnić możliwość dwukierunkowego zasilania.

Wskazuje się utrzymanie i modernizację istniejącego oświetlenia ulicznego oraz jego sukcesywną rozbudowę na obszarach wskazanych do realizacji zainwestowania.

7.3. Odnawialne źródła energii

Zakłada się lokalizację w granicach Gminy urządzeń i obiektów infrastruktury technicznej służących pozyskiwaniu energii ze źródeł odnawialnych, w tym m.in. energii wiatru, biomasy, biogazu, wód powierzchniowych, wód geotermalnych, słońca.

W rozwiązaniach indywidualnych w zakresie zaopatrzenia w ciepło należy część zapotrzebowania na ciepło pokryć ze źródeł ciepła wykorzystujących energię ze źródeł odnawialnych.

Lokalizację elektrowni wiatrowych dopuszcza się na terenach rolniczych w tym terenach potencjalnych zalesień na terenie całej Gminy, przy czym duże farmy wiatrowe (grupy turbin) winny być lokalizowane w części Gminy na południe od drogi krajowej Nr 8.

Lokalizacja elektrowni (turbiny wiatrowej) powinna uwzględniać następujące ograniczenia i zakazy:

- 1) zachowanie odległości zapewniającej właściwy klimat akustyczny na terenach przeznaczonych pod zabudowę czy rekreację;
- 2) ochrona akustyczna powinna obejmować ograniczenie ekspozycji na hałas oraz dźwięki niesłyszalne przez człowieka (infradźwięki o częstotliwości poniżej 20Hz);
- 3) konstrukcja i powierzchnia rotacji wirnika nie może powodować ograniczenia dostępu do światła dziennego w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi w rozumieniu przepisów odrębnych;
- 4) odległość turbiny od terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową powinna uwzględniać ograniczenie oddziaływania na te tereny tzw. efektu światłocienia powodowanego przez obracające się łopaty wirnika;
- 5) lokalizacja turbin wiatrowych winna być poprzedzona wykonaniem badań dotyczących migracji ptaków i nietoperzy, występowania niektórych gatunków ptaków, tzw „kolizyjnych”, (np. ptaków drapieżnych, ptaków migrujących nocą, gatunków wykonujących w powietrzu pokazy godowe) oraz opracowaniem raportu/analizy skutków oddziaływania planowanej inwestycji na populację w/w zwierząt oraz środowisko przyrodnicze;
- 6) wyklucza się możliwość lokalizacji na obszarach znajdujących się na trasie przelotów migracyjnych oraz obszarach lęgowych;
- 7) wyklucza się możliwość lokalizacji na terenach pełniących funkcje korytarzy i węzłów ekologicznych;
- 8) lokalizacja farm wiatrowych w bezpośrednim sąsiedztwie stref ochronnych napowietrznych linii elektroenergetycznych wymaga uzgodnienia z właścicielem linii;
- 9) lokalizacja turbin o wysokości powyżej 50 m npt winna być prowadzona w uzgodnieniu z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego, a o wysokości powyżej 100 m npt z Prezesem Urzędu Lotnictwa Cywilnego, w celu uzgodnienia lokalizacji i ustalenia sposobu oznakowania przeszkodowego, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych;
- 10) lokalizacje elektrowni wiatrowych powinny uwzględniać zachowanie powszechnego bezpieczeństwa w zakresie ochrony życia i zdrowia ludzi, bezpieczeństwa mienia i środowiska w sytuacjach:
 - a) uszkodzenia lub awarii turbiny,
 - b) powstania katastrofy budowlanej,
 - c) oblodzenia łopat wirnika;
- 11) należy zastosować rozwiązania zapobiegające powstawaniu zagrożeń związanych z oblodzeniem wirnika (zranienie osób lub zniszczenie mienia spowodowane odpadaniem lodu).

7.4. Telekomunikacja, informatyzacja. Rozwój społeczeństwa informacyjnego

Zakłada się:

- 1) pełną dostępność do łączy telekomunikacyjnych;
- 2) rozwój sieci teleinformatycznych;
- 3) możliwość lokalizacji masztów telefonii komórkowej poza terenami przeznaczonymi dla lokalizacji zabudowy mieszkaniowej.

Dla zwiększenia dostępności sieci internetowej, rozwoju społeczeństwa informacyjnego, wskazuje się:

- 1) rozwój szerokopasmowego dostępu do Internetu;
- 2) urządzenie ogólnodostępnych kawiarenek internetowych;
- 3) rozwój sieci bezprzewodowych – budowę systemu nieodpłatnego dostępu do Internetu – np. za pomocą sieci Hot Spot –ów.

7.5. Gospodarka odpadami

Wskazuje się kontynuację istniejących zasad gospodarowania odpadami. Gospodarka odpadami powinna być prowadzona w sposób zapewniający wyeliminowanie zagrożeń mieszkańców i środowiska, w szczególności odpadami niebezpiecznymi znajdującymi się w strumieniu odpadów komunalnych.

W zakresie gospodarki odpadami na terenie gminy Biała wskazuje się:

- 1) stały monitoring i likwidację powstających na terenie Gminy „dzikich wysypisk”;
- 2) wykształcenie świadomości ekologicznej społeczeństwa (dzieci, młodzieży oraz dorosłych), przekonanie ludzi o konieczności myślenia i działania według zasad ekorozwoju;
- 3) prowadzenie akcji promocyjnych i edukacyjnych na temat selektywnej zbiórki odpadów, prawidłowego postępowania z odpadami komunalnymi i zasad podpisywania umów z jednostkami odbierającymi odpady;
- 4) docelowe objęcie selektywną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców Gminy;
- 5) utworzenie Gminnego Punktu Gromadzenia Odpadów w Białej, którego zadaniem będzie odbiór od mieszkańców odpadów wielkogabarytowych, budowlanych, a także wszelkich innych frakcji gromadzonych na terenie Gminy selektywnie, a następnie przekazywanie ich do Powiatowego Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów;
- 6) zlokalizowanie na terenie GPGO magazynu odpadów niebezpiecznych pochodzących ze zbiórki selektywnej;
- 7) odbiór od mieszkańców odpadów wielkogabarytowych i budowlanych;
- 8) zorganizowanie sieci punktów zbiórki w miejscach sprzedaży artykułów stanowiących zagrożenie;
- 9) organizacja systemu zagospodarowania komunalnych odpadów ulegających biodegradacji w przydomowych kompostownikach;
- 10) włączenie Gminy w regionalny system gospodarki odpadami;
- 11) minimalizację ilości wytwarzanych odpadów w sektorze gospodarczym, poprzez recykling, optymalizację gospodarki magazynowej, modernizację parku maszynowego zakładów przemysłowych;
- 12) utworzenie międzygminnego składowiska odpadów w miejscowości Góry Młyńskie po zakończeniu eksploatacji składowiska Maręże na terenie gminy Skomlin.

7.6. Wytyczne określania ustaleń zasad korzystania i rozwoju systemów infrastruktury technicznej w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

W planach miejscowych należy zapewnić możliwości rozwoju sieci jak i ich eksploatację. Sieci w miarę możliwości powinny być prowadzone w terenach ogólnodostępnych. W przypadku braku takiej możliwości możliwe jest prowadzenie sieci po terenach działek prywatnych. W takiej sytuacji należy zapewnić dostęp do sieci w ramach umów cywilno-prawnych.

Ustalenia planu miejscowego powinny zapewniać docelowy rozwój sieci zgodnie z przyjętymi założeniami rozwoju sieci z ewentualnym wprowadzeniem rozwiązań tymczasowych.

8. Kierunki rozwoju i przekształceń infrastruktury społecznej

8.1. Zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych. Polityka mieszkaniowa Gminy

W ramach poprawy warunków mieszkaniowych:

- 1) wskazuje się utrzymanie, modernizację, termomodernizację istniejących budynków gminnych oraz prywatnych;
- 2) wyznacza się nowe tereny zabudowy mieszkaniowej.

8.2. Rozwój infrastruktury oświatowej

Istniejące placówki szkolne i przedszkolne wskazuje się do zachowania.

Obiekty skupiające funkcje oświaty winny być poddawane modernizacji i regularnym przeglądom technicznym w celu zapewnienia bezpieczeństwa korzystania. Wskazuje się rozbudowę i wyposażenie istniejących placówek w obiekty i urządzenia służące realizacji funkcji oświatowych, w tym sal gimnastycznych, boisk itp. w zależności od rozwijających się potrzeb.

Konieczne jest monitorowanie zapotrzebowania na usługi przedszkolne oraz dostosowanie sieci placówek do zmieniających się potrzeb.

Jako działania istotne w zakresie modernizacji istniejącej infrastruktury oświatowej wskazuje się:

- 1) rozbudowę infrastruktury przedszkolnej;
- 2) adaptację budynku byłej hydroforni w Białej na potrzeby usług oświaty (zaplecze sportowe dla szkół).

Realizacja innych nowych obiektów możliwa jest w obszarach wskazanych na cele zabudowy usługowej, mieszkaniowo – usługowej.

8.3. Rozwój infrastruktury i oferty kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i turystycznej

Istniejąca sieć placówek kultury oraz obiektów i urządzeń sportowych zapewnia w stopniu podstawowym zaspokojenie potrzeb mieszkańców Gminy.

Celem poprawy standardu świadczonych usług w zakresie kultury, sportu i rekreacji i rozszerzenia ich wachlarza wskazuje się:

- 1) rozwój działalności Gminnego Centrum Informacji;
- 2) rozwój placówek kulturalnych w miejscowości gminnej Biała Druga;
- 3) rozwój infrastruktury usług sportu – budowa boisk i sal gimnastycznych;
- 4) nawiązanie współpracy z innymi gminami w zakresie organizacji wydarzeń kulturalnych i zawodów sportowych o charakterze ponadlokalnym;
- 5) lokalizację i rozwój terenów przeznaczonych dla uprawiania sportu i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczych obszaru;
- 6) rozwój gospodarstw agroturystycznych;
- 7) poprawę jakości terenów zieleni – ochronę terenów dolinnych, kształtowanie zespołów zieleni parkowej, nowe nasadzenia.

Jako działania priorytetowe w zakresie modernizacji istniejącej infrastruktury kulturalnej, sportowej, rekreacyjnej i turystycznej wskazuje się:

- 1) przebudowę obiektów sportowych na terenie gminy Biała: płyt boisk, trybun i pomieszczeń socjalnych;
- 2) rewitalizację XIX – wiecznego podworskiego parku wiejskiego w Naramicach;
- 3) wytyczenie szlaków rowerowych.

8.4. Rozwój infrastruktury służby zdrowia i opieki społecznej

Istniejąca na terenie Gminy sieć placówek świadczących usługi z zakresu opieki zdrowotnej zaspokaja potrzeby mieszkańców w zakresie opieki podstawowej.

Dla poprawy standardów świadczonych usług proponuje się:

- 1) modernizację i ew. rozbudowę istniejących obiektów;
- 2) zwiększenie dostępności dla usług specjalistycznych;
- 3) likwidację barier architektonicznych – dostosowanie obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych.

Jako działanie istotne w zakresie modernizacji istniejącej infrastruktury służby zdrowia i opieki społecznej wskazuje się dostosowanie dla potrzeb osób niepełnosprawnych (m.in. budowę podjazdów) budynku Urzędu Gminy oraz Gminnego Ośrodka Kultury i Sportu w Białej.

W celu rozszerzenia zakresu świadczonych usług wskazuje się:

- 1) umożliwienie lokalizacji nowych, prywatnych, niepublicznych ośrodków opieki zdrowotnej;
- 2) rozwój specjalistycznych usług medycznych;
- 3) umożliwienie lokalizacji obiektów stałego pobytu dla ludzi starszych;
- 4) rozszerzenie zakresu opieki nad dziećmi z ubogich rodzin i rodzin patologicznych;
- 5) rozważenie lokalizacji żłobka – jako placówki publicznej lub prywatnej.

8.5. Targowiska

Nie przewiduje się lokalizacji targowiska na terenie Gminy. Właściwym dla wzmocnienia funkcji centrów wsi jest wyznaczenie miejsc dla handlu obwoźnego. Zakłada się, iż po zakończeniu handlu miejsca te pełnić będą funkcje ogólnodostępnych placów. Szczegółowa lokalizacja i sposób organizacji miejsc handlu do ustalenia w planie miejscowym.

8.6. Cmentarze

Wszystkie istniejące na terenie Gminy cmentarze, jako w pełni zaspokajające potrzeby grzebalne Gminy wskazuje się do zachowania. Ewentualne powiększenie powierzchni grzebalnych cmentarzy może się odbyć kosztem terenów rolniczych z nimi sąsiadujących.

Wokół cmentarzy należy zachować strefy sanitarne zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi.

9. Kierunki zabezpieczenia wymogów obronności i bezpieczeństwa państwa

Celem zapewnienia wymogów obronności i bezpieczeństwa państwa wskazuje się:

- 1) lokalizacja obiektów o wysokości powyżej 50 m od poziomu terenu winna być prowadzona w uzgodnieniu z Dowództwem Sił Powietrznych RP;
- 2) lokalizacja obiektów o wysokości powyżej 100 m od poziomu terenu winna być zgłoszona Prezesowi Urzędu Lotnictwa Cywilnego oraz powinny być one oznakowane jako przeszkody lotnicze, zgodnie z wymogami przepisów odrębnych;
- 3) lokalizacja elektrowni wiatrowych powinna uwzględniać zachowanie powszechnego bezpieczeństwa w przypadku powstania awarii oraz minimalizację oddziaływania akustycznego na tereny zabudowy do wartości dopuszczalnych;
- 4) zapewnienie zaopatrzenia w wodę w warunkach kryzysowych oraz budowę sieci wodociągowych o parametrach umożliwiających wykorzystanie sieci dla potrzeb przeciwpożarowych;
- 5) konieczność zapewnienia ochrony sanitarnej wody pitnej w strefach ujęć głębinowych oraz studni kopanych z zabezpieczeniem ich hermetyczności i osłony przed skażeniami chemicznymi, a także niezawodności technicznej i monitoringu;
- 6) racjonalną i oszczędną eksploatację wód głębinowych z uwzględnieniem zaistnienia sytuacji zagrożenia, w bilansie potrzeb istniejących ujęć wody;
- 7) wprowadzenie rozwiązań systemowych odprowadzania ścieków komunalnych z terenów zabudowanych;
- 8) integrację rozwoju zabudowy z budową systemów infrastruktury technicznej;
- 9) uwzględnienie, w podpiwniczeniach (lub odpowiednich pomieszczeniach parterowych) nowej zabudowy, zwłaszcza obiektów użyteczności publicznej, realizacji pomieszczeń o konstrukcji odpornej na zagruzowanie, z możliwością bezkolizyjnej i szybkiej adaptacji dla celów ochrony ludności w sytuacji zagrożenia, lub zapewnienie rezerwy terenów pod obiekty ochronne;
- 10) uwzględnienie potrzeby realizacji stacji transformatorowych dla nowych inwestycji;
- 11) odsunięcie linii zabudowy od krawędzi dróg dla utworzenia pasów zieleni z możliwością wykorzystania tych obszarów dla lokalizacji infrastruktury podziemnej;
- 12) zachowanie strefy kontrolowanej wzdłuż projektowanego gazociągu wysokiego ciśnienia oraz strefy ochronnej wzdłuż linii wysokiego napięcia 110kV;

- 13) zakaz lokalizacji zabudowy na terenach dolinnych, narażonych na niebezpieczeństwo powodzi z dopuszczeniem lokalizacji obiektów i urządzeń służących ochronie przed powodzią, zbiorników wodnych możliwych do wykorzystania dla celów p.-poż. oraz konieczność zapewnienia odpowiednich dojazdów do rzeki w sytuacji zagrożenia;
- 14) zachowanie pasa wolnego od zabudowy o szerokości minimum 40 m od rzek i 10 m od cieków i rowów melioracyjnych;
- 15) zachowanie drożności cieków oraz możliwości spływu wód opadowych i roztopowych zgodnie z naturalnym ukształtowaniem terenu. Zmiana ukształtowania terenu lub zmiana przebiegu cieków może być dokonana jedynie w sytuacji zapewnienia odpływu wód w sposób niezakłócający stosunków wodnych na działkach sąsiednich;
- 16) przebudowę układu drogowego i modernizację istniejących dróg, dostosowanie ich parametrów do wymaganych w przepisach odrębnych;
- 17) zapewnienie przy drodze krajowej nr 8 miejsc postojowych (parkingów) dla pojazdów przewożących materiały niebezpieczne;
- 18) zapewnienie terenom i działkom budowlanym dostępu do dróg zgodnie z wymogami przepisów odrębnych dotyczących dróg pożarowych;
- 19) konieczność uzgodnienia lokalizacji farm wiatrowych w bezpośrednim sąsiedztwie stref ochronnych napowietrznych linii elektroenergetycznych 110kV z właścicielem linii.

10. Obszary rozmieszczenia inwestycji celu publicznego

10.1. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym lokalizuje się w terenach dróg gminnych, terenach infrastruktury, terenach usług sportu i rekreacji, terenach zabudowy usługowej, terenach obiektów produkcyjnych, składów, magazynów i usług, terenach zabudowy zagrodowej, mieszkaniowej jednorodzinnej i usług, terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i usług, terenach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i letniskowej oraz terenach zieleni urządzonej.

Szczegółowe ustalenie lokalizacji inwestycji powinno nastąpić w planie miejscowym lub na mocy decyzji administracyjnej.

10.2. Rozmieszczenie inwestycji celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym obejmują na terenie Gminy inwestycje w zakresie dróg (powiatowych, krajowych i ekspresowych), sieci infrastruktury technicznej, zadań z zakresu ochrony środowiska.

W obowiązującym, zatwierdzonym uchwałą Nr XLV/524/2002 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 9 lipca 2002 r. *Planie zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego*, na terenie gminy Biała nie zostały wskazane zadania rządowe (objęte rejestrem zadań rządowych lub samorządowych szczebla wojewódzkiego) służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych.

Politykę przestrzenną zawartą w Studium zarówno w części opisowej jak i graficznej dostosowano do zapisów aktualizacji Planu zagospodarowania przestrzennego województwa łódzkiego, która zakłada:

- 1) w zakresie komunikacji i transportu:
 - a) modernizację drogi krajowej do klasy GP oraz jej przebudowę – budowę obwodnicy miejscowości Biała,
 - b) budowę drogi ekspresowej S8 na odcinku węzeł „Róża” – autostrada A1 (węzeł „Wrocław”),
 - c) modernizację linii nr 181 Herby Nowe – Oleśnica;
- 2) w zakresie infrastruktury technicznej - gazyfikację Gminy poprzez odgałęzienie gazociągu od stacji redukcyjnej zlokalizowanej w gminie Czastary;
- 3) w zakresie ochrony przyrody:
 - a) ochronę obszarów źródliskowych rzek,
 - b) odbudowę korytarzy migracyjnych zwierząt oraz ich ochronę przed zabudową;

- 4) w zakresie ochrony zabytków:
 - a) przywracanie walorów dziedzictwa kulturowego i tożsamości regionalnej,
 - b) ustanowienie na terenie Gminy pomnika historii.

11. Tereny zamknięte i ich strefy ochronne

Tereny zamknięte w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 1989 Nr 30, poz. 163 z późn. zm.) na terenie gminy Biała ustanowiono w związku z przebiegiem linii kolejowej relacji Herby – Oleśnica. Obejmują one działki: dz. nr 121 obr. Biała Druga, dz. nr 477 obr. Biała Rządowa, dz. nr 120 obr. Biała Kopiec, dz. nr 595 obr. Łyskornia.

Nie wyznaczono strefy ochronnej terenów zamkniętych.

12. Obszary pomników zagłady i ich strefy ochronne

W granicach Gminy nie są zlokalizowane Pomniki Zagłady, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz.U. z 1999 r. Nr 41, poz. 412 z późn. zm.).

13. Obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

Nie wskazuje się w granicach Gminy obszarów wymagających przeprowadzenia scalenia i podziału nieruchomości. Scalenie i podział mogą być dokonane w obszarach rozwoju urbanizacji w zgodzie z przepisami odrębnymi dotyczącymi gospodarki nieruchomościami.

14. Zamierzenia i obowiązki planistyczne Gminy

14.1. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe na podstawie przepisów odrębnych

Na podstawie przepisów odrębnych, sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego jest obowiązkowe dla:

- 1) terenów górniczych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. Prawo geologiczne i górnicze (tj. Dz.U. z 2005 r. Nr 228, poz. 1947 z późn. zm.), o ile Rada Gminy, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi, indywidualnie nie postanowi inaczej;
- 2) terenów lokalizacji cmentarzy, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (tj. Dz.U. z 2000 r. Nr 23, poz. 295 z późn. zm.).

Obszary, dla których sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe na podstawie art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z art. 10 ust. 2 pkt 8 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2003 r. Nr 80, poz. 717) sporządzenie planu miejscowego jest obowiązkowe dla:

- 1) obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości – nie wskazuje się;
- 2) obszarów rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m² – nie wskazuje się;
- 3) obszarów przestrzeni publicznych – wyznaczono obszar przestrzeni publicznej obejmujący centrum miejscowości gminnej oraz park podworski w Naramicach, oznaczone na rysunku Studium.

14.2. Obszary, dla których Gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego

Wskazane jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla następujących terenów:

- 1) obszarów rozwoju zabudowy – wskazane do rozwoju i intensyfikacji procesów urbanizacyjnych, nie będących kontynuacją pasm istniejącej przyulicznej zabudowy, dla których należy ustalić zasady ochrony i kształtowania przestrzeni;
- 2) terenów, dla których planuje się zmianę przeznaczenia na cele nierolnicze;
- 3) terenów w granicach stref ochrony konserwatorskiej;
- 4) terenów planowanych zalesień.

Obszary wymagające sporządzenia planu miejscowego są obszarami, dla których Gmina zamierza przystąpić do ich sporządzenia.

14.3. Obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne

Obszary, dla których planowana jest zmiana przeznaczenia gruntów rolnych na cele nierolnicze, oznaczono na rysunku Studium. Są to tereny wskazane w studium pod rozwój urbanizacji, niezabudowane.

Na terenie Gminy nie wyznaczono obszarów, dla których planowana jest zmiana przeznaczenia gruntów leśnych na cele nieleśne.

15. Wnioski do polityki przestrzennej sąsiednich gmin i województwa

W zakresie współpracy z sąsiednimi gminami najważniejsze są następujące zagadnienia:

- 1) tworzenie powiązań w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego - w szczególności krajobrazu, lasów i wód;
- 2) tworzenie powiązań w zakresie realizacji infrastruktury technicznej, infrastruktury drogowej, komunikacji publicznej oraz gospodarki odpadami;
- 3) współpraca w zakresie infrastruktury sportu i rekreacji, rozwój systemu terenów rekreacyjnych, infrastruktury służącej wypoczynkowi, wspólna organizacja imprez kulturalno-społecznych.